The Latvian Newspaper for Canada and U. S. A.

Published twice weekly by the Latvian Relief Society of Canada „Daugavas Vanagi".

Editor-in-Chief: ALEKSANDRS KUNDRATS.

Editorial and Business Offices: 123 Huron St., Toronto, Ontario, Canada. Telephones — EM 8-0792, EM 8-3239.

SATURDAY, OCTOBER 28, 1961.

LATVIJA
AMERIKĀ

Nr. 86. SESTDIEN, 1961. GADA 28. OKTOBRĪ 11. GADS.

„AUTHORIZED AS SECOND CLASS MAIL BY THE POST OFFICE DEPARTMENT, OTTAWA, AND FOR PAYMENT OF POSTAGE IN CASH".

Latviešu laikraksts Amerikā

iznāk divas reizes nedēļā — trešdienās un sestdienās. Izdevējs — Latviešu aprūpes biedrība Kanadā „Daugavas Vanagi".

REDAKTORS: ALEKSANDRS KUNDRATS.

Redakcija un kantoris: 123 Huron Street, Toronto, Ont., Canada. Telefoni: redakcijai — EM 8-3239, kantorim — EM 8-0792.

P. Dreimanis

NEATTAISNOJAMA KLUSĒŠANA

Daži laikrakstu redaktori ASV ir izteikušies, ka Baltijas valstu idejiskā neatkarības aizstāvēšana esot nenozīmīga un nekā pozitīva nevarot dot, bet tikai traucējot koeksistenci ar Padomju Savienību un mieru tautu attieksmēs. Tāpēc viņi par šīm valstīm neesot interesējušies un rakstījuši savos laikrakstos, lai gan informāciju par tām esot saņēmuši; šīs zemes arī esot bijušas agrākās monarchistiskās Krievijas sastāvdaļa.

Lielāko laikrakstu redaktoriem jāinteresējas par politiskiem jautājumiem un jāinformē par tiem lasītāji. Tad pilsoņiem ir dota iespēja sekot tautu attieksmēm un izprast cilvēces locekļu nesaskaņas un konfliktus cīņā par labāku nākotni. Novērojumi liecina, ka Jaunās pasaules iedzīvotāji ir vāji informēti minētos jautājumos. Redaktoru atzīšanās atklāj iemeslu šādai parādībai — par ko nav rakstīts, to tauta nevar zināt: viņai komūnistu ideoloģija un tās realizēšana vairākās valstīs ir neskaidra un, varbūt, pat nezināma.

Apmēram simts gadus marksisti ir kritizējuši demokratisko iekārtu, centušies to sagraut un nodibināt valstis sociālisma garā. Komūnistiem jeb kreisā novirziena sociālistiem tas ir izdevies Padomju Savienībā, sarkanajā Ķīnā un vairākās satelītu valstīs. Tur marksisma ideoloģija komūnistu izpratnē ir uzvarējusi Monteskjē un citu demokratiskās pārliecības aizstāvju izplānoto valstiskās dzīves iekārtu.

Baltijas valstis ar savu demokratisko iekārtu arī ir kritušas šo divu ideoloģiju cīņā par upuri komūnistiem, un Padomju Savienības diktātori apgalvo, ka tāds pats liktenis sagaidot visas demokratijas. Šķiet, ka tām sava iekārta jāaizstāv ar tiem argumentiem, uz kuriem balstās visas valstis, t. i. idejiskiem, operējot ar neapstrīdamiem loģiskiem prātojumiem par labu tādai kopdzīvei un kopdarbībai, kuras atzīst to locekļi jeb attiecīgās valsts pilsoņi, vismaz to vairākums.

Baltijas valstis, kā jau minēts, pakļāva savai varai Padomju Savienība. Kas grib aizstāvēt savu valstisko iekārtu, tam jābūt skaidrībā par Baltijas valstu likteni. Šis piemērs apgaismo metodes un līdzekļus, kurus lietoja komūnisti, okupējot minētās valstis. Lai orientētos tagadējos politiskās dzīves notikumos un aizstāvētu savu valsti, tie jāpazīst ikvienas demokratijas pilsoņiem. Mācies pazīt savus ienaidniekus!

Baltijas un citas komūnistu apspiestās tautas ir ļoti neapmierinātas ar savu nebrīvību. Tādos apstākļos tautu attieksmes nevar būt normālas — miers nevar valdīt pasaulē, ja nemiera dzirksteles kvēlo miljonu cilvēku sirdīs. Ar šī nemiera cēloņiem jāiepazīstas visiem tiem, kam svēta brīvība. Baltijas tautas ir spilgts nebrīvības upuris. Viņu trimdinieki ar savu dzīvi, informāciju un cīņu ir dzīvs piemērs demokratiju aizstāvēšanās izpratnei. Ieinteresētie cīņā par brīvību nedrīkst šo tautu likteni ignorēt!

Komūnisma vilnis veļas pāri arvien kādai tautai. Neuzmanīgie un iemidzinātie var atjēgties tikai tad, kad tas jau ir pie viņu vārtiem. Tad jau par vēlu aizstāvēties, uzklausot cietušo tautu locekļus. Viss jādara laikā — jāuzklausa cilvēki ar piedzīvojumiem un idejiski jāstiprinās cīņai.

Ja kādas valsts mērķis ir citu politisko vienību pakļaušana savai varai un to pilsoņu nonāvēšana, kas negrib un pat nespēj atteikties no cilvēciskā dzīves veida, tad ar to taču nevar būt nekāda koeksistence. Viņa maldina tautas un cenšas tās ievilkt savos slazdos ar runām un solījumiem, bet ne ar nolūku sadarboties un sadzīvot ar tām.

Par to skaidru valodu runā apspiesto tautu liktenis, īpaši baltiešu piedzīvojumi. Tos noklusēt nozīmē rakt sev kapu!

Krievijas monarchija pakāpeniski pakļāva savai varai kaimiņu tautas un rīkojās viņu zemēs kā kolonijās. Padomju Savienība tās ir okupējusi. Viņas diktātors gandrīz katrā savā runā nosoda koloniālismu. Bet pats nedomā atteikties no kaimiņu tautu pārvaldīšanas. Tas taču arī ir koloniālisms, pie tam vēl smagāks nekā aizjūras zemju liktenis, jo boļševiki savai varai paklautās tautas vēl cenšas pārkrievināt. Kāpēc komūnistiem atļauts paturēt un iekarot kolonijas, bet Rietumu tautām no tām jāatsakās, ko tās arī dara? Vai tā ir taisnīga rīcība? Vai par to nebūtu ne tikai jāraksta laikrakstos, bet arī jākliedz uz katra ielas stūra?

Lai sagatavotos cīņai ar brīvības noliedzējiem un necilvēcības aizstāvjiem, klusēšana par apspiestām tautām jāizbeidz. Informācija par to piedzīvojumiem dod pilsoņiem iespēju sevi stiprināt demokratiskās dzīves aizstāvēšanai. Pretinieka mēģinājumi ar varu brīvos pilsoņus pārvērst par vergiem tad sastaps idejiski stiprus cīnītājus, par kuru rīcības veidu parūpēsies viņu valdība, lietojot saimnieciskās sankcijas vai pat asākus līdzekļus.

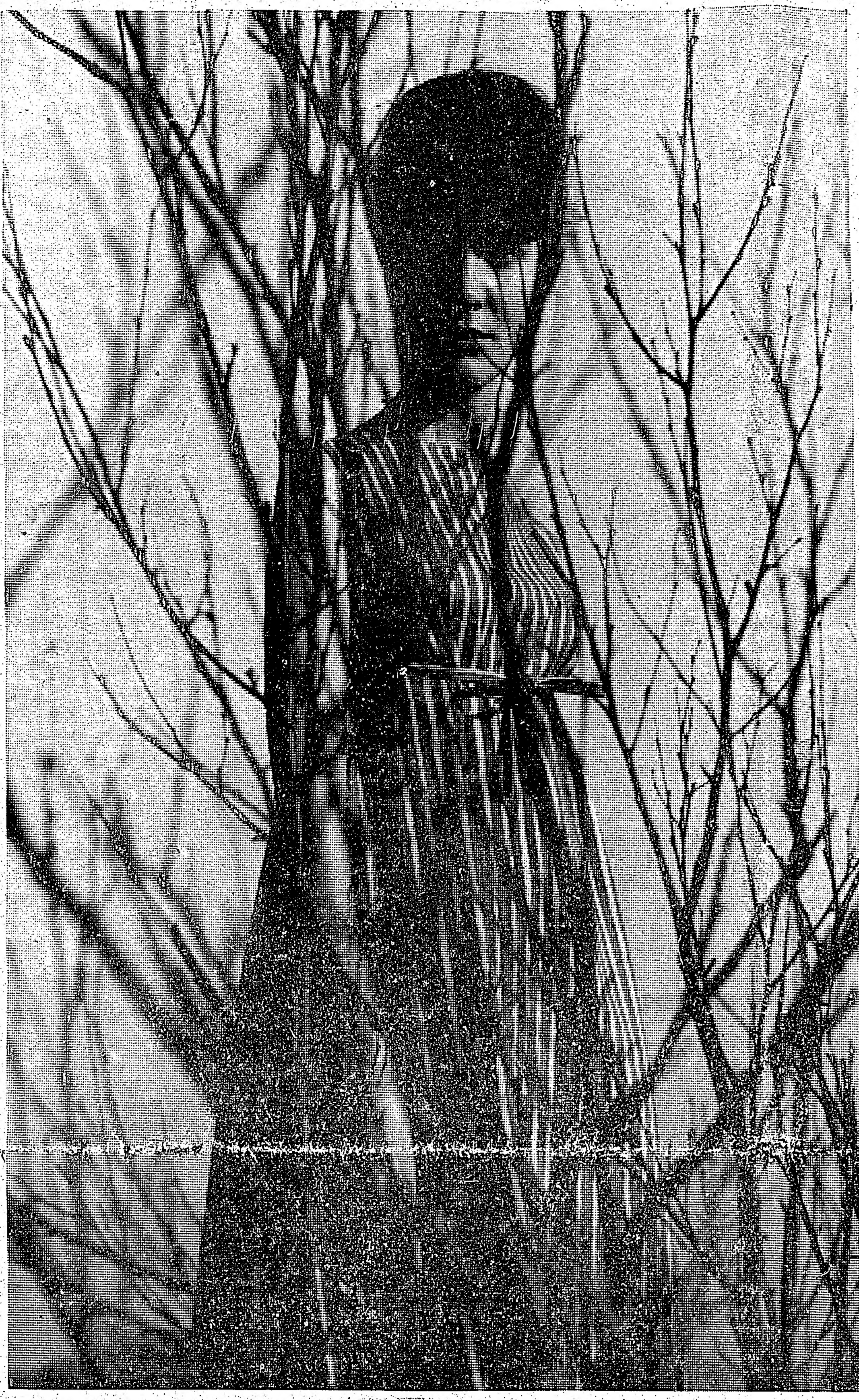

Gada laiki nāk un iet. Neviens šai laika mijai neseko tik uzmanīgi kā mūsu meitas un dzīvesbiedres, jo dienas kārtībā — rudens modes. Skat. rakstu 2. lpp.

Piecdesmit megatonu bumba vēl nāks

APVIENOTO NĀCIJU POLITISKĀ KOMITEJA APELLĒ PIE PAD. SAVIENĪBAS, LŪDZOT PĒDĒJO ATTEIKTIES NO NODOMĀTĀ 50 MEGATONU ATOMBUMBAS MĒĢINĀJUMA.

No savām paregojumu kļūdām un vilšanās nule kā rūgtu mācību dabūjis Kanadas ārlietu ministrs Grīns. Pēc debatēm Apvienoto Nāciju politiskā komitejā un tikai dienu pirms padomju 30 megatonu sprādziena Novaja Zemlā Grīns izteica pārliecību, ka Padomju Savienība neatstās neievērotu pasaules vairākuma domāšanu un atteiksies no iecerētā 50 megatonu atombumbas mēģinājuma. Cik ļoti vīlās Kanadas ārlietu ministrs, kad 23. oktobrī Arktikas gaisos eksplodēja krievu 30 megatonu bumba, un Chruščevs nodeklarēja, ka mēģinājumi ir viņu iekšēja lieta, gar kuru pārējai pasaulei nav nekādas daļas.

Grīns no savas kļūdas mācījās ļoti ātri. Tikpat pārliecināti, kā viņš nedēļas nogalē cerēja, ka krievi savas superbumbas nespridzinās, viņš tagad nekavējās brīdināt, ka pats lielākais sprādziens vēl sagaidāms, un sagaidāms jau pat tuvāko dienu laikā. Zaudējis visas illūzijas, ka Padomju Savienībā vēl varētu pamirdzēt kāda humāna dzirkstīte, Grīns tagad vairs nešaubās, ka Padomju Savienība turpinās savā mēģinājumu sēriju, kā sākumā paredzēts, to noslēdzot ar gigantisko 50 megatonu atombumbu.

Daudz naīvāka un stūrgalvīgāka par Kanadas ārlietu ministru pierādījusies Apvienoto Nāciju politiskā komiteja, kas vēl 25. oktobrī apellēja pie Padomju Savienības, lūdzot 50 megatonu bumbu nespridzināt. Politiskās komitejas nobalsošanā 75 valstis nostājās pret padomju mēģinājumiem un atbalstīja lūgumu tos neturpināt. Pret šādu apellāciju balsoja vienīgi 9 padomju bloka valstis un komūnistu Kastro Kuba.

Politiskās komitejas pārliecinoša vairākuma atbalstītam lēmumam ir labi ja tikai vēsturiska nozīme. Praktiski tas neko nemainīs. Padomju Savienība savus mēģinājumus turpinās, 1. septembrī sākto sēriju noslēdzot ar 50 megatonu bumbas sprādzienu. Ka Apvienoto Nāciju apellācijai nav nekādu cerību iespaidot Padomju Savienību, pierāda vēl tas apstāklis, ka dienā, kad 75 valstis politiskā komitejā lūdza mēģinājumus pārtraukt, Novaja Zemlā apkārtnes gaisos eksplodēja 24. padomju atombumba, sprādzienam līdzinoties 750.000 to dinamīta, kā to paskaidro Upsalas observātorija Zviedrijā.

Nedēļa vēl nav pagājusi kopš 30 megatonu atombumbas mēģinājuma 23. oktobrī, bet pasaule jau sāk izjust šī sprādziena sekas. Ar 80 jūdžu ātrumu stundā radioaktivitātes mākoņi plūst pāri Klusam okeanam, 26. oktobrī sasniedzot Aleutu salas, 27. oktobrī Aļasku un Rietumkanadu. Pateicoties sniega nokrišņiem virs ziemeļu Mandžūrijas un Sibirijas dienvidaustrumiem, radioaktivitātes koncentrācija 23. oktobra sprādziena radītos mākoņos stipri mazinājusies, bet virs Vankuvēras tā jau 26. oktobrī bija augstākā kā jebkad.

DIVAS JAUNAS VALSTIS APVIENOTAJĀS NĀCIJĀS

Drošības padome nobalso par komūnistu Ārējās Mongolijas un kādreizējā franču kolonijas Mauritānijas uzņemšanu.

Pēc vairāku mēnešu nenogurstošas aktīvitātes Apvienoto Nāciju diplomātu aizkulisēs drošības padome beidzot nobalsojusi par Ārējās Mngolijas un Mauritānijas uzņemšanu starptautiskā organizācijā. Drošības padomes lēmums tagad nodots apstiprināšanai pilnsapulcē, kur neviens nekādus šķēršļus vairs nesagaida.

Ārējās Mongolijas uzņemšanas jautājums pirmo reizi pacēlās 1955. gadā, bet toreiz to drošības padomē nobremzēja nacionālistu Ķīna kas, kā viena no piecām pastāvīgām valstīm padomē izmantoja savas veto tiesības. Šoreiz situācija jau bija daudz savādāka. Nacionālisti vienkārši neuzdrošinājās pretoties Ārējās Mongolijas kandidātūrai. Un, proti, Padomju Savienība nodeklarēja, ka tā piekritīs Mauritānijas uzņemšanai Apvienotajās Nācijās tikai tad, ja tai pašā laikā tiek uzņemta arī Ārējā Mongolija. Šo apstākli izmantoja Mauritānijas sabiedrotie — divpadsmit tagad neatkarību ieguvušās agrākās Francijas kolonijas, nobrīdinot nacionālistu Ķīnu, ka pēdējai ar veto aizkavējot Ārējās Mongolijas uzņemšanu un līdz ar to iznīcinot Mauritānijas cerības, tās balsos par komūnistu Ķīnas uzņemšanu Apvienotajās Nācijās. Nacionālisti labi apzinās, ka pilnsapulces nobalsošanā augšminētās divpadsmit valstis var būt pietiekamas nepieciešamā vairākuma svaru kausos, lai Pekingai izdotos iespiesties Apvienoto Nāciju saimē. Un, lai to aizkavētu pēc iespējas ilgāk, nacionālistu Ķīna izšķirās par mazāko ļaunumu un atturējās no veto tiesību izmantošanas Ārējās Mongolijas jautājumā.

Kā Mauritānijas, tā Ārējās Mongolijas gadījumā abi lielie — Sav. Valstis un Padomju Savienība diplomātiski klusēja. Vienpadsmit valstu drošības padomē deviņas valstis balsoja par Mauritānijas uzņemšanu, Apvienotā Arābu Republika, resp. Ēgipte, balsoja pret un Padomju Savienība, kas vēl tikai pagājušā gada decembrī ar savu veto pārvilka svītru Mauritānijas izredzēm, no balsošanas atturējās. Nobalsojot par Ārējo Mongoliju, no balsošanas atturējās Sav. Valstis, nacionālistu Ķīna debatēs vispār nepiedalījās, kamēr pārējās deviņas valstis Ārējās Mongolijas kandidātūru akceptēja.

Bez piecām pastāvīgām valstīm — nacionālistu Ķīnas, Anglijas, Francijas, Sav. Valstīm un Padomju Savienības — drošības padomi pašreiz veido vēl Ceilona, Čile, Ekvadora, Libērija, Turcija un Apvienotā Arābu Republika.

KREDITSABIEDRĪBAI LIELI NĀKOTNES NODOMI

APGROZĪJUMAM JĀSASNIEDZ PUSMILJONS DOLARU.

Toronto Latviešu kreditsabiedrība lēnām, bet droši aug lielumā un plašumā. Tās š. g. septembra mēneša bilance noslēdzās ar 307.000 dolariem iepretim 134.000 dolariem iepriekšējā gadā. Tanī pašā laikā kreditsabiedrībai bija 532 biedri, bet šodien biedru skaits tuvojas jau 600. Septembra mēneša finanču pārskats rāda, ka tautieši kreditsabiedrībā noguldījuši 274.000 dolaru un akcijās iemaksājuši pāri par 9.000 dolariem. Tas nozīmē, ka tautieši savai kreditsabiedrībai uzticējuši pāri par 280.000 dolariem. Šo ievērojamo naudas summu tautieši ir sanesuši savā kreditsabiedrībā bez liekas reklāmas vai propagandas. Nauda ir ienākusi brīvi un labprātīgi. Tas nozīmē, ka tautieši ir sapratuši šā pasākuma lielo nozīmi un vērtību, gan pašiem sev, gan savai latviešu sabiedrībai.

Kreditsabiedrības vadība šo tautiešu atsaucību ir augsti novērtējusi un nākusi pie noteiktas un drošas pārliecības, ka kreditsabiedrības darbs vēl paplašināms un kāpināms. Tas spilgti izpaudās arī kreditsabiedrības valdes sēdē. Šinī sēdē piedalījās arī aizdevumu un revīzijas komisijas locekļi, un visi vienprātīgi atzina, ka šinī ziemā izvedama plaša kreditsabiedrības jaunu biedru piesaistīšana. Sēdē gan izskanēja doma, ka šāda akcija prasa lielas pūles un uzupurēšanos no kreditsabiedrības darbinieku puses, un tas bieži vien ir nepateicīgs, bet visi arī vienprātīgi atzina, ka tas izdarāms pašu kreditsabiedrības biedru un visas latviešu sabiedrības labā. Sanāksme vienprātīgi nāca pie slēdziena, ka, jo lielākas naudas summas būs noguldītas latviešu kreditsabiedrībā, jo vieglāk un lielākas naudas summas tautieši varēs no tās aizņemties gan kā personīgus aizņēmumus, gan kā hipotekārus aizņēmumus. Tāpat latviešu nama jautājumu un citas sabiedriskās vajadzības varēs atrisināt daudz vieglāk, ja kreditsabiedrībā būs ieguldītas ievērojamas naudas summas.

Ņemdama vērā pieminētos svarīgos uzdevumus, kreditsabiedrības vadība par savu mērķi nosprauda dubultot savu biedru skaitu, sasniedzot vismaz 1000, un sasniedzot pusmiljonu dolaru apgrozījumu līdz kreditsabiedrības saimniecības gada beigām, resp. līdz 1962. gada 31. martam. Lai šo mērķi sasniegtu, kreditsabiedrības valde nolēma izdarīt plašu biedru piesaistīšanu nākošajā ziemā, kas izpaudīsies vairākos virzienos.

Pirmais lielais darbs, ko kreditsabiedrības valde nolēma realizēt, ir griezties ar aicinājumu pie plašām tautiešu aprindām ar lūgumu iestāties par biedriem latviešu kreditsabiedrībā. Aicinājumā būs īsumā aprādīts, ko kreditsabiedrība dod tautiešiem pašiem un latviešu sabiedrībai. Aicinājumu piesūtīs visiem Toronto lielpilsētā dzīvojošiem tautiešiem, kuru adreses kreditsabiedrībai būs pieejamas. Kreditsabiedrības vadība lūgs latviešu organizācijas un draudzes neliegt šā mērķa realizēšanai Toronto dzīvojošo tautiešu adreses.

Kreditsabiedrības vadība izsludinās sacensību savu biedru starpā. Sacensības noteikumus pieņēma valdes sēdē, un tie paredz prēmijas tiem biedriem, kuri šinī saimniecības gadā sagādās kreditsabiedrībai visvairāk jaunu biedru. Kreditsabiedrības vadība lūgs visus savus biedrus piedalīties šinī sacensībā, un, ja ne vairāk, tad līdz šā saimniecības gada beigām ievest vismaz vienu jaunu biedru. Ja kreditsabiedrības biedri būs pietiekami aktīvi un atsaucīgi šai akcijai, tad var paredzēt, ka tās biedru skaits līdz pieminētam laikam vismaz dubultosies.

Vadība lūgs visus savus biedrus līdz šā saimniecības gada beigām savu akciju kapitālu dubultot. Tas nozīmē, ka 1962. gada 31. martā kreditsabiedrības akciju kapitāls var sasniegt 20.000 dolaru līmeni.

Šodien vēl grūti paredzēt, kādus rezultātus šie jaunie kreditsabiedrības valdes lēmumi dos, bet pēc sirsnīgām debatēm valde, aizdevumu un revīzijas komisija kopīgā sēdē atzina, ka šis darbs ir nekavējoties veicams. Priekšdarbi šai akcijai jau ievadīti. Būsim visi apzinīgi un atsaucīgi. Tas ir visas latviešu sabiedrības interesēs.

A. S.

VEIC PRIEKŠDARBUS VALSTS SVĒTKU SARĪKOJUMAM

Valsts svētku atceres rīcības komitejas sēdē, 23. oktobrī, pr-dis J. Niedra informēja par veiktajiem priekšdarbiem. Atceres sarīkojums šoreiz notiks Centrālā technikuma zālē, Harbord ielā, 18. novembrī, plkst. 8.00 vakarā.

Svētku runu aicināts teikt kalpakietis plkv. A. Galindoms no Bostonas. Svētku runas teicējs ir pazīstams plašā latviešu sabiedrībā kā viens no vecāko virsnieku pārstāvjiem ,bijis Kalpaka cīņu vienību studentu rotas un bataljona komandieris.

Svinību ievadvārdus teiks rīcības komitejas pr-dis J. Niedra. Apsveikuma uzrunu sacīs LNAK valdes pr-dis V. Upeslācis.

Mākslinieciskā programma šogad, liekas, būs bagātīgi veltīta latviskās mākslas un valsts svētku cildinājumam. Ar solo dziesmām piedalīsies Mičigenas operas soliste Astra Kalniņa (soprāns), Gaida Trēziņa (soprāns) no Anglijas. Komp. A. Strombergs atceres klusuma brīdim atskaņos brīvības cīnītāju piemiņai veltītu sēru mūziku. Ar klavieru solo priekšnesumiem piedalīsies apdāvinātais jaunās paaudzes pianists Artūrs Ozoliņš. Dziedās pirmās ev. - lut. draudzes koris diriģenta A. Purva vadībā. Par vakara programmas pieteicēju vienojās aicināt medicīnas studentu un skautu vad. Linardu Luksu. Lai mūsu tautas lielās dienas atceri pieminētu arī vietējā kanadiešu presē, rīcības komit. pr-dis J. Niedra griezīsies pie trīs lielāko laikrakstu vadības un iepazīstinās ar svētku atceres notikuma nozīmīgumu.

Atceres svinību norises kārtošanā rīcības komiteja aicina talkā studentus, kuriem galvenokārt uzticēs goda viesu sagaidīšanas pienākumu; gaidas rūpēsies par karodziņu pagatavošanu, bet skauti par kārtības dienestu.

Sekretārs St. Leimanis iepazīstināja ar iepriekšējo sēžu protokoliem, bet administrātors R. Roze informēja, ka 18. novembra sarīkojumam 1962. g. 17. novembrī jau aizrunāta Itona auditorija. Sēdē piedalījās J. Niedra, R. Roze, St. Leimanis, A. Martinsone, J. Skrastiņš, K. Kārkliņš, E. Kalniņš un B. Senkēviča, kas darbojas rīcības komitejā aizgājušā inž. A. Arāja vietā.

LATVIJA

Nr. 86. SESTDIEN, 1961. GADA 28. OKTOBRĪ

Abonēšanas maksa ASV un Kanadā: par mēn. $ 1.50; 3 mēn. $ 4.50; 6 mēn. $ 8.50; par gadu $ 16.00.

Sludinājumu maksa: sludinājumu daļā $ 1.60; tekstā $ 3.20 — $ 6.40 par vienu collas slejas telpu.

Redakcija patur tiesības manuskriptus saīsināt. Neizlietotos manuskriptus neuzglabā, bet uz vēlēšanos sūta atpakaļ, ja pievienota pastmarka.

Ar autora vārdu vai iniciāļiem parakstītajos rakstos izteiktās domas var neatbilst redakcijas viedoklim.

Draugi grib mūs asimilēt,
Ienaidnieki grib mūs iznicināt,
Bet mēs gribam palikt latvieši.
Archibīskaps T. GRINBERGS.

KANADĀ

TORONTO

● Filatelistu kopas sanāksmē P. Rudlaps referēja par pastmarku iespiešanas veidiem, referātu papildinot ar krāsu uzņēmumiem. Interesanto referātu noklausījās 18 filatelisti un interesenti. Bija arī kārtējās nodarbības un pārrunas par nākotnes iecerēm. Turpmākās kopas sanāksmes notiks DV Toronto nod. namā, un kārtējā sanāksmē filatelisti tiksies atkal 19. novembrī.

● Latviešu mednieki cītīgi gatavojās stirnu medību sezonai, kas ir ļoti īsa. Ontario iedalīta 7 medību rajonos, un Toronto mednieku rajonā sezonas laiks no 9.—19. novembrim (ieskaitot).

● Austrumu ev. - lut. draudzes bazārs ar mantu loteriju svētdien, 29. oktobrī, plkst. 4 p. p. (pēc dievkalpojuma) Sv. Barnaba baznīcas apakšējā zālē.

● Tautas deju kopa Diždancis 11. novembrī uzstāsies ar priekšnesumiem Londonas, Ont. latviešu sarīkojumā.

● Studenšu korporāciju kopas tējas vakars ar lūgtiem viesiem sestdien, 28. oktobrī, plkst. 7.00 vakarā, Royal Curling kluba telpās, 131 Broadview Ave. Vakara atlikums par labu studenšu stipendijām.

● LNAK Palīdzības nozare izsūtījusi vairāk kā 700 ziedojumu vākšanas listes organizācijām un tautiešiem Kanādā ar aicinājumu ziedot palīdzības darbam. Akcija norit 18. novembra ziedojumu vākšanas akcijas ietvaros un tautieši aicināti ziedot palīdzības augšminētiem mērķiem. Palīdzības nozare cer uz labiem panākumiem. Nozarē darbojas K. Tanna vadībā, kasiera pienākumus veic A. Retigs, bet referents emigrācijas jautājumos I. Andrejsons. Nozarē iesaistījusies jauna darbiniece Zelma Zemīte, kas uzņēmusies sekretāres pienākumus un darbosies arī kā referente pie Kanādas sieviešu organizācijām.

Pēdējā nozares vadības sēdē konstatēja kases stāvokli, kas uzrāda $2196,- un lielākās summas sastāda veco ļaužu mītnes fonds (1000,-), vispārējai palīdzībai ($605,-), emigrācijas veicināšanai ($325,-), administrācijas vajadzībām ($50,-), un no 18. novembra akcijas jau ienākošie ziedojumi $216.-. Izstāvošie aizdevumi tautiešu emigrācijas veicināšanai sastāda $515.- lielu summu, un atmaksājumi daudzos gadījumos ienāk pārāk gausi, piem., kāds tautietis Aleksandrs Liepiņš, kam pirms vairāk kā 8 gadiem izlīdzēts ar $250,- piederīgo emigrācijai uz Kanādu, vēl nav nokārtojis $100,- maksājumu, un palīdzības nozarei nav zināma arī vairs viņa adrese.

● Jaunieši aicināti piedalīties Sv. Jāņa draudzes jaunatnes pulciņā. Jauniešu apspriede svētdien, 29. oktobrī, Trīsvienības baznīcas telpās (pēc dievkalpojuma). Pulciņa idejisko vadību uzņēmies māc. A. Lūsis. Iesvētes mācībai jaunieši aicināti pieteikties pie draudzes mācītāja līdz novembra sākumam.

● Toronto latviešu sporta kluba 10 gadu darbības atceres jubilejas vakars pag. sestdien, igauņu namā bija pulcinājis ap 150 sporta draugu, kuru vidū redzēja arī daudzus vecākās un visjaunākās paaudzes sportistus. Kluba sportistes iepriecināja viesus ar savu viesmīlību, cienot ar cepumiem un atspirdzinājumiem. Jubilejas vakara ievadvārdus teica kluba pr-ks E. Skujiņš, bet sveicienus jubilāriem nesa Kanadas latv. sporta apvienības pr-ks J. Ādminis, no latviešu YMCA's sporta kluba — A. Griķis, Hamiltonas Spartas — I. Leja, un rakstiskus sveicienus bija sūtījis DV sporta klubs un Montreālas latviešu sporta klubs. J. Ādminis ar Lielo sporta nozīmi apveltīja kluba ilggadīgo sportisti Zentu Griķi un M. Kazāku. Par panākumiem vieglatlētikas disciplīnās diplomus saņēma J. un V. Priedīši un J. Eichmanis, kas visi nāk no jaunās paaudzes sportistu rindām. Vakara programmu kuplināja tautas deju kopa Diždancis Z. Miezīša vadībā, nodejojot 3 dejas, kas izpelnījās lielu publikas atsaucību. Skanēja dziesmas, bija rotaļas un dejas, skaņu plašu un A. Semenova akordeona mūzikas pavadībā. Vakara viesu vidū redzēja arī sporta draugus no Hamiltonas.

NIAGARA, ONT.

Niagara Falls, Ont. miris latvietis ev.-lut. draudzes loceklis Kārlis Ziverts.

LONDONA, ONT.

● S. g. 21. oktobrī londoniešiem bija izdevība pārdomāt savas savstarpējās attiecības. Archibīskapa vietnieks Kanādā, prāvests A. Skrodelis referēja par cilvēku savstarpējām attiecībām ģimenē un sabiedrībā ev. draudzes dāmu komitejas sarīkotā vakarā. Referents savstarpējās cieņas nepieciešamību sabiedrības locekļu attiecībās, neatkarīgi no viņu izglītības, stāvokļa un vecuma. Viņš īpaši kavējās ģimenes dzīves raksturojumā, izcelot rūpes par bērnu audzināšanu. Pēc referāta nelielais sarīkojuma dalībnieku pulciņš kavējās pie dāmu komitejas gaumīgi klātiem galdiem. Debatēs piedalījās pats referents, P. Dreimanis, H. Laviņš, H. Rapa un Richtera. Ps.

KAŖAVĪRA UN ROSĪGA SABIEDRISKA DARBINIEKA JUBILEJA

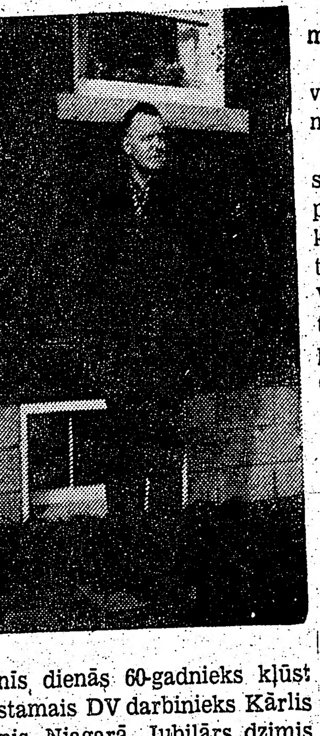

Šinīs dienās 60-gadnieks kļūst pazīstamais DV darbinieks Kārlis Sisenis, Niagarā. Jubilārs dzimis 1901. g. 28. oktobrī, Liepājā, kur ieguvis vidusskolas izglītību. Piedalījies Latvijas atbrīvošanas kaŗā un cīņās pret Bermontu. Latvijas brīvvalsts laikā bija virsdienesta instruktors virsn.-vietn. pakāpē, bet otrā kaŗa laikā ieguva leitnanta dienesta pakāpi. Apbalvots ar vairākām augstām goda zīmēm kā brīvvalsts, tā kaŗa laikā. Izcietis gūstu Zēdelghemā, bijis arī ievainots. Brīvvalsts [illegible] darbojās arī ASK un Latvijas futbola apvienības Kurzemes apgabala tiesnešu kollēģijā.

Kanadā iecejoja 1949. gada vasarā un apmetās uz dzīvi Vinipegā, kur strādāja būvdarbos un kādu laiku bija nodarbināts arī tālajos ziemeļos. 1952. g. sākumā Vinipegā nodibinājās DV Manitobas nodaļa ar Kārli Siseni kā pirmo nodaļas priekšnieku. Viņš darbojās arī vietējās ev.-lut. latviešu draudzes pārvaldē, bet tā paša gada vasarā, darba apstākļu dēļ, pārcēlās uz dzīvi Niagarā, Ont., kur arī tūdaļ aktīvi iesaistījās jaundibinātās DV nodaļas darbā. K. Sisenis 3 gadus bija Niagaras DV nodaļas priekšnieks un 1 gadu DV Kanadas valdes loceklis. Arī tagad viņš aktīvi piedalās DV nodaļas valdē un Niagaras latviešu nama fonda pārvaldē. Ir savas paša būvētas mājas īpašnieks, kur vada trimdas gaitas kopā ar dzīvesbiedri. 5. decembrī gavilnieks varēs atskatīties uz 30 laulībā nodzīvotiem gadiem.

Vēlēsim gavilniekam piedzīvot vēl daudz baltu dieniņu, un laimīgi sagaidīt Latvijas brīvības rītausmu.

O. K.

„TIKAI CIŅA NESĪS BRĪVĪBU",

teica DV KV priekšsēža vietnieks P. Vītols Hamiltonas Daugavas Vanagu 11. gada dienā.

Sestdien, 21. oktobrī, Hamiltonas DV nodaļa atzīmēja savus 11. gada svētkus Rainbow zāles telpās. Svinīgo aktu ar svētbrīdi ievadīja māc. Ed. Pavasars, kas norādīja uz DV lielo nozīmi latviešu trimdas dzīvē. Visu par Latviju, ir sauklis, kam seko Daugavas Vanagi. Ar klusuma brīdi un piecelšanos godināja kritušos latviešu karavīrus, kas atdevuši savas dzīvības par Latvijas brīvību. Pārskatu par nodaļas 11 darba gadiem sniedza nodaļas priekšnieks O. Ieviņš, sevišķi uzsverot nodaļas aktīvitāti pretkomūnisma cīņā, kur pagājušā darbības gadā izplatīts pāri par 7.000 brošūru, kuŗās apgaismots komūnisms un tā īstā būtība. Nodaļas biedri bijuši ļoti sekmīgi notikušajās Kanadas DV šaušanas sacīkstēs, kur individuālās sacensībās izcīnītas 1., 3. un 4. vietas, bet komandu šaušanā 2. vieta. Nodaļas rīcībā un īpašumā ir skaņu filma „Mana Latvija", kas jau izrādīta Vinipegas TV, Hamiltonā un Londonā, Ont. 31. oktobrī filmu paredzēts izrādīt Hamiltonā Kivanis klubā, 11. novembrī St. Katerīnēs, 18. nov. Kičenerā u. c.

DV cīņa un darbs nebeigsies, tāpat kā nerimst Daugavas krāces. Sekoja Dievs, svētī Latviju. Pēc tam runāja DK KV vicepriekšsēdis P. Vītols no St. Katerīnēm. Ne vārdi, bet darbi, un tikai cīņa un vēlreiz cīņa nesīs Latvijai brīvības sauli,— bija runātāja pamatdoma, līdz ar ar laba vēlējumu DV Hamiltonas gada svētkos.

Par cīņu pret komūnismu un viņa metodēm Rietumos runāja O. Zvirgzdgrauds. Sveicienus gada svētkos nesa: no Latviešu ev.-lut. draudzes māc. E. Pavasars, no HLB M. Martinova, no Hamiltonas gaidām un skautiem Dz. Majoriņa, no latviešu skolas A. Kalupnieks. Rakstveida apsveikumus bija piesūtījušas: Toronto, Kičeneras un Londonas, Ont., Daugavas Vanagu nodaļas, Elmārs Krūka no Toronto, HMMK, HLJP „Rota". Svinīgais akts noslēdzās ar Daugavas vanagu dziesmu un to raiti vadīja nod. sekretārs E. Dāvidsons.

Koncerta daļā dzirdējām Intas Gruznas klavieru solo, Veltas Lintiņas un Mirdzas Kronlejas duetus, vokālo ansambli „Līga" un A. Korsaku kā solistu. Nācās dot arī piedevas.

Sekoja saviesīgs vakars.

LATVIEŠU KREDITSABIEDRĪBA LATVIAN (TORONTO) CREDIT UNION Limited

maksā 4% gadā par noguldījumiem un 3½% par depozītiem, izdara visas parastās banku operācijas.

Birojs atvērts 4 reizes nedēļā, Sv. Andreja baznīcas telpās, Carlton un Jarvis ielu stūrī, Tel. WA 4-0503.

Pirmdienās no plkst. 3—10 vak.
Trešdienās un piektdienās no plkst. 11—3 dienā.
Ceturtdienās no plkst. 7—10 vak. Venus puķu veikalā, 231 Roncesvalles Ave., Tel. LE 4-4645.

Pasta adrese: 280 Wright Ave., Toronto, Ont.

V. BEBRIS
APDROŠINĀŠANAS SPECIĀLISTS
41 PITCAIRN CRESC.
TORONTO. PL. 9-0266.

ALEKSANDRA KĀNBERGA
RAKSTU DARBU BIROJS
65 Ferrier Ave., Toronto,
(pie Danforth & Carlaw)
Tel.: HO 3 2667

I. Andrejsons C. L. U.
41 MUIRCREST DRIVE,
DON MILLS, ONT. — HI 7-4323.
Auto, uguns, garantiju, publiskās atbildības, dzīvības u. c. veida apdrošināšana.

Sarīkojumu kalendārs

TORONTO

27. oktobrī — Toronto Latviešu kreditsabiedrības un Latviešu saimniecisko darbinieku apvienības sarīkojums biedriem un ievestiem viesiem — Park Plaza restorānā.
27. oktobrī — DV sporta kluba balle Ungāru zālē, College St.
28. oktobrī — TLB dāmu komitejas tējas vakars DV Toronto nodaļas namā.
28. oktobrī — Studenšu korporāciju kopas slēgts vakars Royal Curling Club telpās, 131 Broadview Ave.
2. novembrī, plkst. 7.30 vakarā, Sv. Trīsvienības baznīcas sanāksmju telpās, 619 Sherbourn St., Modes skate.
4. novembrī — Mārtiņu balle — Palace Pier telpās.
5. novembrī — Gaujas gaidu vienības Mārtiņu vakars Sv. Andreja baznīcas zālē
7. novembrī, plkst. 8.00 vakarā, Sv. Andreja baznīcas zālē, TLT rīko populāri zinātnisku referātu ciklu ar diskusijām. 2) Kā saglabāt ilgu mūžu? — referēs Dr. P. Bārdiņš.
10. novembrī — DV Toronto nod. gada svētki.
11. novembrī — DV teātŗa pirmizrāde „Gatavības apliecība".
11. novembrī — Gleznu izstāde - koncerts Centrālās bibliotēkas telpās, St. George / College.
18. novembrī — Latvijas valsts svētku akts Centrālā technikuma (Harbord un Lippincott ielu stūrī).
22. novembrī, plkst. 8 vakarā — etnisko grupu sarīkojums ar ministru prezidenta J. Dīfenbēkera piedalīšanos, Queen Elizabeth Hall — CNE parkā.
22. novembrī — Martas MacVicar, Kārļa Šūnas un Juŗa Ciruļa dziesmu (J. Poruks, T. Ķeniņš) un āriju vakars Sv. Barnaba baznīcas zālē.
25. novembrī — Vašingtonas teātŗa viesizrāde.
30. novembrī — tenora V. Salnas koncerts Koncertapvienības sarīkojumā.
2. decembrī — Irmas Kajakas - Ķeniņas Ritmikas un plastikas skolas 10 gadu svētku sarīkojums, Sv. Andreja baznīcas sarīkojumu zālē.
2. decembrī — Toronto Latviešu katoļu vienības tradicionālais Adventa vakars Columbus zālē.
2. dec. — Kaŗa skolas dibināšanas atceres balle, Park Plaza Hotel. Latviešu virsnieku apvienības sarīkojums.
2. decembrī, no plkst. 11.00 rītā līdz 6.00 vakarā Sv. Trīsvienības baznīcas sanāksmju telpās, 619 Sherbourn St., Tradicionālais Ziemsvētku tirdziņš - bazārs.

HAMILTONĀ

Piektdienu vakaros — kabarē, 16 Queen. N.
4. novembrī — H.L.J.P. ROTA — Rudens balle, Rainbow zālē.
18. novembrī — Lāčplēšu un Latvijas valsts dibināšanas dienu atcere un Dziesmu svētku atskaņas.

SV. KATARĪNĒS

11. novembrī — Daugavas Vanagu nodaļas gada svētki „Restaurant De La Salle — La Salle Napoleon Room", Fairview Mall iepirkšanās centrā, Genevas ielas un Queen Elisabeth krustojumā.

NIAGARA FALLS

28. oktobrī — DV NF nodaļas un jaunatnes pulciņa „Dzirkstele" rīkota Rudens balle, Stamford Legion Hall, 2101 North St.

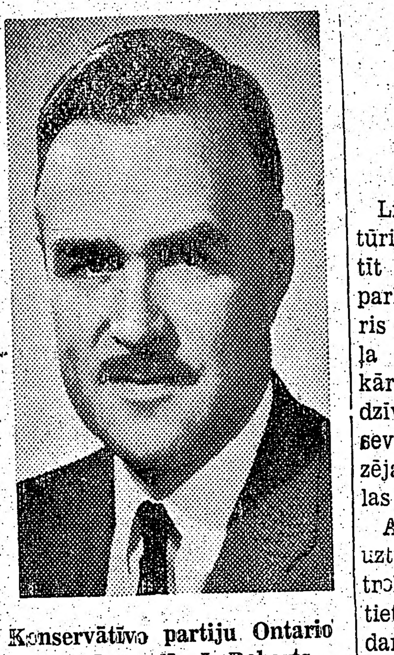

Konservātīvo partiju Ontario turpmāk vadīs J. Robarts

SKAIDRĪBAS LABAD

Paskaidroju pie raksta „Viņi pieliek savu roku" š. g. 21. okt. „Latvija Amerikā" teiktā, ka neesmu uzņēmusies nekādus slepenpadomnieces uzdevumus dzejas un rakstniecības laukā, ne arī jebkad vēlējusies šajā laikrakstā darboties par redaktrisi. Viss, ko esmu apsolījusi, ir dot ievietošanai laikrakstā savas dzejas, rakstus un apceres.

Velta Toma

Pārpratumi var notikt arī draugu starpā. Izteiksmes kļūmes dēļ pieminētais slepenpadomnieces vārds var radīt eventuālus pārpratumus. Velta Toma nav gribējusi būt redaktrise, jo viņai cita sūtība. Es domāju, ka līdz ar mani mūsu lasītāji priecāsies par viņas apsolīto aktīvo līdzdalību laikrakstā ar saviem daiļdarbiem.

A. Kundrats

PAR VIŅA AUDZĒTĀM ROZĒM PRIECĀJĀS PATI KARALIENE

Ciemā pie dārzkopja J. Arāja Stamfordā.

Lielceļa trokšņi un nemitīgā tūristu plūsma, kas traucās skatīt Niagaras ūdenskritumus un parkus rudens zeltā, ir tikai pāris jūdžu attālumā no klusa ceļa Stamfordas augļu dārzu apkārtnē, kur jau vairākus gadus dzīvei un nākotnes pasākumiem sev īpašumu izraudzījis kādreizējais Bulduru dārzkopības skolas absolvents Jānis Arājs.

Apkārtnes dārzi un lielie koki uztveŗ un uzsūc visus ārpasaules trokšņus un steigu, un mūsu tautietis lielā mierā nododas savam darbam un izmēģinājumiem dārzkopībā, sakņu, dzīvžogu un kociņu audzēšanai. Šoruden paliek tieši 30 gadu no tā brīža, kad J. A. beidza dārzkopības skolu, tātad reizē arī maza jubileja.

Apciemojot rosīgo tautieti nedēļas nogalē, atradu to dārzā novācot saknes, burkānus, bietes un varena izmēra runkuļus un kāļus. Maniem jautājumiem un izbrīnai, kāpēc viņa audzētās saknes tik lielas un smagas, saņemu atbildi, ka noslēpums meklējams pareizā dārza kopšanā. Šogad jau gan esot saknes daudz pārākas visiem audzētājiem, nekā iepriekšējos gados.

Īsā sarunā jubilārs pastāsta, ka pēdējie 30 gadi aizskrējuši kā ar vēja spārniem — daudz bijis izplānots, iecerēts, bet kaŗa gadi un trimda pārvilkuši svītru daudziem nodomiem.

„Kur vien varēju, liku savas zināšanas lietā," stāsta J. Arājs, „nometņu laikos Vācijā strādāju Alterfrādes dārzkopības skolā, sagatavojot un apmācot jaunos trimdas dārzniekus." Izceļojis pie pirmās izdevības uz Angliju, kur nostrādājis vienā no lielākajām rožu audzētavām 4 gadus, kur daudzas šīs audzētavas nozes un rožu stādi aizceļojuši uz Anglijas karaļnamu.

Kanadā ieradies 1951 gadā, un sācis darbu Niagarā, kādreizējā Madonas apriņķa dārzkopības inspektora Fr. Sirmā dārzniecībā.

„Desmit gadi Kanadā aizvadīti intensīvā darbā, un nu beidzot esmu tik tālu, ka varu sākt darbu, par kuŗu biju domājis jau sen," paskaidro J. Arājs, un rāda savas spraudekļu skuju kociņu un dažādu pasugu „evergrīnu" rindas, „bet vēl paies pāris gadu, līdz tie sasniegs tādus izmērus, kad varēs aiziet tirgum. Ja būtu tikai tā laika vairāk, un — bez šaubām, arī nauda," atvadoties žēlojās centīgais dārzkopis, kas daudz laika pratis atlicināt arī darbam DV nodaļā, latviešu skolas vecāku padomē, un vienmēr bijis piepalīdzīgs visos sabiedriskajos sarīkojumos un pasākumos.

-dotis.

Jānis Arājs ar dēlu Jānīti priecājas par vareno sakņu ražu. J. Liģera uzņ.

LATVIEŠU DRAUGU PIEMINOT

19. oktobra pēcpusdienā Dievs aizsauca savā mierā ev.-lut. baznīcas Misūri Sinodes Ontario apgabala bijušo prezidentu Valteru Rātki (Rathke).

Prezidenta amatā, kas Eiropas luterāņu baznīcās atbilstu bīskapa amatam, mācītājs V. Ratke bija apmēram 12 gadus. Viņa laikā Ontario apgabalā iebrauca ļoti daudz Eiropas bēgļu, kurus kaŗš bija padzinis no viņu mājām un no viņu dzimtenes. V. Ratke bija pārliecināts, ka jādara viss iespējamais, lai baznīca kļūtu par šo cilvēku garīgo māju svešumā. Tamdēļ viņš atbalstīja īpašu draudžu dibināšanu latviešiem, igauņiem, lietuviešiem un citiem jaunieceļotājiem, lai Dieva vārdus tiem sludinātu pašu tautības mācītāji tēva un mātes valodā. Šai ziņā V. Ratke sev labu un dedzīgu domu biedru bija atradis toreizējā misijas departamenta vadītājā, mācītājā Vetšteinā, kas reiz, kādā mācītāju sanāksmē teica jaunākiem amatbrāļiem: „tas ir kauns, ka jūs, jau trešajā paaudzē, esat aizmirsuši savu vectēvu valodu"... V. Ratke necieta nacionālu šovinismu, bet viņš nedomāja arī tā, ka Dievs kopš 2. pasaules kaŗa vairs saprot tikai angļu valodu. drīkst likt šķēršļus ceļā tiem, kas Dievam grib kalpot valodā, ko mājās mācījušies. Tā, viņa laikā, Ontario tika nodibinātas visas trīs latviešu, un cittautiešu draudzes, kas darbojušās un darbojas ar Misūri sinodes atbalstu. No nacionāla šovinisma V. Ratke pats bija cietis. Pirmā pasaules kaŗa laikā viņa baznīcai izdauzīti logi par to, ka tur turēti dievvārdi arī vācu valodā. Bet, kā pārliecināts luterānis, māc. V. Ratke sludināja atziņu, ka ne-

Grūta un nedziedināma slimība V. Ratki piespieda aiziet no darba, ko viņš bija iemīļojis un strādājis ar lielu sirdsdedzi. Jau pirms desmit gadiem likās, ka dedzīgajam Dieva vārda sludinātājam būs jāaiziet sava Kunga priekšā. Viņš bija pazaudējis balsi, un ārsti nezināja kā viņam palīdzēt. Bet, pēc ilgas klusēšanas, māc. Rātke tomēr atkal atgriezās. Atmiņā palikuši viņa vārdi: „Es esmu devis Dievam solījumu, ka ar atgūto balsi es nekad vairs neaprunāšu citus cilvēkus, neteikšu ļaunus vārdus, bet cildināšu Dieva darbus un sludināšu mūsu Pestītāja evaņģeliju."

Tagad jaunieceļotāju draugs ir aizgājis uz mājām, jo viņa kalpošanas laiks ir beidzies. Viņa vietā ir stājušies citi darbinieki. Jo, mums nākot un aizejot, „tam Dieva vārdam nebūs rimt."

Sit tibi terra levis. — Vieglas smiltis.

Arn. Lūsis.

KAS ŠOGAD JAUNS MODES PASAULĒ?

Modes nāk un iet. Katrs gads, vai — pareizāki sakot, katra sezona mums atnes ko jaunu. Dažreiz tur ir, par ko brīnīties, dažreiz — ko pamielot acis. Dažreiz tērps, cepure vai kurpes pirmajā acu uzmetienā liekas tik ērmīgi un neglīti, ka tīri neticami ir tos redzot apsedzam elegantu dāmu skaistos augumus. Bet mode ir visvarena. Un dāmas nevienam pasaulē nav tik padevīgas un paklausīgas kā modei. Tamdēļ interesanti būs apmeklēt modes skati, kur lielā „Simpson's" firma ir solījusi demonstrēt šīs sezonas jaunākos modes tērpus līdz ar piedevām, paskaidrojumiem un ierosinājumiem. Kuŗai gan no mūsu dāmām neinteresēs, kas šogad jauns modes pasaulē?

Pēc tases kafijas sekos otra skate: Karelia studio ir solījusi demonstrēt īpatnējos, no Somijas importētos, īpaša, rokām spiesta raksta un Somijā darinātos tērpus, kas ir viegli mazgājami, brīnišķīgi valkājas un ir ļoti populāri, bet ne visur dabūjami. Tamdēļ dāmām, šos tērpus iegādājoties, nebūs jāraizējas, ka kaut kur sabiedrībā var satikties vienādās kleitās, kā tas reiz nesenā pagātnē notika divām ļoti populārām kino zvaigznēm, viesojoties Maskavā. Dāmām interesēs arī zināt, ka pasaulē pazīstamā modes dāma Žakelīna Kenedija, pirmo reizi šos tērpus redzot, pasūtinājusi sev veselus divpadsmit, un kopš tā laika ir pastāvīga „kunde" somu gaumīgajiem izstrādājumiem. Toronto šie tērpi dabūjami vienīgi Karellia Studio.

Interesanto modes skati rīko Sv. Jāņa draudzes dāmas, un tā notiks ceturtdien, 2. novembrī, plkst. 7.30, Trīsvienības baznīcas sanāksmju telpās, 619 Sherbourne St., pie Bloor ielas. Ieeja, ieskaitot pacienāšanu, $ 1.-.

Visi, kam interesē modes jaunumi, šai skatē mīļi gaidīti.

„LATVIJA AMERIKĀ"
PĀRSTĀVIS MONTREĀLĀ
OSKARS TRENČE,
Montreal 9, Que.
1934 St. Germain Blvd.
Tel. RI 7-2268.

ZILĀ APLOKSNE

Stāstījums par Latvijas pretizlūkošanas aģentu bīstamajām gaitām.

280 lapas puses, glīti iesieta, cena $ 3.75.

Pieprasiet savā grāmatnīcā vai pasūtiniet apgādā

TĒVIJAS SARGS,
10 Widmer St., Toronto 2-B, Ont. Canada.

LATVIEŠU KREDITSABIEDRĪBA
LATVIAN (TORONTO) CREDIT UNION Limited
maksā 4% gadā par noguldījumiem un 3½% par depozītiem, izdara visas parastās banku operācijas.
Birojs atvērts 4 reizes nedēļā, Sv. Andreja baznīcas telpās, Carlton un Jarvis ielu stūrī, Tel. WA 4-4503.
Pirmdienās no plkst. 3—10 vak. Trešdienās un piektdienās no plkst. 11—3 dienā. Ceturtdienās no plkst. 7—10 vak. Venus puķu veikalā, 231 Roncesvalles Ave., Tel. LE 4-4645.
Pasta adrese: 280 Wright Ave., Toronto, Ont.

V. BEBRIS
APDROŠINĀŠANAS SPECIĀLISTS
41 PITCAIRN CRESC. TORONTO. PL. 9-0266.

ALEKSANDRA KĀNBERGA
RAKSTU DARBU BIROJS
65 Ferrier Ave., Toronto, (pie Danforth & Carlaw) Tel.: HO 3 2667

I. Andrejsons C. L. U.
41 MUIRCREST DRIVE, DON MILLS, ONT. — HI 7-4323.
Auto, uguns, garantiju, publiskās atbildības, dzīvības u. c. veida apdrošināšana.

Sarīkojumu kalendārs

TORONTO

27. oktobrī — Toronto Latviešu kreditsabiedrības un Latviešu saimnieciskā darbinieku apvienības sarīkojums biedriem un ievestiem viesiem — Park Plaza restorānā.
27. oktobrī — DV sporta kluba balle Ungāru zālē, College St.
28. oktobrī — TLB dāmu komitejas tējas vakars, DV Toronto nodaļas namā.
28. oktobrī — Studentu korporāciju kopas slēgts vakars Royal Curling Club telpās, 131 Broadview Ave.
4. novembrī, plkst. 7.30 vakarā Sv. Trīsvienības baznīcas sanāksmju telpās, 619 Sherbourn St., Modes skate.
4. novembrī — Mārtiņu balle — Palace Pier telpās.
5. novembrī — Gaujas gaidu vienības Mārtiņu vakars Sv. Andreja baznīcas zālē.
7. novembrī, plkst. 8.00 vakarā, Sv. Andreja baznīcas zālē, TLT rīko populāri zinātnisku referātu ciklu ar diskusijām. 2) Kā saglabāt ilgu mūžu? — referēs Dr. P. Bārdiņš.
10. novembrī — DV Toronto nod. gada svētki.
11. novembrī — DV teātŗa pirmizrāde „Gatavības apliecība".
11. novembrī — Dienu izstāde - koncerts Centrālās bibliotēkas telpās, St. George / College.
18. novembrī — Latvijas valsts svētku akts Centrālā technikumā (Harbord un Lippincott ielu stūrī).
22. novembrī, plkst. 8 vakarā — etnisko grupu sarīkojums ar ministru prezidenta J. Difenbēkera piedalīšanos, Queen Elizabeth Hall — CNE parkā.
22. novembrī — Martas MacVicar, Kārļa Šūnas un Jura Ciruļa dziesmu (J. Poruks, T. Ķeniņš) un āriju vakars Sv. Barnaba baznīcas zālē.
25. novembrī — Vašingtonas teātŗa viesizrāde.
30. novembrī — tenora V. Sainas koncerts Koncertapvienības sarīkojumā.
2. decembrī — Irmas Kajakas - Keniņas Ritmikas un plastikas skolas 10 gadu svētku sarīkojums, Sv. Andreja baznīcas sarīkojumu zālē.
2. decembrī — Toronto Latviešu katoļu vienības tradicionālais Advента vakars Columbus zālē.
2. dec. — Kaŗa skolas dibināšanas atceres balle, Park Plaza Hotel. Latviešu virsnieku apvienības sarīkojums.
2. decembrī, no plkst. 11.00 rītā līdz 6.00 vakarā Sv. Trīsvienības baznīcas sanāksmju telpās, 619 Sherbourn St., Tradicionālais Ziemsvētku tirdziņš un bazārs.

HAMILTONĀ

Piektdienas vakaros — kabarē, 16 Queen. N.
4. novembrī — H.L.J.P. ROTA — Rudens balle, Rainbow zālē.
18. novembrī — Lāčplēšu un Latvijas valsts dibināšanas dienu atcere un Dziesmu svētku skaņas.

SV. KATARĪNĒS

11. novembrī — Daugavas Vanagu rudens gada svētki „Restaurant De La Salle - La Salle Napoleon Room", Fairview Mall iepirkšanās centrā, Genevas ielas un Queen Elisabeth krustojumā.

NIAGARA FALLS

28. oktobrī — DV NF nodaļas un jaunatnes pulciņa „Dzirkstele" rīkota Rudens balle, Stamford Legion Hall, 2101 North St.

NAMS UN LĪDZEKĻI

NAMA IEGĀDES JAUTĀJUMI ŅUJORKĀ

Trīs gandrīz vienlaicīgi notikumi ņujorkiešiem liek runāt par latviešu īpašuma iegādi Ņujorkā: Ņujorkas organizāciju padomes nama iegādes komisijas darbības neuzsākšana, Ņujorkas latviešu ev. - lut. draudzes Longailendas rajona nekustama īpašuma komitejas paziņojums par līdzekļu vākšanas uzsākšanu un bērnu svētki Bronksā, kuŗu atlikums paredzēts īpašuma iegādei Bronksas rajonā.

Jau pagājuši gandrīz desmit gadu, kopš radusies doma par latviešu nama iegādi vai celšanu Ņujorkā. Ir izstrādāti daudzi celšanas plāni, kas jau sen novecojuši, ir izmēģināti dažādi līdzekļu vākšanas veidi, kas devuši lielākus vai mazākus panākumus, brīžiem radusies sajūsma, kas atkal norimusi, bet nama iegādes jautājums nekad nav atmests. Pirms apmēram 4 mēnešiem pie Ņujorkas organizāciju padomes nodibinājās nama iegādes komisija, bet pēdējā organizāciju padomes sēdē bija ziņojums, ka šī komisija nav pat sākusi darboties. Ņujorkas latviešiem vajadzīga vieta, kur pulcēties sarīkojumos, nodarbībās, sēdēs vai vienkārši satikties, bet pašiem šādu telpu nav. Sarīkojumi atkarīgi no īrētām telpām, kas ne katru reizi sarīkojumam piemērotas. Vienīgais latviešu īpašums pilsētas robežās ir draudzes nams, kur sarīkojumos vai sēdēs telpas aizņemtas gandrīz katru vakaru. Mazāka apmēra sarīkojumi, galvenā kārtā priekšlasījumi, notiek Baltijas brīvības namā, bet šīs telpas būs pieejamas tikai tik ilgi, kamēr būs kāds, kas par tām maksā īri. Šī gada sākumā pie jaunā īres līguma noslēgšanas bija grūtības ar baltiešu labvēļu vēlēšanām vai iespējām maksāt paaugstināto īres maksu. Daugavas Vanagu un Latviešu biedrības sarīkojumi notiek Jorkvilles templa telpās, kas lielākiem sarīkojumiem nav piemērotas. Pēdējā laikā sarīkojumi notiek lepnākajās Ņujorkas viesnīcās, bet izdevumus segt var tikai pie labi apmeklētiem sarīkojumiem. Tāpēc ziņas par nama komitejas darbības neuzsākšanu ņujorkiešiem ir nepatīkams pārsteigums, vēl jo vairāk tāpēc, ka ņujorkieši nama ideju atbalsta, ir gatavi dot arī līdzekļus, bet nerodas neviens, kas šo ideju īstenotu.

Ņujorkas latviešu ev.-lut. draudzes Longailendas rajona pārstāvis pēdējā draudzes valdes sēdē paziņojis, ka Longailendā uzsāks līdzekļu vākšanu draudzes īpašuma iegādei Longailendā. Šinī pašā laikā notiek arī draudzes Palīdzības fonda ziedojumu vākšanas akcija, kas abām līdzekļu vākšanas akcijām vienā laikā par labu nevarētu nākt. Šinī rajonā bija piedāvāti pirkšanai vairāki īpašumi, kas arī apskatīti, bet līdzekļu vākšana vēl nebija sākta, kaut arī daži ziedojumi bija ienākuši. Tur dzīvo lielākā daļa tādu latviešu, kas nodarbināti būvniecībā. Ir uzskats, ka īpašuma iegāde te būtu lētāka, iespējas atrast piemērotu īpašumu lielākas, un līdzekļu sagāde izdevīgāka nekā Ņujorkas pilsētā.

Kopš šā gada pavasaŗa Bronksā notiek līdzekļu vākšana īpašuma iegādei, kas devusi labus panākumus. Ikviens draudzes loceklis centies piedalīties ar savu ziedojumu, kāds katram bijis pa spēkam. Ir arī atteikumi, bet to nav daudz. Savāktie līdzekļi vēl par maziem, lai domātu par īpašuma iegādi, te vajadzīgs vairāku gadu darbs un pūles. Fonda komiteja tāpēc domājusi par sarīkojumu rīkošanu. 22. oktobrī rīkotie bērnu svētki ir pirmais šāda veida sarīkojums.

Par nama iegādi domājušas arī studentu korporācijas gan atsevišķi, gan visām kopā. Ir sazīmēta daļa līdzekļu, ir pat apskatīti daži piedāvātie objekti, bet pēdējā laikā arī te nama iegāde apklususi.

Vecākais nama iegādes fonds pastāv pie Ņujorkas latviešu biedrības, kur iekrāta krietna summa līdzekļu. Tomēr pēdējā laikā te radusies doma, ka no iekrāto līdzekļu procentiem būtu iespējams īrēt telpas sarīkojumiem. Latviešu biedrība tomēr pieteikusi līdzdalību Ņujorkas latviešu nama iegādei.

Liekas, ka šie atsevišķie namu iegādes mēģinājumi radušies tāpēc, ka daudziem Ņujorkas latviešu nama iegāde liekas neiespējama vai vismaz tuvākā laikā nav domājama, spriežot pēc līdzšinējiem notikumiem. V. Irbe.

Rakstnieku vakars Filadelfijā

Jau kopš vairākiem gadiem no Daugavas Vanagu apvienības mantoto tradiciju, laiku pa laikam tuvināt mūsu rakstniekus trimdas saimes sabiedrībai, šoruden Filadelfijas Brīvo latvju biedrība piepildīja, sarīkojot īpašu rakstnieku vakaru savās telpās š. g. 21. oktobrī. Vakars gan neizvērtās par tik plašu un spožu „parādi", kā sākumā iecerēts, ko savā atklāšanas runā pieminēja arī šī sarīkojuma vadītājs Dr. N. Vīksniņš. Pagājušajā gadā rakstnieku vakaru pilnīgi izjauca tik negants sniegputenis, ka pēdējā mirklī sarīkojumu nācās atsaukt. Arī šogad lietus, tumsa un migla, kā arī neparedzētā teātŗa izrāde kaimiņu lielpilsētā — Ņujorkā — lika sevi manīt... Kā nekā, tomēr ar darbiem pārstāvēti deviņi prozas un dzejas meistari — septiņi no tālienes, divi no pašu mājām, — tā kā galu galā „parāde" arī ar visiem nelabvēlīgajiem kavēkļiem atzīstama par pietiekami kuplu. Paraudzīsimies, ko paņēmuši līdzi „ciemkukulim".

Baiba Bičole Filadelfijā viesojās pirmo reizi, un viņai arī piekritis īpašais gods pirmajai celt priekšā savus jaundarbus. Bičoles dzejā jau iezīmējies savs ceļš un sava īpatnēja izteiksme. Tīri patīkami.

Jonāss Miesnieks izvēlējies izvilkumu no plašāka stāsta par agrāko laiku Piebalgas apkaimes sadzīves notikumiem, izmantodams par tēlojuma pavedienu savas atmiņas par Varkaļu mājām, šo māju daiļo mantinieci un noslēpumainajiem vaŗa gredzeniem mātes skapī. Rakstnieks šai tēlojumā rīkojas gluži kā brīnumdaiļas ainavas aizrauts gleznotājs, metot ar sarainu otu audeklā vienu krāsu ziedu brīnišķīgāku par otru.

Zenta Liepa savās dzejās šoreiz liek sajust klusu, sūrstošu smeldzi, kas tomēr tik apvaldīta, ka pat vislielākajos kāpinājumos nepārvēršas ne sāpju kliedzienā, ne rūgtin rūgtā ironijā.

Dzidra Zeberiņa savā īsstāstā „Vīra saucēja" izvadā klausītājus pa amerikāņu „gada tirgu", kaut kur kādā lauku novadā, kuŗā latviešu jauneklis un jaunava velti pūlās sameklēt kādu raksturīgu gada tirgus smaržu, kas tik zīmīga bija Latvijas gada tirgiem. Nolasītais stāstiņš patikami iepriecināja un iejūsmināja.

Gunars Saliņš šoreiz notvēris un savās vārsmās ielicis veselas riekšavas vētras brāzienu („Ielās bij vētra"), izceļot izsaukto noskaņu zīmīgiem salīdzinājumiem un trauksmainiem ritmiem.

Linards Tauns, kā rādās, pievērsies dzīves filozofijai un nebaidās nolaisties pat vislielākajos dziļumos, ar smaidu, kaut arī rūgtu.

Nikolajs Kalniņš darba dēļ latviešu skolā pats nav varējis ierasties, atsūtījis tomēr savus jaunākos dzejoļus. Tos nolasa Alfrēds Vilnis. Kā salīdzinājumos, tā ritmos N. Kalniņš diezgan apvaldīts un nosvērts. Gaiši un cildeni viņa vārsmās deg un sprēgā tīri latviskie motīvi.

Jānis Krēsliņš atvedis tik pilnīgu un zīmīgu trimdas sadzīves vēstures ciklu („Pieminēsim"), uzskaitot aiz aicinājuma: „pieminēsim" raksturīgākos un visiem zināmos notikumus, un liekot tiem atkal iznirt atmiņā smalkā humora gaismā, ka klausītājiem izlauzās ne vien smiekli, bet arī tieksme „dzīvot līdz".

Alfrēds Vilnis savā stāstā „Meditācija" aizved klausītājus Parīzē un liek tiem izstaigāt šīs pasaules lielākās kārdinājumu un izpriecu, vēstures pieminekļu un mākslu tempļu pilsētas malu malas.

Noslēgumā sekoja kopīgs vakariņu galds, kur laiku pa laikam atraisījās vēl viena otra asprātīga doma un izskanēja spridzīgās vārsmās.

VOLDEMĀRA GŪTMAŅA TREŠĀ GLEZNU SKATE MINEAPOLĒ

Voldemārs Gūtmanis, līdzīgi daudziem citiem latviešu vidējās paaudzes gleznotājiem, apbalvots ar lielu enerģiju un darbošanās prieku, par ko liecina viņa gadskārtējās gleznu izstādes ar daudziem jauniem darbiem. Viņš joprojām palicis uzticīgs ainavu gleznošanai. Arī savā trešā gleznu izstādē Mineapolē, kuŗu atklāja svētdien, 22. oktobrī, latviešu ev. - lut. draudzes namā, no 50 izstādītiem darbiem 40 audekli veltīti ainavām. Šī lielā pieķeršanās laukskatu gleznošanai kļūst mums labi saprotama, ja atceramies, ka Gūtmanis mācījies pie latviešu ievērojamākā ainavista akadēmiķa V. Purvīša, absolvēdams Latvijas Mākslas akadēmijas ainavu meistardarbnīcu, kuŗas vadītājs bija Purvītis. Bet kā tas bieži mēdz gadīties, centīgais Purvīša skolnieks bija tik ļoti pieķēries savam lielajam meistaram, ka vēl tālu aiz akadēmijas sliekšņa viņš atradās sava skolotāja iespaidā. Tikai trimdas laikā, Vācijā, nokļūdams jaunā vidē un gūdams jaunus iespaidus, V. Gūtmanis iepriecināja skatītājus ar jauniem koloristiskiem sniegumiem. Arī šajā izstādē redzamie īpatnējākie darbi pieder Vācijas bēgļu gaitās pavadītiem gadiem. Protams, izstādīto darbu lielākais vairums ir Gūtmaņa dzimtenes ainavas.

Ir saprotami, ka mākslinieks savos darbos tiecas pēc zaudētās dzimtenes ar tās savdabīgām ainavām, bet tikpat saprotamam jābūt arī tam apstāklim, ka, trūkstot iespaidu tiešai kontinuitātei, gleznojot dzimtenes ainavas tikai pēc atmiņas, grūti sasniegt to, kas sasniedzams, gleznojot pēc dzīva modeļa. Māksliniekam, kam jāglezno tikai pēc atmiņas, nepieciešama pavisam cita, daudz nopietnāka pieeja iecerēto tematu risināšanai, — katram darbam nepieciešamas vairākas iepriekšējās studijas u.t.t. Kā labu piemēru te varam minēt Jāni Kalmīti, kas savus nedaudzos iemīļotākos tematus izveidojis līdz augsti respektējamam mākslinieciskajam līmenim, šīs problēmas risināšanā ieguldīdams milzīgu enerģijas un patērētā laika slodzi. Arī Gūtmanim — gribot vai negribot — šo problēmu risināšanai būs jānododas ar vislielāko nopietnību. Citādi viņa pēc atmiņas gleznotās „dzimtenes ainavas" var sasirgt ar „bālasinības" kaiti... Ka šāda nopietnākā pieeja var dot arī labākus darba rezultātus, par to bija iespējams pārliecināties jau šajā izstādē: dažas gleznas, kuŗas mākslinieks bija darinājis pēc agrāk darinātām studijām, kas atsūtītas no dzimtenes, mākslinieciskā ziņā bija vērtējamas par pakāpi augstāk, nekā pēc atmiņas darinātās „dzimtenes ainavas". Atmiņā salīdzinot Gūtmaņa patreizējo gleznu izstādi ar iepriekšējo — 1960. g. izstādi, — iepriecināja mākslinieka censānās atbrīvoties no skolas laikā aizgūtiem iespaidiem, nodošanās nopietnākiem koloristiskiem meklējumiem un brīvākai gleznu ārējai apdarei. Šajā virzienā labākos panākumus apliecināja gleznas „Negaiss" (Nr. 5); „Pelēkā diena" (Nr. 12); „Ledus izgājis" (Nr. 11) un „Liepājas vecās vējenes" (Nr. 47). Kā pieminētie, tā arī vēl daži citi atsevišķi darbi liecina par meistara varēšanu.

Novēlēsim māksliniekam, lai nākamajā izstādē tādi darbi būtu vairākumā. Izstāde jau atklāšanas dienā bija labi apmeklēta, un daži darbi tika pārdoti.

E. T.

IEPRIECINOŠI REZULTĀTI RAKSTNIEKU PĒCPUSDIENĀ

Čikāgas latviešu katoļu draudze š. g. 22. oktobrī rīkoja rakstnieku cēlienu, veltītu Dievmātes godināšanai. Pēc īsiem ievadvārdiem draudzes mācītājs, tēvs B. Baginskis aicināja programmas vadītāju, profesoru un dzejnieku Franci Murānu pildīt savu uzdevumu — iepazīstināt klausītājus ar priekšnesumu sniedzējiem. Ella Andersone (dzejniece un rakstniece Zane Zemdega) nolasīja pasaku „Vientulis".

Grobovska „Ave Maria" iejutīgā sniegumā nodziedāja draudzes sieviešu koris, diriģenta Bērtuļa klavieŗu pavadījumā. Sekoja dzejnieces Janinas Babris reliģiska satura dzejas, Valentīnes Hermanes un Valža Krāslavieša filozofiskā noskaņojuma dzejas, Elfas Taigas reliģiskās un Franča Murāna reliģiskā un liriskā rakstura dzejas.

Rakstnieka A. Rupaiņa noveli „Patvertne" nolasīja Lidija Valainis. Paulīnes Zalānes dzejas lasīja Dr. Antonina Škapare. Programmas pēdējo daļu izpildīja draudzes koris, nodziedot „Stiprais Valdnieks", „Ak, zvaigzne jūŗa" un „Svētību man, māte" Koŗa priekšnieks ir Jānis Vārna, koŗa diriģents — Bērtulis.

Tēva B. Baginska pateicības vārdi un atzinība nebija „tikai vārdi", jo patiesi, ieguvēji bija kā programmas izpildītāji, tā arī klausītāji.

ZELTKĀZNIEKI

Grand Rapidos, Mičigenā. — 24. septembrī uz laulībā nodzīvotiem 50 gadiem atskatījās Mārtiņš Batarags ar dzīvesbiedri Emmu. Mārtiņš Batarags pēc profesijas drēbnieku amata meistars un piegriezējs. Vadījis drēbnieku darbnīcas Rīgā, Daugavpilī, Maskavā un Charkovā un pēc 1. pasaules kaŗa Cesvaines ciemā, kur uzcēluši dzīvokļu namu un apkaimē iekopuši jaunsaimniecību, pieliekot daudz pūliņu un līdzekļu. Izskolojuši divas meitas. Vecākā ir ārste zobu slimībās, jaunākā ģermāņu filoloģe. M. Batarags strādājis savā arodā arī Vācijā, bēgļu gaitās, kā arī Sav. Valstīs. Abi jubilāri jau aizsnieguši diezgan respektējamu vecumu, Mārtiņam 84 gadi, bet viņa dzīvesbiedrei Emmai — 72 g., lieli grāmatu, teātŗa un dziesmu mīļotāji. No saviem ilgajiem amata prakses gadiem M. Bataragam daudz interesantu un savdabīgu atmiņu.

Gavilnieki dzīvo pie savas meitas un znota Grand Rapidos, Mičigenā, un jubilejas dienā ap viņiem pulcējās bērni, znoti, mazbērni, radi un tuvākie draugi un paziņas, kas sumināja sirmos latvju celmlaužus ar ruņām, ziediem un veltēm. Garīgo aktu vadīja māc. Kr. Hermanis. V. Z.

Ar rudens sezonu darbu atsākušas, latviešu paidagogu vadībā, baleta studijas. Anda Griķe ir viena no sekmīgajām E. Ošiņas - Bērziņas audzēknēm.

TREŠIE SAVIENOTO VALSTU DZIESMU SVĒTKI KLĪVLENDĀ

Jau notiek rosīga darbība pie 3. ASV vispārējo dziesmu svētku sarīkošanas Klīvlendā. Līdz svētkiem ir gandrīz divi gadi, bet darbs turpinās spraigi: koŗi jau piesakās, notis svētku lielam koncertam tiek izsūtītas. Prezidijs un attiecīgās nozares strādā pie dažādu lēmumu izpildīšanas un izvešanas dzīvē. Rīcības komitejas priekšsēdis K. Avens atgādina katrā sēdē, ka ir jāstrādā un jāstrādā, jo laiks iet, un tiek prasīts darbs un atkal darbs — kad svētki būs pienākuši, lai viss ir sagatavots un nokārtots savlaicīgi.

Pēdējā darba sēde notika 15. oktobrī, Klīvlendas DV apvienības mītnē. Sēdi atklāja un vadīja priekšsēdis K. Avens. Rīcības komitejas sekretārs Berkulis nolasīja iepriekšējo protokolu, kuŗu pieņēma. Dienas kārtības secībā tika pārrunāta iesūtīto darbu godalgošanas lieta. Rīcības kom. apstiprināja iesūtīto darbu aploksņu atvēršanu. Priekšsēdis rīcības komitejai ziņoja par prezidija lēmumiem. L. Gleške no Detroitas prezidijam iesūtījusi piedāvājumu par senlatvju kāzu godību eventuālu uzvedumu 3. ASV dziesmu svētkos. Priekšsēdis Avens piedāvājumu nodod sarīkojumu daļas vadītājam Jurjānim izlemšanai un tālākai rīcībai. Vicepriekšsēdis T. Cirkelis atreferē sarunas ar Sheraton viesnīcas pārstāvjiem par viesnīcas telpu pārņemšanu dziesmu svētku laikā koŗu un apmeklētāju vajadzībām. Rīcības komiteja akceptē notikušās sarunas.

Dzīvas pārrunas notiek pie izstrādātā sarīkojumu kalendāra. Sarīkojumu daļa, izstrādādama svētku kalendāru, vadījusies no principa, lai svētki sāktos ar mazākiem sarīkojumiem, bet beigtos ar visu svētku galveno mērķi — kopkoŗu koncertu, kuŗam vēl sekotu Tautas svētki-svētku balle. Pretēji uzskati bija jaunai un vecai paaudzei. Bet vispusīgi un lietpratīgi visu pārdomājot un pārvērtējot, pretešķības izlīdzinājās, jo kā veciem, tā jauniem viens mērķis — dziesmu svētki. Rīcības komiteja nobalsoja par svētku sastādīto programmu ar 10 pret 3 balsīm. T. Cirkelis iesnesa priekšlikumu par sacensībām mākslinieciskam metam, kuŗu lietotu uz visiem dziesmu svētku iespieddarbiem un reklāmām. Priekšlikumu pieņēma. Prezidijs uzdeva visām nozarēm divu nedēļu laikā iesūtīt budžeta projektus.

Nākošā rīcības komitejas sēde notiks decembŗa mēneša pirmajā svētdienā, t. i. 3. decembrī.

J. E.

Savienotās VALSTIS

ŅUJORKA

● Humānitāro zinātņu asociācija līdz ar korporāciju Seloniju rīko 5. novembrī, plkst. 11 pr. p. Hotel Piccadilly Georgian Room, 227 West 45. ielā, pie Brodveja un Taima laukuma Ņujorkā, rakstnieka J. Poruka piemiņas aktu. K. Dāle referēs par dzejnieku, pēc tam mūzikāli priekšnesumi ar Poruka dziesmu tekstiem. Sarīkojums notiek Ņujorkas organizāciju padomes protektorātā. Ieeja pret labprātīgiem ziedojumiem. Studentiem un skolēniem brīva.

● Tikai reti latviešu studenti, kas studē ASV augstskolās, tematus doktoru darbiem izvēlās par Latviju vai latviešiem. Neparasts gadījums radies Ņujorkā, kur amerikāņu students Aleksandrs Norius Bruklinā savam doktora darbam izvēlējies tematu par latviešu strēlniekiem, galvenā kārtā apskatot jautājumu, kas veicinājis un kāds iemesls bijis, kas strēlniekus turējis kopā vienā vienībā. A. Norius neprot latviešu valodu, bet materiālu vākšanai izvēlējies arī latviešu grāmatas, ko ar vārdnīcas palīdzību censās pārtulkot. Viņš izmanto arī nedaudzās latviešu vēstures grāmatas angļu valodā. Informāciju ievācis arī no vecajiem strēlniekiem Ņujorkā E. Medņa un V. Alpa, kā arī stājies sakaros ar ALA's Kultūras biroja lektoru centru.

POKEPSIJA, N. Y.

● Sestdienas skolas bērnu vecāku sanāksmē izvēlēta vecāku padome. Tās priekšniece — Māra Padega un sekretāre — Ausma Rittera. Skolotāja Alma Šmita pasniegs mācības vecāko klasu skolēniem un mācīs laviešu valodu. Pie skolas ar šo gadu ir nodibināts bērnu dārzs. Arī tā vadību uzņēmusies skolotāja A. Šmita.

Līdz šim skola bija zināmā mērā neatkarīga no draudzes. Š. g. 1. oktobŗa draudzes pilnsapulcē nolēma skolu un bērnu dārzu pārņemt pie draudzes. Paplašinot mācības programmu, radās vajadzība pēc papildu skolotājas. Par tādu uzaicināja Mudīti Prāmnieci. Skolai nebija pastāvīgas telpas. Mācības noturēja bērnu vecāku dzīvokļos. Arī tas nokārtots — telpas īrēs YWCA's namā.

● 1. oktobrī pilnsapulce pārgrozīja noteikumus pie draudzes pastāvošajai pašpalīdzībai. Pēc jaunajiem noteikumiem uz pašpalīdzību tiesīgs katrs draudzes piederīgais vai viņa ģimenes loceklis. Pašpalīdzību sniedz pirmajā slimības nedēļā, vienalga, vai slimnieks ir mājās vai slimnīcā. Pašpalīdzībai tiek dibināts fonds, kuŗa pārzine ir Elza Dubovice. Fondā līdzekļus uzkrāj ziedojumu ceļā. E. L.

ČIKAGA

● Daugavas Vanagu apvienība, Ziemsvētku akcijas ietvaros, Čikagā un apkārtnē dzīvojošiem latviešiem izsūtīs aicinājumus. Apvienības valde lūdz ikvienu saņēmēju saprast grūtumā nonākušo tautiešu vajadzības, izpildīt iemaksas paziņojumu un līdz ar ziedojumu atsūtīt apvienības kasierim, pievienotā aploksnē. Ja adrešu trūkuma dēļ kāds aicinājumu nebūtu saņēmis, tāpat viņa ziedojumu ar pateicību saņems DV apv. kasieris Ilg. Priedulājs, 2912 W. Belden Ave, Chicago 47, Ill.

● Lāčplēšu dienas atceres aktu š. g. 11. novembrī, plkst. 7.00 vakarā, Čikagas Latviešu namā rīko DV Čikagas apvienība. Svētbrīdi vadīs māc. Kārlis Kuškēvics, programmā piedalīsies dzejnieks Valdis Krāslavietis, čellists Jānis Svinskis un pianiste Ilga Birze (visi milvokieši). Ieeja pret labprātīgiem ziedojumiem. Sarīkojumu apmeklēt laipni lūdz rīkotāji. V. H.

BAFALO

● Bafalo latviešu jaunatnes pulciņš pēc ilgāka klusuma brīža rīko š. g. 8. novembrī (trešdienas vakarā) Internacionālā institūta telpās, 1260 Delavera avenijā, Bafalo, Mārtiņu vakaru. Sākums plkst. 8.00 vakarā. Visi laipni ielūgti. Jaunā skolotāja Sarmīte Juberta stāstīs par latviskām Mārtiņu dienas izdarībām. E. A.

GRAND RAPIDI, MIČ.

● Pirmais bazārs, kuŗu Grand Rapidu un apkārtnes latviešu ev. - lut. draudze rīkoja pašu dievnama sabiedriskajās telpās, notika 14. oktobrī, un tas bija pulcinājis visai kuplu apmeklētāju skaitu. Līdzekļu sagādei, kā parasti, bija organizētas dažādas loterijas, kuŗām netrūka atsaucības, jo ložu vāceles tukšojās visai ātri. Radio aparātu laimēja L. Skuja, kristalla vāzi B. Ķerpe un sidraba ņaplāti — M. Ostrova.

Priekšnesumu daļā apmeklētājus ar dzīvi un izteiksmīgi lasītiem stāstiem iepriecināja rež. A. Štams, dziesmām Z. Dēlande un deklamācijām aktrise M. Vidnere - Ozoliņa. Dāmu komiteja bija rūpējusies par cienasta galda klāšanu. 15. oktobrī Pļaujas svētki tika atzīmēti draudzes kopā Grand Hevenā ar dievkalpojumu un tam sekojošu sarīkojumu.

● Ievadot ziemas nodarbības posmu, 15. oktobrī Skrundas skautu vienībai Grand Rapidu un apkārtnes latviešu ev. - lut. baznīcas sab. telpās bija noorganizēts mītnes vakars, kuŗā vad. vietn. Sk. Daukša stāstīja epizodus no šīs vasaras nometnes un rādīja filmu par nometnes dzīvi. Klāt bija vairāki vadītāji un vecāku padomes priekšsēdis P. Golts. Šinī darbības gadā nodarbības roveŗu dzimtā vadīs vad. Ed. Grīnvalds, palīgs vad. vietn. J. Kalniņš. Skautu pulciņā vad. A. Rieksts, palīgi vad. v. V. Tarbunas un v. v. V. Mateuss. Mazskautu pulciņā — vad. Ed. Avots, palīgi vad. vietn. Sk. Daukša un v.v. P. Zadvinska. V. Z.

FILADELFIJĀ

● Daugavas Vanagu apvienības Filadelfijā rīkotais Lāčplēšu dienas sarīkojums, kas šogad apvienots ar Mārtiņu vakaru, paredzēts 11. novembrī. Būs arī Mārtiņu vakara zoss, visādi citi gardumi un padzērieni. Saprotams, arī deja.

● Daugavas Vanagu apvienības Filadelfijā rīkotās māla baložu šaušanas sacensības noliktas 5. novembrī.

● Filadelfijas latviešu organizāciju un draudžu rīkotās 18. novembŗa svinības pārceltas uz 25. novembri, plkst. 20.00 Lietuviešu mūzikas namā (18. novembrī nav bijis iespējams sameklēt telpas). Svinību runu teikt aicināts Komitejas Latvijas brīvībai loceklis Alfrēds Bērziņš. Paredzami arī mūzikāli priekšnesumi.

● Latviešu koncertapvienība Filadelfijā rīko š. g. 2. decembrī, plkst. 20.00, „New Century" kluba telpās pazīstamās solistes Ritas Dzilnas Zaprauskas koncertu. Programmā vairākas jaunas, Filadelfijā vēl nedzirdētas dziesmas. Klavieŗu pavadījumus spēlēs Ina Elks - Elksnīte.

KALAMAZŪ

● Dziesmu atkārtojumi, trīs piedevu dziesmas 14 dziesmu programmai, ziedi diriģentam Arnoldam Kalnājam un solistei A. Silei un neaprimstošie aplausi koŗa „Dziesmu Vairogs" koncertā 21. oktobrī, Kalamazū koledžas kapellā, lika manīt, ka arī „pašu mājās" koris par vērtīgajiem sniegumiem tiek sumināts un augsti vērtēts. Klausītāju solos šoreiz bija manāms daudz lielāks skaits jaunās paaudzes, kas, liekas, izskaidrojams ar to, ka koris uz šo koncertu bija piesūtījis brīvkartes visiem latviešu skolas skolēniem, arī ģimnazistiem.

ASV BAZNĪCĀS

ŅUJORKA

Sestdien, 28. oktobrī, konfirmandu mācības noslēgums, svētdienas skolas mācības sešās vietās.

29. oktobrī, plkst. 1 dienā Betlemes baznīcā jauniešu iesvēte, dievgalds un Reformācijas svētki. Iesvētīs 8 jaunekļus un 8 jaunavas. Māc. R. Zariņš, A. Ozols un O. Gulbis. Dziedās draudzes jaukts koris; diriģents un ērģelnieks Bruno Skulte. Lejā dāmu komitejas kafijas galds ar cepumiem; grāmatu galds. Dievgaldniekus lūdz pieteikties iepriekš.

Svētdien, 5. novembrī, plkst. 2 Betlemes baznīcā māc. R. Zariņš, plkst. 2 Port Vašingtonā, Mūsu Pestītāja baznīcā māc. O. Gulbis, Bronksas Sv. Toma baznīcā māc. A. Ozols.

Čikāgā — Ciānas draudzē:

Svētdien, 29. oktobrī, plkst. 10 rītā dievvārdi bērniem un svētdienas skolā. Plkst. 11 Ticības atjaunošanas svētku dievkalpojums ar dievgaldu. Dziedās draudzes koris Ed. Strautmaņa vadībā. Draudzes radio dievvārdi ceturtdien, 2. novembrī, plkst. 7.30 vakarā, latviešu pusstundā.

MEŽKUNGS SILIŅŠ SV. KATARĪNĒS

Latviskā vidē pavadīta svētdienas pēcpusdiena

„Maywood" skolas zāle Sv. Katarīnēs jau kļuvusi par samērā viegli atrodamu vietu arī apkārtnes tautiešiem, jo tur jau notikušas vairākas latviešu teātŗa izrādes (pagājušā gadā „Āksts", Toronto), un šoreiz tur skatījām Londonas latviešu teātŗa trupas uzvedumā Ervīna Ūdra dziesmu lūgu „Mežkungs Siliņš" (režisors T. Zandersons), ko rīkoja vietējā vanadžu kopa.

Savās lomās vislabāk iejutās: I. Bērziņa, F. Arnds, T. Bērziņš, K. Atars un visi trīs mežsargi.

Jāpriecājas, jāizteic pateicība, ka mums vēl ir tik tieši, kam tik liels uzupurēšanās un kalpošanas gars latviešu lietai, kad pēc grūta dienas darba var iet un mācīties daudzajos mēģinājumos, ko prasa šāda uzveduma sagatavošana.

Paldies lielā darba darītājiem un rīkotājiem! E. Alks.

LASĪTĀJU vēstules

TIEŠĀM JĀBRĪNAS . . .

LA 84. numurā ievietota lasītāju vēstule „Ir jābrīnas...", kuŗa cita un pilnīgi akceptējama starpā rakstīts arī par lietām, kas šinī sakarībā varētu izpalikt. Kā šīs vēstules rakstītāji tik droši zina, ka ar Toronto dziesmu svētku norisi bijušas apmierinātas tieši 99 proc. apmeklētāju? Kā rakstītāji tik droši zina, ka dažu svētku norises posmu kritizētāji ir bijuši tikai neobjektīvi un godkārīgi cilvēki? Gluži pretēji, varbūt tieši goda karšu saņēmēji bija tie, kas iedrošinājās vēlāk izteikt savas domas, jo viņi vistuvāk sēdēja svētku viesiem - svešautiešiem. Brīvā un demokrātiskā zemē jāprot ar cieņu kritiku izteikt un to saņemt. Ja šādas vēstules domātas tikai kāda sarīkojuma reklamēšanai, tanīs varētu izpalikt citādi domājošiem tautiešiem adresēti apvainojumi, un tās varētu būt ieturētas daudz maz sabiedrībā pieņemtā veidā rāmjos.

Svētku viesis Toronto.

VAI PAREĢOJUMS?

1955. gadā Ņujorkā krievu valodā izdotā grāmatā „Dostojevskis, Tolstojs un revolūcija" (autors prof. Dr. med. D. Kotsovskis) atrodami daži ļoti zīmīgi fakti. Pirms savas nāves rakstnieks Dostojevskis ielicis aploksnē kādu rakstu un to noglabājis aizzīmogotā kastītē ar novēlējumu pēcnācējiem to uzplēst pēc viņa nāves, bet — tikai pēc 50 gadiem. Tas brīdis pienācis boļševiku valdīšanas laikā. Tiem bijis zināms Dostojevska novēlējums. Komūnistu valdība izraudzījusi īpašu komisiju šī novēlējuma izpildīšanai prof. Pokrovska vadībā. Tā atradusi aploksnē zīmīti ar šādu saturu — „Sociālisms nav neprāts, bet visas cilvēces bojā eja".

Dostojevskis zināmā mērā ir gaišreģis, jo savā darbā „Velni" ir attēlojis tautas piedzīvojumus, kas atgādina tagadējās Padomju Savienības dzīvi. Vai šīs zīmītes saturs arī būtu pareģojums?

Ps.

LATVIEŠU TAUTA GALĪGI ZAUDĒ SAVU SAIMNIECISKO PATSTĀVĪBU

Kā to jau varēja sagaidīt, neraugoties uz padomju viltīgo un melīgo propagandu, kas mēģināja ar visiem līdzekļiem aizplīvurot īstos padomju administrācijas nolūkus, mūsu tautas daļa, kas vēl ir palikusi savā dzimtā zemē, tagad ir pilnīgi zaudējusi jebkādu saimniecisku patstāvību, lai gan tāda nav atņemta Baltkrievijai un Moldāvijai. Kā lasāms „Planovoe chozaistvo" š. g. jūlija numurā, Padomju Savienības valdība 1961. g. 26. aprīlī nolēmusi radīt septiņpadsmit lielus saimnieciskus apgabalus. Katra apgabala priekšgalā ir „koordinācijas un plānošanas padome", kas „izstrādā ieteikumus un ierosinājumus, kā vislabāk izmantot produktīvos fondus un dabas un darba spēka avotus attiecīgā sovnarchoza rajonā, lai attīstītu šī rajona rūpniecību un transportu un vēcinātu visas zemes saimniecību." (Domāta visa Padomju Savienība. Ref.). Reorganizāciju izskaidro kā virkni „zinātnisku līdzekļu", lai „uzlabotu teritoriālo plānošanu" un lai „paātrinātu zemes ekonomiskās attīstības gaitu".

Jāatzīmē, ka radikālā padomju saimniecības decentrālizācija, ko izdarīja 1957. gada vasarā, bija domāta tieši šādu pašu mērķu sasniegšanai! 1957. gada vasarā Chruščevs izdarīja savu „lielo" reformu, likvidējot 33 saimnieciskās ministrijas (!), un to vietā (starp uzņēmumu vadību un valsts galveno plānošanas iestādi „Gosplan") ielika 105 rajona saimniecības padomes „sovnarchozus". Skaidrs, ka reforma bija domāta, lai ierobežotu „departamentālismu" no vienas puses, un augstāko centrālo kontroli — no otras. (Bez tam sagaidīja, ka decentrālizācija palielinās partijas un samazinās birokratijas lomu zemes saimnieciskā dzīvē).

Spriežot pēc tā laika publikācijām, dažādās un daudzās saimniecības ministrijas apvainoja „separātu administrātīvu impēriju radīšanā", kuŗu ceļi bieži vien krustojās . . . Maskavas plānotāji bieži piemirsa ievērot vietējās vajadzības un iespējas, pateicoties nepietiekošai informācijai. Arī visniecīgākos jautājumus bija jānosūta izlemšanai uz Maskavu. Chruščevs šo trūkumu novēršanai radīja šos 105 „sovnarchozus".

Tomēr pēdējā laika informācija liecina, ka šie „sovnarchozi" nav piepildījuši cerības, kādas uz tiem bija licis Chruščevs un padomju vadošie darbinieki. Izšķērdību un departamentālismu reforma nebija novērsusi. Tam bija vairāki iemesli. Viens no tiem, pēc padomju lietpratēju uzskatiem, bija „sovnarchozu" robežu neracionāla nospraušana. Vienpadsmit sovnarchozu teritoriālā jurisdikcija sakrita ar mazo padomju republiku teritorijas nacionālām robežām; trīspadsmit sovnarchozu robežas sadalīja mazākās vienībās Ukrainas, Uzbeku un Kazachu republikas. Pat Krievijas padomju republikā sovnarchozu robežas sakrita ar apgabalu ('oblasti') robežām.

Tad Padomju Savienības valsts ekonomiskās padomes produktīvo avotu pētniecības departamenta galva, Dr. Alampjevs deklarēja:

„. . . republiku robežas, kas noteiktas galvenām kārtām uz tautību bazes, ne katru reizi pilnīgi sakrīt ar modernām ekonomiskām robežām. Vēl vairāk — atsevišķas republikas lielā mērā atšķiras viena no otras ar savu produkcijas līmeni un iedzīvotājiem. Kas attiecas uz sovnarchoziem, kuŗu tagad ir vairāk par 100, tad tos gandrīz nav iespējams izmantot kā pamatu visas valsts apmēru ekonomiskai plānošanai." (Tā tas bija publicēts „Ekonomičeskaja gazeta" 1961. g. 28. maija numurā iespiestā Alampjeva un Kistanova rakstā par „ekonomisko rajonu izveidošanas problēmām"). Protams, kā tas Padomju Savienībā ir parasts, šāds raksts nevarēja ieraudzīt dienas gaismu bez paša Chruščeva svētības, jo ar to bija parakstīts nāves spriedums viņa agrākai „reformai".

Tanī pašā laikā padomju prese ziņoja par daudziem nolaidības, piesavināšanās, produkcijas skaitļu falsifikācijas, sociālistiskā īpašuma piesavināšanās un daudzām citām „kriminālām machinācijām" (lietojot padomju preses terminu), kas izdarītas ar augstu partijas rajona darbinieku ziņu un pat līdzdalību. Viss norādīja, ka lielākā iniciātīvas brīvība, kas bija piešķirta sovnarchoziem, bija nelietīgi izmantota. Bija skaidrs, ka Chruščeva decentrālizācijas reforma nebija uzlabojusi darba prasmi, bet gan bija radījusi jaunas problēmas.

Tāpēc Padomju republikas vadošās aprindas stājās pie reformas reformēšanas, un visu Padomju republiku savienību, neievērojot tautību nacionālās robežas, sadalīja septiņpadsmit „lielos ekonomiskos apvidos": ziemeļrietumu, centrālā Volgas-Vjatkas, centrālā melnzemes, Volgas, Ziemeļkaukazas, Urālu, Rietumsibirijas un Tālo Austrumu apvidos, kas visi ietilpināti Krievijas padomju republikā; Ukrainā ietelp Donecas, Dņjepras, dienvidrietumu un dienvidu apvidi; tad nāk vēl rietumu, Aizkaukazas un Centrālās Āzijas un Kazachstanas apvidi, kā arī divi neatkarīgi ekonomiski administrātīvi rajoni (Baltkrievija un Moldāvija). Apvidi lieluma ziņā svārstās, jo viņu robežas novilktas, pamatojoties galvenām kārtām uz ekonomiskiem apsvērumiem un iedzīvotāju skaitu (nevienā apvidū nav vairāk par 25 milj. iedzīvotāju).

Agrākā Latvijas brīvvalsts teritorija ietilpināta tagadējā ziemeļrietumu ekonomiskā apvidū kopā ar pārējām Baltijas valstīm un daļu agrākās Krievijas territorijas, un šī territorija savukārt ir padomju republikas sastāvdaļa, lai arī formāli it kā padomju republika Latvijas padomju republika un citas „sociālistiskās republikas". Neraugoties uz šo formālo patiesā stāvokļa aizplīvurošanas tieksmi, faktiskais lietu stāvoklis nav apslēpjams. Latviešu tauta, tāpat kā pārējās Baltijas tautas, atkal ir pilnīgi zaudējušas savu saimniecisko neatkarību un ir tikai laika jautājums, kad tās Padomju Savienība arī formāli inkorporēs „plašās dzimtenes klēpī". Latvieši, tāpat kā „tumšajos cara laikos", atkal vairs nav paši sava likteņa lēmēji. Tos uzskata tikai par darba rokām, kuŗām jākalpo lielās Padomju Krievijas saimnieciskām interesēm, nepraso, kas tiem par to būs! Ir iesācies atkal visai tumšs un drūms latvju tautas vēstures posms pēc tik nedaudziem neatkarības gadiem, ko latviešu tauta varēja izbaudīt laikā no pirmā līdz otram pasaules kaŗam. Vai trešais pasaules kaŗš dos mūsu tautai brīvību vai galīgu iznīcību, tagad vēl nevar paredzēt, bet pirms komūnistu varas sagraušanas gan nekādas pārmaiņas nav sagaidāmas.

A. Kalns.

Dr. —. Karols.

CANCER - VĒZIS

II

Šo sacietējumu un apm. divas pēdas no tievās zarnas izņēmām un atradām, ka sacietējums tievajā zarnā ir vēzis, bez kāda sakara ar aklās zarnas audzēju. Šis jaunais cilvēks, pašam nezinot, pārcieta vēža operāciju, atveseļojās ātri, un tagad, pēc pieciem gadiem, nav nekas atklājies, tātad slimību izdevās izārstēt tikai nejaušības dēļ. Labi, ka šis cilvēks gribēja braukt uz ziemeļiem, tā bija viņa laime.

Otrs neparasts gadījums bija ar kādu latvieti, 55 gadus vecu. Viņa ieradās pie manis ar mazu sacietējumu trešā ribu starpā, virs labās krūts. Ar lokālo anestēziju izņēmu sacietējumu, kuŗš bija mazāks kā pupa, nosūtīju uz laborātoriju un saņēmu atbildi — vēzis. Pēc Rentgena apstarojumiem šī tautiete jutās labi. Visas sacietējuma un iekaisuma pazīmes ir pazudušas, ir pagājuši divi gadi, un viss liekas būt labi.

Agrai diagnozei vēža ārstēšanā ir ļoti liela nozīme, jo kamēr vēl nav metastazes, ir cerības slimību uzvarēt. Tiek izdarīti dažādi asins un asins grimšanas testi. Pēc Homespota domām vēzi asinīs var atklāt ar tā saukto izkristallizācijas metodi, noņemot dažus pilienus asiņu no pirksta.

Pēdējās dienās avīzē bija kāds raksts, ka kāds ārsts domā atradis metodi ātrai, agrīnai diagnozei no pacienta ādas reakcijas, — bet rezultāti vēl jānogaida.

Terapijā pirmajā vietā skaitas chirurģiskā palīdzība, lai, kā saka, ar visām saknēm vēzi iznīcinātu; tai bieži ir labi panākumi.

Ir arī daudzas balsis par to, ka sievietēm krūts vēzi nevajadzētu operēt, bet tikai apstarot. Mani piedzīvojumi ir tādi, ka no operētiem krūts vēžiem — kad noņem visu krūti un papildus visus paduses dziedzeŗus, pacienti dzīvo no viena līdz pieci gadiem. Gadījumos, kur ārstēšanā pielietota vienkāršā krūts noņemšana bez paduses dziedzeŗu operācijas, pacientes dzīvo ilgāk. Visos gadījumos Rentgena ārstēšanai ir liela nozīme.

Daudz labāki rezultāti ir Rtg apstarošanai, ja krūtis nav pārāk lielas, biezas, un hormonu terapijai kombinēti.

Sievietes krūtīs ir daudz labdabīgu sacietējumu, un tāpēc arī operācijas, kur operē vēzi, bet izoperē vienkārši palielinātu labdabīgu piena dziedzeŗu sacietējumu, dod lieliskus panākumus. Pacientiem ir ieteicams prasīt ģimenes ārstam patoloģisko reportu, lai pacienti paši redzētu, kas ir atrasts.

Visdrošākā diagnoze ir pēcnāves sekcija.

Kāpēc pielieto Rentgena jeb radija starus? Tāpēc, ka vēža šūniņas ir ātri augošas, vēl nepilnīgas, tuvāk embrionālam stāvoklim, un uz tādiem jaunaudiem šie stari iedarbojas ātrāk — no das produkti, sabrūkot vēža šūniņām, kas ķermenī rada tā saukto apstarošanos — reakciju ar nelabumu, galvas sāpēm un vemšanu.

Ir gadījumi, kur vēzis apstājās augt mums nezināmu iemeslu dēļ un dod tā saukto spontāno izārstēšanu. Dažādos orgānos radušies vēži ir dažādi jūtīgi pret apstarošanu, jo vēža audi tiek inficēti, tie paliek daudz izturīgāki pret apstarošanu.

Atsevišķs vēža veids ir tā sauktais melnais vēzis, kuŗš iesākas no ādas kārpām, kuŗas ir melnā krāsā. Melnais vēzis nepadodās apstarošanai, ātri izplatās un noved cilvēku kapā.

Pēdējā laikā nāk klāt vēža veidi jauniem cilvēkiem kā limfoma un Hočkina slimība, lieli kakla dziedzeŗi un dziedzeŗi arī citās ķermeņa daļās un milzīgu apmēru liesa, kas visi kopsummā rada ļauno mazasinību.

Apmēram katra septītā persona pēc 40 gadu vecuma mirst ar vēzi.

Jau senos laikos pirmais ārstniecības celmlauzis Hipokrats zināja, ka vēzis ir ļauna slimība, kas novājina ķermeņa pretestību.

Beidzamā laikā ar dažādiem līdzekļiem, ķīmiskiem un virusiem, ir izdevies radīt vēzi, bet tas tomēr daudzējādā ziņā atšķirās no vēža, kas radies pats.

Nevar pārstādīt cilvēka vēzi dzīvniekos, nevar to panākt arī baŗojot dzīvniekus ar vēža audiem.

Labs un veselīgs izskats nebūt nenozīmē to, ka šis cilvēks ir vesels un brīvs no vēža. Piemēram, resnās zarnas vēzis ilgu laiku nerada veselības traucējumus un nedod zīmes uztraukumam.

Diena nāks, ja atombumbas neiznīcinās pasauli, kad vēzis būs ārstējams.

ZIŅU 4. NUMURS

A. KALNĀJA APGĀDS ČIKAGĀ, ASV, 46 l. p.

Šinīs dienās A. Kalnāja apgāds izsūta 4. Zinšu žurnālu. To izdod angļu valodā, cittautiešu iepazīstināšanai ar mūsu zemi, tautu, sasniegumiem mākslā, kultūrā, zinātnē. Zintis izdod un sakārto vairāki mūsu kultūras darbinieki. Cik ilgi viņi — ārpus tiešā maizes darba, vēl varēs nepagurdami par Zintīm rūpēties? Tas ir darbs, kuŗu sen vajadzēja darīt mūsu trimdas organizācijām!

4. Zinšu numurs veltīts novembrim. Jau zīmīgs ir vāka attēls: Latvijas 5 latu sudraba monēta un mūsu karoga krāsas. Labi, ka ievietotas arī ziņas par šo monētu: „5 latu monēta ir lietota no 1929. — 1941. gadam. Attēlā redzama „Milda" nacionālā tērpā. Zīmējuma autors prof. J. Tilbergs. Tā pagatavota Anglijā, „English Royal Mint" naudas kaltuvē un sver 25 gr."

Par žurnāla saturu ir dažs iebildums. Šoreiz nemaz neiederas Kn. Lesiņa īsstāsts (vai humoreska?) „Putras Miķelis". Ilzes Šķipsnas īsstāsts lasāms ar interesi. Tā ir atmiņu skice par Rīgu — reiz bijušo „Ziemeļu Parīzi", kā arī rāda epizodiskās ainās Parīzi, Ņujorku, Vācijas pilsētas un ceļus. Ļoti vērtīgs ir baltu fil. V. Baltiņas raksts par dainām un to kārtotāju Kr. Baronu. Dr. L. Slaucītājs pārdomās kavējas Dienvidamerikā un Antarktīdā. Dr. J. Veidemanis raksta par Latvijas ģeografisko stāvokli, vēsturi un ekonomisko pastāvību. Dzejā ir pārstāvēti: P. Aigars, V. Krāslavietis, O. Stumbrs, P. Mierkalns u.c., bet, diemžēl, šoreiz dzeju izvēlē redaktoriem nav laimējies. Atskaitot ļoti nozīmīgo P. Aigara dzeju, pārējās varēja izpalikt turpmākiem numuriem un tikt aizstātas ar dzejām, kas šoreiz izteiktu mūsu brīvības dienas un trimdas ceļus. Jauki, ka redaktori lasītājus iepazīstina ar jauno gleznotāju V. Sīmani. Bez ziņām par viņa dzīvi un darbu, redakcija ir devusi vairākus viņa darbu attēlus, kā arī mākslinieka veidojuma kokā un metallā fotokopiju. Mūzikā ir nošu rakstā un angliskā tulkojumā V. Dārziņa aranžētā tautas dziesma „Divi sila balodīši". Nozīmīgas un nepieciešamas ir ziņas par rakstu autoriem.

Noslēdzot savu pirmo darbības gadu, Zintis mūs iepazīstina ar diviem žurnāla nenogurstošajiem darbiniekiem: izdevēju A. Kalnāju un redaktoru H. Atomu.

Lai redakcijas saimei, kuŗā ir vairāku mūsu jaunās paaudzes kultūras darbinieku, nepietrūktu spēka! Mūsu kultūru mēs esam atnesuši sev līdz tālajās trimdas gaitās. Rādīsim to citām tautām! Iepazīstināsim ar to svešTautiešus! Lai tie vairs par mums nedomātu kā par „kaut ko, kaut kur", bet atzītu, ka mūsu tauta var pastāvēt drošā sacensībā ar citām savu dārgumu nozarēs.

5. Zinšu burtnīcā lasīsim par komponistu T. Ķeniņu, gleznotāju J. Kalmīti. Būs arī G. Irbes raksts no Zviedrijas u.c. raksti.

Iesim talkā Zinšu redakcijai! Būsim mūsu kultūras sargi. Neglabāsim savu kultūru cieši noslēgtos šķirstos. Nesīsim tās dārgumus gaismā un, Raiņa vārdiem runājot, „ar savām kultūras bagātībām — ieiesim pasaules kultūrā"

Z. Ritmanis.

LŪZTI, BET NELIECIES!

Pēc valsts nodibināšanās, kad Latvijas universitāte ar pilnu jaudu sāka sagatavot akadēmiskus darbiniekus jaunceļsmes darbam, līdz ar dažādo nozaru, iestādījumu un sabiedrību rašanos un nostiprināšanos valsts dzīves mērogā, arī studenti meklēja sadzīves un biedrošanās veidus, kā studiju laikā iesakņoties draudzībā, savstarpējā uzticībā, izkopjot un stiprinot apziņu pašaizliedzīgai kalpošanai savai tautai un valstij. Auga un veidojās dažādas studentu organizācijas, kuŗu pirmsākums dažkārt sakņojās tālā pagātnē, un kas arī norādīja uz to, ka šīs organizācijas ir veselīgi iestādījumi, atbilst studējošo centieniem, mērķiem un laika garam. Šādā atziņā grupa L. U. studentu lika pamatus korporācijai „Fraternitas Livonica". 1926. g. 29. oktobrī notiek formālā korporācijas dibināšanas sapulce, kuŗā izvēl pirmo prezidiju — stud. oec. A. Māliti, stud. iur. K. Danenbergu un stud. oec. V. Stubi. Sākās intensīvs darbs, izstrādājot sadzīves noteikumus un jaunās korporācijas ideoloģiskos heraldiskos simbolus, kuŗus vēlāk, pēc filistra - dibinātāja arch. A. Rāceņa meta vapenī veido koktēlnieks H. Mercs, kā arī pieņem korporācijas devīzes — Lūzti, bet neliecies un Vīrs un vārds, komānu garantējot pie korp. Lettonia.

1928. g. jauno korporāciju uzņem Prezidiju konventā. Vīrišķīgās devīzes, ideālisms, alkas sasaistīt studiju laiku un visu mūžu ar akadēmiskiem draugiem, patriotisms domās un darbos tēvzemei — viss tas piesaistīja studējošo jaunatni jaunajai korporācijai. Zem tās gaiši zila - violēta - zelta karoga ik gadus nostājās krietns pulks jauno studentu, to kopskaitu korporācijas pastāvēšanas laikā tuvinot 300.

1928. gadā nodibina Filistru biedrību ar tās pirmo priekšsēdi prof. Dr. K. Straubergu priekšgalā. Kuplojot jauno tautiešu audzei, radās nepieciešamība plašākai mītnei, un tā Filistru biedrība tai pat gadā iegūst īpašumā skaistu namu Veru ielā 6, pie Viesturdārza. Tur arī aizrit korporācijas spraigā dzīve līdz 1940. gada vasarai, kad komūnistu iebrukums sagrāva Latvijas valsti un reize arī Prezidiju Konventu, kuŗā tolaik prezidēja Fraternitas Livonica. Sekojošās masu deportācijās bojā aiziet daudzi korporācijas locekļi. Nodibinoties Latviešu leģionam, tā rindās krietns pulks livoniķu, gan drosmīgi ziedojot dzīvību tēvzemei, gan klīstot tagad trimdas ceļos ar smagi cirstām kaŗa brūcēm. Sākoties emigrācijai, livoniķi izklīst pa visu brīvo pasauli, lielākai to grupai nonākot Sav. Valstīs, kur arī atrodas korporācijas globālais prezidijs. Tajā darbojas seniors L. Rozentāls, viceseniors V. Tums un sekretārs G. Robežnieks.

Trīsdesmit piecu gadu darbības laikā no Frat. Livonica locekļu saimes izvirzījušies gan zinātnieki, gan darbinieki sabiedriskajā, saimnieciskajā un diplomātijas laukā: prof. Dr. K. Straubergs, prof. Aleksandrs Dauge, Dr. phil. Alfrēds Bīlmanis, V. Kalniņš, P. Prieditis u.t.t. Tāpat pie Latvijas universitātes darbojās mācības spēku jaunākās paaudzes pārstāvji — A. Zaļais, P. Zicāns, E. Kanaviņš, V. Grīnbergs un citi.

Atskatoties pagātnē, jubilāre panākumu kontā var droši ierakstīt s a v u daļu, ko tā devusi Latvijai tās baltās un nebaltās dienās. Par galveno uzdevumu un savas organizācijas pastāvēšanas jēgu livoniķi uzskata tautības, latviskā gara, mūžīgas draudzības un tēvzemes mīlestības uzturēšanu par spīti visiem tiem spēkiem, kas tīko redzēt trimdā izkliestos latviešus pazūdam pelēkā un anonīmā masā. Korporācijas locekļi joprojām kaldina spēkus vīrišķīgo devīžu garā, lai izturētu visus pārbaudījumus, kādi veltos pāri trimdas izkliestībai un latviešu tautas liktenim. Viņu gaišzili - violētais - zelta karogs aicina vēl šodien un korporācijas saime nelokāmi tic tā atpakaļ ceļojumam uz b r ī v u dzimteni!

Trīsdesmit piecu gadu atceres svinības risināsies Čikagā 28. oktobrī, kad arī iesvētīs trimdā atjaunoto korporācijas vapeni, ko darinājis koktēlnieks H. Mercs.

A. Sedasdēls

☆

Kāda 74 g. v. čigāniete savā mūžā nebija iemācījusies uzticēties bankām, kamdēļ, bīdamās, ka pašas prombūtnē mājā varētu ielauzties zagļi, visus savus ietaupījumus allaž nēsāja pie sevis. Atgriežoties no ciemošanās pie māsas, pilsētas burzmā kāds gaŗnadzis norāva vecenītei sominu un aizlaidās ar to. Viņam bija trāpījies reti labs ķēriens — 23.000 dolari.

Abonentu ievērībai Zviedrijā

Latvijas Amerikā abonēšanas maksu lūdzam kārtot ar DV STOKHOLMAS NODAĻU BOX 220, STOCKHOLM.

JONĀSS MIESNIEKS

JĀTNIECE NO URELES PILS

VĒSTURISKA NOVELETE.

II

Beverīnā sēdēja Tālavas valdnieks viens. Viņa sieva bija mirusi. Bija tikai dēli, bet tie bija sirojumā Igaunijā, izņemot Rameķi. To viņš nepacietīgi gaidīja, kādas ziņas atnesīs no Daugavas lībjiem. Pagāja viena, otra, trešā diena. Rameķa nejuta. Nāca gan ziņas no Gaujas lībjiem, ka zemgaļi nevarējuši noraut Daugavas dzelmē uzcelto Ikšķiles sakšu pili. Ko tie sakši gribēja? Tālivaldis jau bija iepazinies ar Kristus mācību no krieviem. Vai sakši tomēr arī te nāk ar savu ticību? Nāk. Ne jau kristīgā ticība sakšus sauca, sauca laupīšanas kāre. „Viņi nāk laupīt, nokaut, paņemt letu — lībju zemi, mežus, laukus . . ." Drūmu domu pilns Tālivaldis viens runāja un gaidīja dēlu, bet parādījās pilī lībs no Siguldas, Uldenags, Dabrieļa dēls . . . Kur tas trīs dienas bija maldījies, Dievs tikai to zināja.

„Kur Rameķis?" Uldenags taujāja, bet par Sventu ne vārda.

„Ne tev jājautā man, bet man tev: Kur palika Rameķis? Tas man tev jāprasa. Jūs palikāt visi Ureles pilī. Es devos no Svēta meža tūliņ atpakaļ. Vai tā ne, bija?"

„Bija," Uldenags atbildēja, tad jautāja: „Vai te nav Sventa, Ureles virsaiša meita?"

„Ko tu runā par sievieti. Man vajaga vīru. Vai mans dēls neaizjāja uz Ikšķili pie Daugavas lībjiem? Kur viņš palika?" uzstāja Tālivaldis. „Atbildi!"

„Es nezinu. Bet kad no rīta Ureles pilī meklēju Sventu, nebija ne Sventas, ne Rameķa."

„Ak, Uldenag, jau no bērna kājas viņš vajāja manas kalpones. Nu viņš iekārojis Ureles virsaiša meitu. Nolādēts! Viņš aizmirsis manu uzdevumu. Kas tas par dēlu? Vienas sievietes dēļ iegrūž postā manu Trikatu. Sventa? Es gaidu Rameķi. Nejautā par meitieti . . . Vīrus, to man vajaga . . . Pulka, daudz vīru . . . Paņems lībjus, naks latvju kārta . . . Tici man, ja nepretosimies."

Uldenags, neatradis Sventu, jāja atpakaļ uz Siguldu vēl skumjāks, vēl nelaimīgāks. Žults un naids, skumjas un rūgtums un sāpes plosīja nabaga jaunekli. Uldenags vairs neiejāja Siguldā, savā tēva pilī. Viņš pajāja tai garām. Viņa dvēseles miers bija izpostīts.

„Un to tu, Sventa, letu meitene, izdarīji. Tu nolaupīji manu mieru." Atkal viņš raudāja, jādams. Kur viņš devās? Kur citur, kā uz kaŗu pie Daugavas Ikšķiles lībjiem. Tikai tur. Viņš negribēja cita neviena. Ne tēva, ne mātes. Viņš domāja tikai par savu postu, jādams uz Ikšķili. „Man ir vienalga, kur palieku. Tad jau labāk gals, ja nav Sventas . . . Kā lai citādi nomierinos? Es citādi aizēju bojā . . . Es glābju sevi . . ." Tā viņš runāja. „Citādi es aiziešu bojā," viņš atkārtoja.

Visa latvju un lībju zeme tad bija pilna purviem un mežiem, bet viņš nebijās tālā ceļa. Viņš ilgojās tikai kauju ar sakšiem, lai aizmirstos un atgūtu spēku, atgūtu sevi pēc negantā sitiena, ko bija devis neviens cits, kā viņa mīļā Sventa. Nikni nāca jūlija negaisi. Letu Pērkons aukainās naktīs spārdīja kokus. Tie krakšķēja, tie stenēja, tie lūza . . . Uldenags pats izmirka reizē ar savu kumeļu lietū, tumsā, vētrā. Bet i Pērkona grāvieni, lietus gāzieni neaptūrēja Uldenagu viņa ceļā uz Ikšķili. Par daudz dziļi bija viņu ievainojusi letu meitene . . .

Gluži tāpat nebija vairs miera Tālavas valdniekam savā pilī. Viņš nesēdēja vairs istabā, bet maldījās pa savu mežonīgo pils dārzu. Viņš cerēja dārzā atrast savu mieru, jo kur citur bija miers, kā dabā? Viņa dvēseli plosīja nemiers. Sakši pie lībju Rīdziņas ostas, pie zemes vārtiem. Kā tur būs miers? Viņš skatījās, vai nenāk Rameķis. Vienreiz viņam bija jāatgriežas no savām mīlas dēkām. Nolādēts, bet viņa nejūt. Trikates upēs sakliedzās gaigalas. Tālivaldis tās nedzirdēja. Meža kuilis dzina vagu viņa dārzā, bet tas viņu nesauca ķert stopu. Viņa dēls laksto jās ar Ureles meitu. Nodeva meitieša dēļ viņa Trikatu. Aizmirsa savu pienākumu. „Nolādēts!" viņš atkārtoja skaudrā naidā un kaŗa draudu priekšā. Vai viņa dēls neredzēja, kādi bija sakšu nolūki? Vai viņi Kristus dēļ ceļ mūŗa pili? Nē, lai uzceltu, radītu atbalstu, ko iekaŗot latvju - lību zemi. Mantas vārdā viņi nāca laupīt. Būtu vismaz velna vārdā to darījuši, bet piesauca svēto jumpravu. Sludina kristīgo ticību, bet pārņem savā varā Ikšķili, Siguldu, Valmieru, Trikatu, Rīgas ostu... Meža kuilis pēkšņi pabēga. Vai viņš ko juta? Kāpēc pabēga? Un kā tad, mežainā dārzā parādījās, smiedamies, viņa dēls Rameķis, roku rokā ar Ureles virsaiša meitu. Tālivaldis aiz dusmām viņus bija gatavs nosist, bet viņš savaldīja sevi. Viņš bija Tālavas valdnieks. Trikate, Valmiera, Smiltene, Rauna, Ranka, Piebalga, Gulbene, Madona, Dzelzava, Straupe klausīja viņa pavēlēm, lai katrā bija viņa virsaitis un tā pils.

„Mans augsti godājamais tēvs, es tevi lūdzu uzskatīt šo meiteni par savu vedeklu," sacīja pienācis Rameķis.

„Vai tu biji Ikšķilē? Biji Rīgas ostā?" Tālivaldis jautāja, nepiegriezdams vērības Ureles virsaiša meitai. Tā bālēja un sarka. Rameķis nodūra galvu. „Un pie Gaujas lībjiem arī neesi bijis? Neesi redzējis Dabrieli?"

„Nē . . . "

„Un Uldenaga arī neesi saticis?"

„Nē . . . "

Sventai bija tā ap sirdi, ka viņa būtu labāk zemē ielīdusi, nekā piedzīvojusi šo mirkli.

„Meiten, ej pilī!" pavēlēja Tālivaldis, un Sventa kā bezdelīga iespurdza Beverīnas varenos ozola lieveņos. Un turpat Tālivaldis stāvu uzbrēca dēlam: „Vai tu esi jau viņu pavedis?"

„Nē."

„Tu melo!" kliedza Tālavas ķēniņš. „Es zinu visu!"

„Neapvaino mani, tēvs! Es neesmu viņai rokas pielicis."

„Bet viņas valgos tu esi. Kas tu esi par vīrieti? Tu solies doties uz Ikšķili, bet sapinies ar sievieti."

„Viņa būs mana sieva."

„Vai zina to Ureles Madis?"

„Ureles Madis nekā nezina. Mēs paši tikai zinām: es un Sventa."

„Labi, labi. Tu vismaz atzīsties, ka gribi viņu par sievu. Labi. Viņa būs un paliks tava sieva, gribi, vai negribi, bet tas nenozīmē, ka tu nedosies, kur es tevi sūtīju. Tu dosies uz Daugavas Lībiju. To es tev saku! Tu izpildīsi manu pavēli. Lībji pie Ikšķiles lies asinis, un tu mīlināsies Beverīnā ar savu jauno sievu? Nekā nebūs. Nē. Nekad. Tev jāsatiek Uldenags. Tu neproti lībiski."

„Bet, tēvs! Mēs neesām vairs draugi . . . "

„Klusu!" Tev kopā ar viņu jāizklausa, jānoskata, kas īsti notiek Ikšķilē. Vai tu saproti, kāpēc sakši nāk šurp? Nāk ar savu kristīgo ticību? Viņi nāk laupīt ar zobenu, nokaut, paņemt šo zemi, šos mežus, un, galvenais, padarīt mūs par vergiem lai mēs ceļam tiem viņu pilis. Mēs kausimies. Mēs neesam gļēvuļi . . . "

Šai brīdī no pils iznāca Sventa. Apstājās pils lievenī, bet i tad Tālivaldis nerimās. „Šis bīskaps Bērtulis miris Vācijā badā. Nu viņš saviem . . . nāk izēst mūsu zemīti, ņemt nost tīrumus, mežus, ūdeņus . . . Vai tiem vajaga Kristus mācības? Vergu vajaga. Paši slinki kā maisi. Un tie vergi būsim mēs!" viņš kliedza. „Un tu taisi dēkas ar sievieti? Tev jāiet pie Daugavas lībjiem. Ar Siguldas Dabrieli es pats sarunāšos." Tad viņš pagriezās pret lieveņiem. „Ko tu, Ureles meit, nāci klausīties?"

„Mani nelaiž iekšā jūsu suņi," atbildēja Sventa.

„Suns ir uzticīgāks kā cilvēks. Viņš nepiekrāpj kā tu Uldenagu. Viņš bija te, meitēn . . . " Tālavas valdnieks tad atkal uz Rameķi: „Tev jātiek Rīgas ostā. Tur Daugavas lībju ostā pienāk nolādētie sakšu kuģi . . . Tev viss jāizspiego, un tavs tulks būs Uldenags."

„Vai viņam jāiet, valdniek, tūliņ?" jautāja Sventa.

„Ne šodien!" atcirta Tālavas ķēniņš. „Bet rītu Rameķis dosies ceļā. Ceļā uz Daugavas lībiešu valsti. Rītu!"

„Vai tu, Rameķi, to darīsi?" Ureles virsaiša meita jautāja.

„Es tēvam to apsolīju jau Urelē," abildēja Rameķis.

Sventa saduga. Viņš viņu tikko bija atvedis Beverīnā, jau rītu viņu atstāj. Ar Uldenagu es dzīvotu mierā un laimē Dabrieļa pilī, bet nu mani viņš pametis jau rītu. Te dzīvo vilki, ne cilvēki. Ka piekrāpu Uldenagu, to jau tik ātri man bāž degunā. Kā es dzīvošu tādā vilku bedrē? Ak, dzīve! . . . Dzīvīte! . . . Tādas domas šāvās caur Ureles virsaiša meitas galvu.

— — —

Naktī Sventa atmodās no sitienu trokšņiem lejā. Rameķis gulēja kā sists. Viņa, aizturējusi elpu, klausījās. Sitieni atkārtojās. Viņa metās pie loga ailes. Visa zeme paloja mēneša gaismā, tikai sitieni atkārtojās.

„Atveriet durvis!" kliedza no lejas.

„Tēvs, mans tēvs!" kā pieķerta lielā nedarbā, Sventa čukstēja, pazīdama savā tēva Ureles virsaiša balsi. Sirds sāka sist. Viņa tikko turējās kājās no uztraukuma. Viņa atskatījās un ieraudzīja, ka Rameķis guļ gultā atvērtām acīm un viņu novēro. „Mans tēvs ieradies," viņa sacīja. „Celies augšā Rameķi!"

„Tas šoreiz par vēlu," atbildēja jaunais vīrs. „Tu esi jau mana sieva. Vai es nepaņēmu tevi šai naktī? Paņēmu."

„Agri, vai vēlu, celies, un saņemi savus sievas tēvu!" Sventa uzstāja.

(Nobeigums sekos).

Indra Gubiņa

GATAVĪBAS

„Gatavības apliecību" skatīsim ... novembrī Sa... Daugavas Vanagu teātra aktieri ...

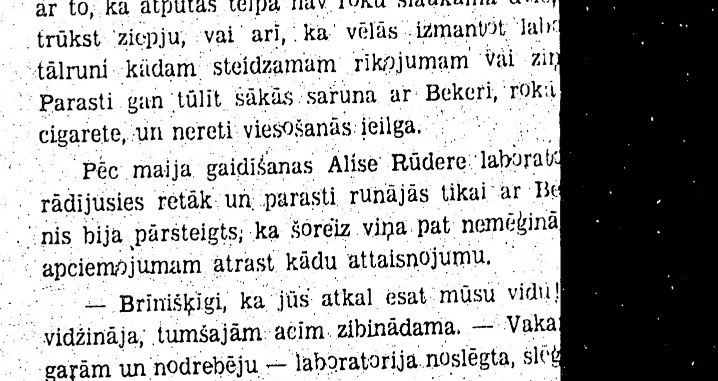

(40. turpinājums)

ĒZIS

...operācijas, kur operē vēzi, bet ...zoperē vienkārši palielinātu lab... ...labīgu piena dziedzeru sacietē...jumu, dod lieliskus panākumus. Pacientiem ir ieteicams prasīt ...ģimenes ārstam patoloģisko re...portu, lai pacienti paši redzētu, ...kas ir atrasts.

Visdrošākā diagnoze ir pēcnā...ves sekcija.

Kāpēc pielieto Rentgena jeb ...radija starus? Tāpēc, ka vēža šū...niņas ir ātri augošas, vēl nepilnī...gas, tuvāk embrionālam stāvok...lim, un uz tādiem jaunaudiem ...šie stari iedarbojas ātrāk — no...das produkti, sabrūkot vēža šū...niņām, kas ķermeni rada tā ...saukto apstarošanos — reakciju ...ar nelabumu, galvas sāpēm un ...vemšanu.

Ir gadījumi, kur vēzis apstājās ...augt mums nezināmu iemeslu ...dēļ un dod tā saukto spontāno ...izārstēšanu. Dažādos orgānos ra...dušies vēži ir dažādi jūtīgi pret ...apstarošanu, jo vēža audi tiek ...inficēti, tie tiek palaik daudz izturī...gāki pret apstarošanu.

Atsevišķs vēža veids ir tā sauk...tais melnais vēzis, kurš iesākas ...no ādas kārpām, kuras ir melnā ...krāsā. Melnais vēzis nepadodas ...apstarošanai, ātri izplatās un no...ved cilvēku kapā.

Pēdējā laikā nāk klāt vēža vei...di jauniem cilvēkiem kā limfoma ...un Hočkina slimība, lieli kakla ...dziedzeri un dziedzeri arī citās ...ķermeņa daļās un mīlzu apmē...ru liesa, kas visi kopsummā ra...da mazasinību.

Apmēram katra septītā perso...na pēc 40 gadu vecuma mirst ar ...vēzi.

Jau senos laikos pirmais ārst...niecības celmlauzis Hipokrats zi...nāja, ka vēzis ir jauna slimība, ...kas novājina ķermeņa pretestī...bu.

Beidzamā laikā ar dažādiem li...dzekļiem, ķīmiskiem un viru...siem, ir izdevies radīt vēzi, bet ...tas tomēr daudzējādā ziņā atšķi...ras no vēža, kas radies pats.

Nevar pārstādīt cilvēka vēzi ...dzīvniekos, nevar to panākt arī ...barojot dzīvniekus ar vēža au...diem.

Labs un veselīgs izskats nebūt ...nenozīmē to, ka šis cilvēks ir ve...sels un brīvs no vēža. Piemēram, ...resnās zarnas vēzis ilgu laiku ne...rada veselības traucējumus un ...nedod zīmes uztrumkumam.

Diena nāks, ja atombumbas ne...iznīcinās pasauli, kad vēzis būs ...ārstējams.

... meit, nāci klausīties?

„Mani nelaiž iekšā jūsu suņi," ...atbildēja Sventa.

„Suns ir uzticīgāks kā cilvēks. ...Viņš nepiekrāpj kā tu Uldenagu. ...Viņš bija te, meitēn . . . Tāla...vas valdnieks tad atkal uz Rameķ...is: „Tev jātiek Rīgas ostā. Tur ...Daugavas lībju ostā pienāk no...lādētie sakšu kuģi . . . Tev viss ...jāizspiego, un tavs tulks būs Ul...denags."

„Vai viņam jāiet, valdniek, tū...līt?" jautāja Sventa.

„Nē šodien!" atcirta Tālavas ...ķēniņš. „Bet rītu Rameķis dosies ...ceļā. Ceļā uz Daugavas lībju ...valsti. Rītu!"

„Vai tu, Rameķi, to darīsi?" ...Ureles virsaiša meita jautāja.

„Es tēvam to apsolīju jau Ure...lē," atbildēja Rameķis.

Sventa saduga. Viņa viņu tik...ko bija atvedis Beverīnā, jau ...tu viņu atstāj. Ar Uldenagu es ...dzīvotu mierā un laimē Dabrieļa ...pilī, bet nu mani viņš pametis ...jau rītu. Tu esi vilks, ne cilvēki. ...Ka piekrāpu Uldenagu, to jau tik ...ātri man būs jāsaskaras? Kā es dzī...votu tādā vilku bedrē? Ak, dzī...ve! . . . Dzīvīte! . . . Tādas do...mas šāvās caur Ureles virsaiša ...meitas galvu.

Naktī Sventa atmodās no sitienu ...trokšņiem lejā. Rameķis gulēja ...kā sists. Viņa aizturējusi elpu, ...klausījās. Sitieni atkārtojās. Vi...ņa metās pie loga ailes. Visa ze...me pieluda baismīgā gaismā, viņai ...sitieni atkārtojās.

„Atveriet durvis!" kliedza no ...lejas.

„Tēvs, mans tēvs!" kā piekerta ...lielā nedarbā, Sventa čukstēja, ...pazidama sava tēva Ureles vir...saiša balsi. Sirds sāka sist. Viņa ...tikko turējās kājās no izraudu...ma. Viņa atskatījās un ieraudzī...ja, ka Rameķis gul gultā atvēr...tām acīm un viņu novēro. „Mans ...tēvs ieradies," viņa sacīja. „Ce...lies augšā Rameķi!"

„Tas šoreiz par vēlu," atbildē...ja jaunais virs. „Tu esi jau ma...na sieva. Vai es nepaņēmu tevi ...sai pielaut? Paņēmu."

„Agri, vai vēlu, celies, un sa...ņemi savus sievas tēvu!" Sventa ...uzstāja.

(Nobeigums sekos).

Indra Gubiņa

GATAVĪBAS APLIECĪBA

Šoruden Toronto latviešiem bijusi iespēja jau noskatīties divas latviešu lugas, pie tam krāšņas, — un abas tīri latviskas gan dekorātīvā, gan satura ziņā: A.Brigaderes „Princesi Gundegu un karali Brusubārdu" un J. Raiņa „Pūt, vējiņi".

Kā nākošo šai sezonā redzēsim ungāru rakstnieka L. Fodora luga „Gatavības apliecība", ko Toronto skatītājiem sola Daugavas Vanagu Kanadā teātris š. g. 11. novembrī, bet pirmizrādi dodot 4. novembrī Sadberijā (Sudbury).

„Gatavības apliecība" latviešiem nav sveša, tā pārstaigājusi vairākas Latvijas teātru skatuves un 1941. gadā Rīgā Tautas teātra iestudējumā piedzīvoja vairāk nekā 100 izrāžu. Lugā, kurā autors risina smalkas psicholoģiskas problēmas sava laika rāmjos, ir interesanta no sākuma līdz beigām. Šajā lugā nav neviena ideālā varoņa, ja tā var teikt. Radītie tēli visi ir tikai cilvēki, tas ir, — viņiem visiem ir savas pozitīvās un negātīvās īpašības. Varbūt tieši tādēļ L. Fodora „Gatavības apliecība" vienmēr saistījusi skatītājus, jo cilvēks tur redz cilvēku, ikdienas cilvēku, ne ideālizētu, nereālu tēlu. Konflikta iemesls, kas izraisa zināmu cīņu starp skolotāju un skolnieci, ir patiesībā sīkums, bet sīkums nav tā rezultāts.

Kā šo nopietno, problēmām bagāto lugu mums parādīs DV teātra dalībnieki, varēsim vērot 11. novembrī. Lugu sagatavo Dzintars Pūpēdis, kas Toronto publikai jau labi pazīstams. Dekorācijas šai izrādei gatavo jaunā, talantīgā Ontario Mākslas kolledžas audzēkne Ilze Rūdolfa. Bez tam viņa arī tēlos ģimnazisti Kati, kas ir centrālā persona lugā. Vienu no grūtākajām lomām tēlos L. Pone, kuru Toronto skatītāji pirmo reizi redzēja Ibsena drāmā „Jons Gabriels Borkmanis". Izrādē piedalīsies jau pazīstamie tēlotāji R. Miglāns, E. Jurševskis, M. Bērziņa, I. Purva, R. Purvs, V. Turķis, A. Memenis u. c. Jāpiezīmē, ka lomu, kuru gatavoja E. Alberings, tēlos Dz. Pūpēdis, jo E. Alberings pēkšņi smagi saslimis, un nav ticams, ka varēs izrādē piedalīties. Bez tam gribas atzīmēt faktu, ka izrādei piesaistīti trīs jaunieši, kas teātrim ir vērtīgs ieguvums; tie ir: R. Pilskalniete, V. Zuntaka un J. Brants. Jaunieši par latviešu teātri interesējas un grib paši darboties līdz, tikai viņiem maz izdevību. Būtu liels prieks, ja starp Toronto esošiem režisoriem rastos kāds, kas gribētu ar jaunajiem strādāt, ne lai viņi kļūtu aktieŗi (to var panākt, mācoties vietējās skolās). Teātris ar savu dzīvo valodu (un ir vienalga, vai luga ir tulkojums, vai oriģināldarbs!) jauniešus ievirza un pamudina latviski runāt un domāt.

Pēdējā laikā publika ir kļuvusi prasīgāka, pat iedrošinājusies teātŗus kritizēt, parasti teātŗi — it kā bijuši neaizkarami, jo tas jau nav viņu maizes darbs, un skatītājiem jāsaka paldies par to, ko dod. Ir tiesa, ka apstākļi, kādos lugas tiek sagatavotas, ir nenormāli, bet nav nenormāli, ja mēs tomēr prasām izrādes ar zināmu kvalitāti. Un ja kāds raksta kritiku, aizrādot un norādot tēlotāju kļūdas, vai izceļot viņu sasniegumus, tad gan nevajadzētu justies aizkartam, vai sarūgtinātam. Mēs mīlam teātri, tas ir tiesa, tāpat kā māte mīl savu bērnu. Tikai neaizmirsīsim, ka neviens bērns neizaug bez bāriena vai pēriena, tāpat grūti būs augt un veidoties kādam teātrim, ja tā dalībniekus tikai glāstīs. Mēs, trimdas latvieši, gribam, lai mums būtu teātris, jo tas ir it kā neatņemama latviešu daļa, un, es domāju, ka ikviens no sirds vēlas tā pastāvēšanu un augšanu.

Labas sekmes Daugavas Vanagu Kanadā teātrim!

„Gatavības apliecību" skatīsim 4. novembrī Sadberijā un 11. novembrī Toronto. Uzņēmumā — Daugavas Vanagu teātŗa aktieŗi L. Pone, E. Jurševskis un S. Rūdolfa.

AINA ZEMDEGA

RUDENĪ

Kā skaisti, mirūši taureņi
Rudens lapas pie zemes plok.
Ir atkal uz jaunu vasaru
Zelta pārslām sirds jāaprok.

Ar siltu vasaras mirdzumu
Saules stundas pa vienai irst...
Tās gaismā iegrimt un ļauties,
lai
Rudens lapas pār mani birst!

JĀŅA DEKŠŅA GLEZNU SKATE MONTREĀLĀ

Piektdien, 20. oktobrī, Montreālā, Trīsvienības latviešu draudzes paspārnē, atklāja Jāņa Dekšņa gleznu izstādi. Kā izstādes atklājējs teica, mākslinieks no Toronto savos izstādītajos darbos bija centies atvest līdz nevis turienes lielpilsētas debesskrāpju pelēcīgās ēnas, bet sirdī saglabātās Latvijas saules gaismu un siltumu.

Dekšņa darbos dominē gaišā, priecīgā krāsa un saules gaisma. Mākslinieka darbu tēmatika rāda, ka Deksnis arī pēc ilgiem trimdas un svešuma gadiem garīgi vēl vienmēr dzīvo dzimtajā pusē. Lielā vienkāršībā, nepretenciozi, bet sirsnīgi viņš glezno mūsu lauku klētiņu ar ziedošo ābeli pie tās, rāda pļavu siena laikā, pērkona negaisam tuvojoties, liek skatīt upes rāmos ūdeņus naktī, kad no pļavas kāpj lēna migla, vai arī tēlo senču pilis ar līksmojošu viesu baru un svešiem kareivjiem pie pils vārtiem; ļauj priecāties par ziedošu ceriņu ķekaru, jūŗu pirms vētras, zeltainu kviešu druvu, vai vientuļu krustu Māras zemē. Deksnis, kā pats saka, grib palīdzēt saglabāt latvisko garu un latvisko domu. Tiem, kas šo darbu dara ar vārdu, viņš grib nākt talkā ar otu un krāsu. Tos, kas mūsu zemi nepazīst — mūsu jauno audzi — viņš grib iepazīstināt ar tās rimto skaistumu.

Ne bez humora ir darbi Melnais rutks un Marisa Vētras portrets, un savu skaistu, zīmīgu stāstu pauž glezna Jaunība.

Izstāde bija atvērta apskatei trīs dienas. To apmeklēja ap divi simti Montreālas latviešu. No izstādītajiem 22 darbiem septiņi palika Montreālā. A. V.

GAIDA TRĒZIŅA IEPRIECINA MĀKSLAS DRAUGUS

Koncertapvienības rīkotais Gaidas Trēziņas pirmais koncerts Toronto mākslas cienītājiem sagādāja patīkamu pārsteigumu.

Atsaucīgie klausītāji bija liecinieki nopietnas un apdāvinātas dziedones debijai šajā kontinentā.

Recenzija sekos nāk. laikraksta numurā.

Imants Sakss.

Uz jaunu, jauku dzīvi!

Mūzikanta piezīmes — Jānis Cīrulis

„Literātūras" apgādā, ar Ed. Dzeņa vāka zīmējumu un H. Berga illustrācijām, iznākusi Jāņa Cīruļa grāmata „Mūzikanta piezīmes". Grāmatas titullapa neko nemin par autora nodomiem, t. i., vai tie būtu autobiografijas, atmiņu klāsta, stāstu, eseju vai pačalojumu iezīmē. Ja grāmatas sākumā tiešām varam saskatīt autobiografijas rakstu, tad vēlāk tā noteikti izveidojas atmiņās par dažādiem Latvijas mūzikas institūtiem, solistiem, komponistiem, preses un literātūras darbiniekiem, gleznotājiem u.t.t. Tā nu jāuzskata, ka arī šī grāmata ir — atmiņas par tālāko un tuvāko.

Atmiņu grāmatu ziņā esam patiešām izvirtuši. Visus autorus te sen vairs nenosaukt. Atmiņu grāmatas lietojam, lai izrēķinātos ar saviem bijušiem un iedomātiem ienaidniekiem, lai izceltu paši sevi un savus darbus zināmā laikmetā un vidē, tāpat lai slavinātu aizgājušās „zelta dienas". Dažas no šīm grāmatām varētu ar pilnām tiesībām nosaukt par „sapņu grāmatām". Bet ir arī ļoti patīkami un vērtīgi izņēmumi. Viens no tiem — J. Cīruļa „Mūzikanta piezīmes".

Šķiet, pats lielākais kompliments autoram piešķirams par viņa atturīgi mierīgo, labsirdīgo smīnu, kas jūtams cauri visām bagāto atmiņu klāsta rindām. Cīrulis nelielās, nepiepūšas, neskauž, neatriebjas, bet, pat visdrūmākos dzīves mirkļos, pasmaida un it kā uzsauc: „Nu tad — uz jaunu, jauku dzīvi!"

Viņa valodas stils ārēji vienkāršs, bez jebkāda patosa, tomēr vienā otrā vietā uzmanīgāks lasītājs uzdursies uz t. s. „dziļumbumbām". Vienīgi lasītāju pašu intelliğence izšķirs, kā viņi tās uzņems.

Tā ļoti interesanti un saistoši veidotas pirmās autobiografiskās nodaļas par puikas gadiem un kaŗa kalpa dēkainām gaitām. Tīri brīnums, kā autors ar pāris vārdiem par žāvēto ābolu saldo smaržu spēj tik labi raksturot tā laika vecās latviešu skolas klasi. Ļoti simpatiskos vilcienos raksturots teologs un literāts, vēlākais prof. E. Zicāns, tāpat ērģelnieks E. Kalniņš, savlaicīgi īpatnēji tverti gleznotāji T. Ūdris, E. Brencēns, E. Brastiņš, J. Saukums un vēlākais L.U. mūzikas direktors A. Bobkovics. Ļoti dzīva un spēcīga humora pilna nodaļa par kaŗakalpa gaitām Krievijā un arī te, pat ļoti sarežģītos dzīvības vai nāves apstākļos, autors viegli pasmaida — it kā Anšl. Eglīša „Es nebiju varonis" stilā. Seko dažas īsas nodaļas par Latvijas valsts konservātoriju, kuŗas tīri labi varēja apvienot vienā plašākā nodaļā. Ļoti vērtīgs ir raksts par Teodoru Zeifertu. Šī, tik ārkārtīgi bagātām zināšanām bruņotā, literātūras vēsturnieka, kritiķa, arī dzejnieka vārdu, varbūt, esam sākuši jau aizmirst. Ļoti pārskatāmi te attēlota Zeiferta mājas ikdiena un svētdiena, kā arī viņa draugu un viesu pulks (prof. Maldonis, prof. Plāķis, doc. Ausējs, P. Rozītis, J. Grīns, K. Egle, J. Misiņš, Runcis — Arnis, O. Kreišmanis u.d.c.). Tāpat kā J. Vītola dziesmā „Saule austrumos" ar T. Zeiferta dzeju, autors vissirsnīgākos šīs grāmatas vārdus veltī savam rakstītāja talanta iedvesmotājam un soģim — T. Zeifertam.

Seko ļoti pievilcīga nodaļa par 5. rindu, resp. mūzikas kritiķa darbu un šinī sakarībā pieminētiem kollēgām, draugiem, paziņām, redaktoriem. Kaleidoskopiskā prizmā pavīd Jānis Zālītis, Jēkabs Graubiņš, Jānis Sudrabkalns, Volfgangs Dārziņš, Jēkabs Poruks, Hermanis Asars, Arvīds Bergs, Aleksandrs Grīns, Kārlis Students, Olģerts Liepiņš u.d.c. Pazib arī viena otra nedrauga seja. Pēdējiem viņš viegli pārslīd ar tīri gaišu, skalbisku smaidu. Šai nodaļai secinoši pievienojas raksti par „veco" un „jauno" Kalniņu (komponisti Alfreds un Jānis Kalniņš). Nenoliedzami autors še sniedz vienu otru svaigu, pārdomātu un dzīvu niansi komponistu — tēva un dēla raksturošanā, taču pa lielākai daļai periferijas rakstura. Par Alfreda Kalniņa nozīmīgo mūzikālo mūžu un iespaidu mūsu mūzikas rakstniecībā joprojām trūkst ista ieskata. Tāpat grūti izskaidrojams Jāņa Kalniņa paradoksālais mūzikālais gājums. Lai gan lieliski aprakstīta Jāņa Kalniņa mūzikālā rosme Latvijā un Vācijā, Kanadas perioda attēlojumā Cīrulis panāk gluži pretējo un vienīgi pastiprina nejauku domu, ka pārticība un pieticība iznerrojuši vienu no mūsu lielākiem mūziķiem. Bet ne jau viņš vienīgais.

Pati labākā un reizē visdisputējamākā nodaļa ir par komponistu Emili Melngaili. Šodien varam apliecināt, ka vistuvāk un pamatīgāk Melngaiļa īpatnējo un vienreizējo personību atšifrējuši Jēkabs Poruks un Jānis Cīrulis. Poruks viņu līdzina ar to „kurlo Vīnē" (L.Bēthovens), Cīrulis saskata viņā vienu no traģiskākām personām latvju mūziķu aprindās. Tāpat kā Gogoļa un Kaudzīšu darbos, te daudzreiz jutīsim smieklus cauri asarām. Pāris teikumu 163. lpp. sniedz galējo kvintesenci Melngaiļa personīgā mūža nelaimē. Pakavējoties pie šīs nodaļas, ir arī daži ieun piebildumi, piem., Melngaiļa balets „Turaidas Maija" vēl ir nākotnes jautājums. Tālāk Cīrulis piemin, ka Melngaiļa pārinstrumentēto Musorgska „Borisu Godunovu" lietpratēji uzņēma atturīgi, jo tai trūka Rimski-Korsakova orķestrālā spožuma un skanīguma. Kas bija šie lietpratēji un kādēļ te bija vajadzīgs spožums, ir pavisam smags jautājums. Šodiena, Ravēla un Stravinska saucienus saprotot, jau ir devusi savu atbildi, un Melngailis to zināja jau toreiz. Galu galā visspožākais instrumentētājs var būt visnabadzīgākais šablona mūziķis. Tāpat nezin', vai Vītola „Rīgā pirku sirmu zirgu" sasniedz kaut mazāko Melngaiļa t. dz. imitāciju, Vītolam absolūti neko nezaudējot, jo tas taču nebija viņa stils. Ir arī pavisam mazi sīkumi: pirmo sievu sauca Taņa Ļebedjeva (ne Nadja), Pēterpils konservātoriju Melngailis beidza kā eksterns, visbeidzot — vārdus ar m varēja rakstīt, kā ir. Latvieši nebūt nav tā vissmalkākā tauta pasaulē.

Neskatoties uz šīm visai niecīgām piezīmēm, Cīrulis tomēr uztver Melngaiļa mūža gājumu mūzikā vispatiesāk, vētūriskāk un arī vispareizāk, gan brīžam svārstoties savos spriedumos, bet esot turpat visas būtības fokusā. „Melngailim pietika ar seno, brīnumdaiļo tautas meldiju, kuŗai

(Nobeigums 8. lpp.)

A. Voitkus

ZAUDĒTIE CEĻI

Romāns

(40. turpinājums).

To pašu Vilnis sev jautāja arī šoreiz — un pats bija ar sevi nemierā.

Pēcpusdienā laboratorijā ienāca Rūdera jaunkundze. Iepretī laboratorijas durvīm bija darbinieku atpūtas telpa un garderobes skapīši. Darbinieki bieži izmantoja izdevību, lai no atpūtas telpas iegrieztos laboratorijā un patriektos ar Bekeri. Daži to darīja atklāti, citi savu rīcību kaut kā mēģināja — vismaz formas pēc — attaisnot vai nu ar to, ka atpūtas telpā nav roku slaukāmā dvieļa, vai ka trūkst ziepju, vai arī, ka vēlās izmantot laboratorijas tālruni kādam steidzamam rīkojumam vai ziņojumam. Parasti gan tūlīt sākās saruna ar Bekeri, rokā pazibēja cigarete, un nereti viesošanās ieilga.

Pēc maija gaidīšanas Alise Rūdere laboratorijā bija rādījusies retāk un parasti runājās tikai ar Bekeri. Vilnis bija pārsteigts, ka šoreiz viņa pat nemēģināja savam apciemojumam atrast kādu attaisnojumu.

— Brīnišķīgi, ka jūs atkal esat mūsu vidū! — Alise vidžināja, tumšajām acīm zibinādama. — Vakar gāju te gaŗām un nodrebēju — laboratorija noslēgta, slēģi aizvērti, Ēriks projām, jūsu nebija — brrr!

— Jūs jau varējāt kalpotājai palūgt atslēgu, — Vilnis mēļoja; Alises biedriskums patīkami iesildīja, — viņa nebūtu liegusi.

— Droši vien nebūtu, — tikai: ko es te viena būtu darījusi?

— Nemēģiniet nu iestāstīt, ka jūs te šodien nācāt manis dēļ!

— Bet tieši tā tas ir! Kāpēc jūs tam neticat?

— Ja jums būtu bijusi vēlēšanās mani sastapt, tad kādreiz to būtu darījusi slimnīcā. Bekers ar kundzi tur bija vairākkārt.

— Nesāciet nu apvainoties par manu nenākšanu, vai kļūt iecimīgs uz Ilzes apciemojumiem. Viņa gāja tāpēc, ka Ēriks to sūtīja.

Vilnim iesvila vaigi — aiz kauna un dusmām, ka pieķerts.

— Vai es apgalvoju ko citu?

— Nē. Bet zinu, ko vīrieši domā par sievietēm.

— Tā?

— Jā. Ka mēs jums skrienam pakaļ.

— Bet tā tas nav?

— Protams, nē!

— Kāpēc tad jūs esat šeit? — Vilnis dzēla.

— Lai redzētu, kāds gars šeit valda, kad jūs te saimniekojat.

— Un kāds ir jūsu atzinums?

— Ka jūs vēl nemaz neesat šeit sācis saimniekot. Te viss vēl ir tikpat bezpersonisks, auksts un lietišķs kā Ērika laikā.

— Jūs sagaidāt, ka te notiks pārvērtības?

— Protams. Jūs esat dzīvs cilvēks, kas spēj priecāties un skumt, mīlēt un nīst. Ēriks bija darba un pienākuma automats.

— Arī Bekers bija dzīvs cilvēks ar sirdi un jūtām, ne tikai prātu. Vai tad citādi viņš būtu iemīlējies un apprecējies?

— Ērikam laulība bija tāda pati aplēses lieta kā iestāšanās partijā, — Alise Rūdera izdzēsa pussmēķēto cigareti, — ja Ilzes tēvs nebijis augstāks valsts ierēdnis, — šaubos, vai Ēriks par Ilzi būtu interesējies. Ēriks bija auksts kā zivs.

Vilnis pamanīja, ka viņi bija sākuši par Bekeru runāt pagātnē — kā runā par mirušajiem. Viņš to pateica Alisei.

— Bet tā jau ir! — Rūdere strauji piekrita, — praktiski viņš ir jāizdzēš no dzīvo sarakstiem. Gadiem ilgi viņš te parādīsies tikai uz īsiem brīžiem, lai viņu pavisam neaizmirstu. Un ja viņš paliks fiziski dzīvs — garīgi viņš te vairs neiederēsies, jo dzīve šeit būs kļuvusi pavisam citāda — un arī viņš būs citāds. Tas Ēriks, kas te vakar vēl strādāja — tas ir miris!

Vilnis Rūderu Alisi pēkšņi ieraudzīja citā gaismā — šī meitene prata arī domāt.

— Bet viņš taču vēl ir dzīvs! Viņu uztur un viņa domas pārvalda tieši tā atziņa, ka viņš tikai uz brīdi atstāj savu rakstāmgaldu, lai padarītu kādu citu, svarīgāku darbu. Kad tas būs veikts, viņš nāks atpakaļ.

—Vai jūs pats tam ticat? No mūsu fabrikas aizgāja vairāk kā simts vīru, jau trīsdesmit devītā gada vasarā. Kādi divdesmit ir krituši, vismaz puse ievainotu — un cik paliks dzīvi līdz beigām? Un kad būs beigas? Nē, Herr Vilnis, tie kas aiziet, tie aiziet uz neatgriešanos. Un tie kas atgriezīsies — tie nebūs tie, kas aizgāja.

— Aizgāja jaunekļi, atgriezīsies vīri.

— Tā mēs kādreiz cerējām. Šodien aiziet vīri, bet atgriezīsies sirmgalvji un kropļi.

— Vai tā runā vācu sieviete? — Vilnis atcerējās skaistos saukļus avīzēs, runās, uzsaukumos.

Rūdera jaunkundze gribēja ko atcirst, bet aprāvās. Viņa nogludināja abām delnām mazo priekšautiņu, pašūpojās pirkstgalos un uzsmaidīja vairāk kā galvas tiesu lielākajam Vilnim.

— Vācu sieviete arī grib dzīvot — un nevis kādreiz, bet šodien!

⁂

Vēl vairākas nedēļas Vilnis jutās nespēcīgs. Ilgā slimošana bija novārdzinājusi, un trūcīgā barība neļāva atkopties. Kādā pēcpusdienā, izdarot aplēses, viņš dzirdēja, ka tiek atvērtas laboratorijas durvis, un kāds ienāk. Uz akmens klona klaudzēja smagi nagloti zābaki un Vilnis domāja, ka nācējs ir jēlpapes nodaļas priekšstrādnieks ar jaunajiem paraugiem.

Bet soļi neapstājās priekštelpā, un Vilnis pacēla galvu — smaidīdams, nelāgi piegulošā uniformā, viņa priekšā stāvēja Bekers.

Vilnis pietrūkās kājās — krūtīs jaucās prieks un neveiklības sajūta: Bekers viņu bija pārsteidzis sēdam pie galda, pie kuŗa agrāk strādāja viņš pats. Protams, tas bija dabiski un praktiski pat nepieciešami, ka Vilnis strādāja pie galda, uz kuŗa atradās laboratorijas tālrunis, kas skanēja ik stundu savas piecas, sešas un pat vairāk reizes, bet tam negribot uzmācās sajūta, ka esi iesēdies krēslā, kur tev nenākas sēdēt, un no kuŗa tevi īstais īpašnieks pašreiz nācis izdzīt.

Tad prieks ņēma virsroku. Atgrūdis krēslu, Vilnis steidzās Bekeram pretī:

— Jūs! Atvaļinājumā? Uz ilgu laiku?

— Uz veselu nedēļu! — Arī Bekera acīs bija neliekuļots prieks.

— Un tad?

— Tad uz fronti.

— Jau uz fronti? Pēc tik īsa apmācību laika?

— Sveicināt protam — un to mazumiņu zināšanu, kas nepieciešamas varonīgai miršanai, mums iemācīs pa ceļam. Tāpēc jau arī uz fronti mūs nesūtīs tieši, bet pa etapiem. Kas jauns fabrikā?

Vilnis īsumā iepazīstināja Bekeru ar produkcijas kvalitātes pārbaužu rezultātiem, rādīja sastādītās diagrammas un izjautāja par pāris neskaidrībām, bet pēkšņi sevi pārtauca, jo redzēja, ka Bekera acīs trūkst uzmanības.

— Vai jūs vispār dzirdējāt, ko jums stāstīju? — Vilnis smējās, — Man liekas — jūs atradāties kādā citā pasaulē.

— Jā un nē, — Bekers nopietni atbildēja, — es pašreiz domāju, ka arī man savā laikā Vinklera papes fabrika likās pasaules centrs. Pēdējās nedēļās man par tādu bija kļuvušas Jēnas kazarmes. Rītu tas būs kāds Krievijas ciems. Laikam ir taču tā, ka pasaules centrs kā laika, tā telpas ziņā ir tieši tur, kur esmu es — dzīvs. — Ko jūs darāt šovakar?

— Šovakar? — Vilnis saprata, ka jautājumam sekos aicinājums; vai aizbildināties jeb ļauties ielūgties? Bekeriem šī noteikti bija pēdējā nedēļa pirms šķiršanās — varbūt pat uz neredzēšanos. Vai bija pareizi tos traucēt?

Bet Vilnim nebija vairs jāizšķiŗas.

— Alise jau apsolīja; četratā būs omulīgāk. Jeb jums ar Rūdera jaunkundzi vēl vienmēr nesaskan? — Bekers pavīpsnāja.

Viņš tātad nebūs traucētājs, bet tieši otrādi — ierazkavēdams, viņš patdamies un Rūdera jaunkundzei laiku varēs atslogot mājas ļaudis un dot tiem iespēju vairāk nodarboties pašiem ar sevi.

Vilnis pateicās, un apsolīja ierasties.

Neilgi vēlāk, kad Bekers jau bija aizgājis, zvanīja tālrunis. Runāja Rūdere:

— Ēriks teica, ka jūs arī būsit šovakar pie Bekeriem. Tā ir?

— Tā ir.

— Man šovakar jāpaliek fabrikā ilgāk. Knols grib diktēt. Vai jūs mai pagaidīsit? Droši vien būs jau tumšs, un man vienai gar mežu bailes.

— Ar mani jums bailes nebūs?

— Oh nein, Herr Vilnis!

Ja negribēja būt nepieklājīgs, Vilnim citas izejas nebija, kā apsolīt, ka Alisi gaidīs.

(Turpinājums sekos)

G. BATCHELLER REAL ESTATE BROKER
33 Fairview Blvd., Toronto HO 3-6612
V. PALMA PĀRSTĀVIS
61 Hogarth Ave., Toronto HO 1-3670

NEMAKSĀJIET VELTI ĪRI. IZMANTOJIET MŪSU IZDEVĪGO KREDITĒŠANOS UN MAZĀS IEMAKSAS. IEPĒRCIET PAŠI SAVUS ĪPAŠUMUS!

DANFORTH - BROADVIEW: Atsevišķa 9 istabu dubultķieģeļu māja, 2 virtuves, ūdens - eļļas apkure, privāts iebraucamais ceļš. Iemaksa $3.000,-, atlikums uz vienu atklātu 10-gadīgu obligāciju.

WEST TORONTO: Atsevišķa 2-stāvu, 8 istabu, dubultķieģeļu māja, 2 modernas virtuves, 2 vannas istabas, ūdens - eļļas apkure, dubultgarāža. Kopīgā cena $17.900,-, iemaksa $1.500,-. Atlikums uz izdevīgām 10 gadu obligācijām.

DANFORTH - BROADVIEW: 6 istabu dubultķieģeļu māja, eļļas apkure. Kopīgā cena — $12.500,-, iemaksa $1.500,-. Atlikums uz jaunām izdevīgām 10 gadu obligācijām.

UZTICAMIEM MĀJU PIRCĒJIEM PALĪDZAM IZTRŪKSTOŠO VAI VISU NAUDU IEMAKSAI SAGĀDĀT BEZ GALVINIEKIEM UZ 3 GADIEM UZ VISIZDEVĪGĀKIEM NOTEIKUMIEM. ZVANIET MUMS NESAISTOŠAI INFORMĀCIJAI. MĀJAS LIELĀ IZVĒLĒ VISĀ PILSĒTĀ.

VALENTĪNE HERMANE

ĒNU ROBEŽĀS

STĀSTS

21. turpinājums

14.

„Kaut kur austrumos", — tā parasti iesākās vēstules, kas tika rakstītas karotāju vaļas brīžos. Aivaram nebija kam rakstīt, viņš arī nekad nebija rakstījis vēstules, izņemot vēl slimnīcā esošam draugam, kas tomēr jau posās atceļam uz vienību. Brīžiem viņam uzmācās doma, ka vajadzētu aizrakstīt Ausmai, tomēr šī doma vēl nebija realizēta. Gan viņš bija paspējis vēl dažas reizes pirms izbraukuma apciemot Ielejas, taču nekāda lielā runāšana nebija iznākusi. Austrim bija taisnība, — starp viņu un Ausmu valdīja (vai runāja?) — klusums. Ko gan viņš varētu rakstīt, ja toreiz pat nebija ko teikt? Vai par vientuļiem vakariem, skarbi kaucošiem vējiem, viņam gluži ikdienišķiem, ierastiem soļiem, kas meitenei nevarēja būt pazīstami? Ko gan? — Vai viņš drīkstēja atklāt to, ka atpūtas brīžos, kad nakts melnums to slēpa no biedru skatiem, viegls un gaisīgs lakatiņš piekļāvās tā nogurušajiem plakstiem? Lakatiņš, kuru viņa, droši vien, jau sen bija aizmirsusi, iedomājusies nozaudējusi . . .

Aivars arī pats vēl nebija īsti skaidrībā, vai viņa domas steidzās pie Ielejām tikai tādēļ, ka Ausma viņam tik ļoti atgādināja Dzintru, jeb arī viņa sirds, pašam nezinot un negribot, bija atradusi jaunu mājvietu. Varbūt, ja viņam būtu bijusi izdevība biežāk iegriezties Ielejās, labāk iepazīt klusās meiteni, viņš tagad būtu bijis skaidrībā, bet arī tas ... nemets apgādes josla apsardzībai, bet šoreiz dziļāk Krievijas klajumos, tālāk no dzimtenes robežas un pagaidām neviens nezināja, kad un kas viņus nomainīs. Gluži negaidīti, dīvainā kārtā, pie viņa bija ieradies vecais Ignāts, kuru nejaušība vai pārpratums, bija ierindojis kādā vācu vienībā, bet valodas neprašanas dēļ viņi to savukārt bija pārskaitījuši tuvākā latviešu sabiedru rotā.

„Hei, vecīt! Kādi vēji tevi atpūtuši šurpu? . . ." Draudzīgi dunku un jautājumu birums apsveica jaunpienākušo, kam lēni un mierīgi atrūca Ignāts:

„Ak, — ko es tur ar tiem heilhitleriešiem sadarīšu . . . Gandrīz vai pirms katra sāviena jānobļauj heil Hitler, un tikmēr mēdījums pagaisis . . . arī zābaki neizturēja, visus jefreiterus sveicinot . . . Nāvīgi acīgi uz tādām lietām, bet... ak, ko tur..." — atšķelējs visiem pēc kārtas sniedza plato laucinieka plaukstu un drīz vien jutās kā mājās. Arī šeit jau bija atradis pavasaris. Zēni ilgojās atgriezties dzimtenes ārēs, bet līdz šim ziņneša somā gaidītās vēsts nebija, bija jāsamierinās ar vēstuļu apmaiņu. Arī Ignāts bija atradis zīmuļa galu, izkaulējis papīra loksni, uzmeklējis klusāku vietu un ilgi nedomādams, iesāka ar ierasto: „Kaut kur austrumos". Viņš nebija pamanījis Aivaru, kas turpat tuvumā bija atlaidies zālītē un neredzēja instruktora izbrīnas pilno skatu: „Kam rakstīja Ignāts? Vai tuviniekam?" — Brīžiem sirmā karavīra sejā uzplauka smaids, brīžiem viņš domīgi skatījās aprakstītajā papīra lapā, vietām pārlabodams, un beidzot sparīgi pielika punktu, pie sevis norūdams:

„Cits jau nesalasītu, bet gan jau mazais izburtos . . ." Aivars piecēlās pussēdus un iejautājās:

„Kas tas par mazo, kam tik cītīgi raksti?" —

„Tu nezini? Nu tak mūsu pašu mazā, birojā Ausma!" — Arī Ignāts nebija ... izbrīna par Aivara nezināšanu, viņam tas nelenaca, ka kāds varētu Ausmu nepazīt. Lai arī Ausmas kristāmo vārdu varētu nezināt, jo to ... bija tad „mazo" tomēr vajadzētu zināt.

Izrādījās tomēr, ka tik nezinīgs Aivars nebija. Par Ausmu viņš zināja diezgan daudz, pēc Ignāta domām, varbūt, pat mazliet par daudz, un tas nozīmēja tikai vienu, ko viņš arī nekavējās izteikt:

„Dēls, — vai tik tu arī nebūsi ieņēmis prātā kaut ko vairāk kā tikai draudzību?" Ignāts gaidīja apstiprinošu, vai arī noliedzošu atbildi, bet tās vietā saņēma pretjautājumu:

„Arī es? Vai viņa . . . Vai viņai . . .?" — Parasti Ignāts nemēdza pārtraukt runātāju, pacietīgi nogaidīja, uzklausot teikto, bet jaunekļa stostīšanās un apjukums izraisīja izprotošu smaidu, un viņš nāca talkā:

„Vai viņā būtu ieskatījušies kādi citi? To tu gribēji zināt?" Saņēmis piekrītošu galvas mājienu, viņš turpināja: „Bet kādēļ tad lai nebūtu? Vai tad tas kāds brīnums? — Tam meitēnam iekšā ir daudz vairāk kā ārpusē, tikai jūs, rezgaļi, uz pēdējo vien skatāties. Skaidrs, nav jau grēks pamielot acis, priekš kam tad Dieviņš radījis skaistumu, ja ne cilvēku priekam, bet viņai ar to vien nepietiek. Lāga nezinu, vai viņa pati apzinās tās dzīves gudrības, ko es esmu saskatījis savos gadu tecējumos, laikam jau nē, bet dūšīgi saspurojusies pret visām tām būšanām, kas jaunībā jauc un sajauc ne vienu vien dzīvi . . . Prātīgi dara, neļaujot sevi vilināt gaidām . . . Paskat, kā izgāja mūsu Irenītei, — samīlējās, apprecējās jau, ne lāga sieva bija, ... jau atraitne un visa dzīve vēl priekšā ar bērniņu zem sirds, vēlāk pie rokas, audzini nu kā māki, viena pati . . . Kas vēl palīdzēs?" Ignāts, reiz sācis, turpināja savu pārdomu gājienu:

„Es jau nevainoju Pēteri vien, vai tad viņš zināja? Nezina neviens, kur un kā pienāks pēdējā stundiņa, nebūtu jau precējies, ja viņa pati to nebūtu gribējusi, bet laist jaunas dzīvības pasaulē tagad, kad viss iet uz iznīcību vien? . . . Bet tāda jau tā mīlestība ir, viens otram sola līdz paradīzi zemes virsū, bet . . ." Ignāts smagi nopūtās, atcerēties arī pats savu dzīvi un tās izirsanu. Arī viņš bija mīlējis, apprecējies un audzinājis bērnus, nekā jauna neparedzēdams, bet nu viņš bija vientuļš, un cik ilgi jau? Vai laiks dziedē sāpes?

Arī Aivars domāja par Pēteri un Irenu. Viņš bija redzējis sāpēs sabrukušo sievu, bet vai viņai Pētera nāve būtu sāpējusi tikpat dziļi, ja arī viņi nebūtu apprecējušies? Gribot negribot bija jānāk pie slēdziena, ka tieši mīlestība ir tā, kas padarīja visas jūtas un izjūtas, laimi, nelaimi, prieku un ciešanas. Skaidrs, stiprāks, ... nesaistīja savu dzīvi ar citu, bet, vai prāts spēja atvairīt arī mīlestību? Vai Ausma tikai sava, tā saucamā, prātīguma dēļ, vēl nebija iepazinusies ar mīlu un mīlestību? Viņš pats jau bija iepazinies ar mīlestību, arī viņu nemierīgā sirds saudzējis cirtienus, bet tagad bija jāpasmaida par kādreizējo, tik ciešo un noliktо apņemšanos: „Nekad vairs!" Viss viņa prātīgums un apņemšanās valdīja tikai līdz liktenīgi nolēmtam laikam, kad negribot no miglas vārtiem ... negribīgi . . .

Jau labu ceļu tuvojās motocikla braucējs, no tālienes vīciot roku zīmei, ka šoreiz ved vēstuļu zipas. Motorā troksni bija sadzirdējuši arī citi un visi, izņemot to, kas stāvēja postenī, ... bija atvedis arī vēstis, ka Edgars Ziediņš jau bija atgriezies no slimnīcas un pagaidām piekomandēts štāba vīriem, par ko puisis gan nav bijis diezcik priecīgs, bet samierinājies ar likteni, izņemot, ka viņa bijušais vads bija „izšķīdis" un nepilnais ducis atlikušo pievienoti Aivara Oša zēniem. Pat apvienojot 1. un 2. vada zēnus, tik vien bija sanācis, kā nepilns viena vada sastāvs.

„Brīnums gan, — cik nu veicīgi pakļaus . . ." priecīgi smaidīdams norūca Ignāts. Arī viņš priecājās, ... ceļš mājup!" — tas nozīmēja tik daudz, tik daudz . . . To, ka rotas mītne varētu nozīmēt mājas, to viņš nebija pat varējis iedomāties, bet nu pats pārliecinājies, ka pat kazarmes telpas dzimtenē varēja būt un bija kļuvušas par karavīru „mājām." Parāvis ziņnesi nostāk, Ignāts ievaicājās:

„Un kas jauns. . .", bet nepaguva jautājumu pabeigt, kad smaidošais jaunekls jau bēra atbildi:

„Ak, tavās bijušās mājās, birojā? Nu, — tur viss pa vecam, izņemot, pag', kā viņu sauca — laikam Jāzeps Kalns no Balviem, — viņa vairs nav . . . ieskrēja bandītu rokās . . ." Vairāk Ignāts nespēja jautāt, jo ziņnesi rāva uz visām pusēm, katram bija kāds jautājums, ko atbraucējs nemaz nepaspēja atbildēt. Puisi izglāba Aivara pavēle kārtoties atceļam. Izlasot pavēli, kur tika norādīts negaidīt maiņu, viņš saprata, ka šī apsardzības josla nu tika atstāta likteņa ziņā. Nebija nozīmes domāt un pārdomāt pavēles jēgu — tikpat bieži, cik tās bija skaidras, noteiktas un nepieciešamas, pienāca arī gluži aplamas, taču karavīrs nedrīkstēja apšaubīt to derīgumu. Vienalga, kāda satura, tās bija jāpilda, neprasot, kādēļ viņus norīkoja šeit, vai citur, lai atkal nodrošināto vietu atstātu Dieva ziņā.

Cik liela nozīme bija apsardzes posteņiem frontes aizmugurē, ceļu un dzelzceļu apsardzībai, ja posteņi spēja nodrošināt tikai savas apgaitas rajonu? Nodrošinātais ceļa posms kādā apsardzes rajonā nenozīmēja to, ka arī tālākais ceļš bija drošs. Tieši otrādi, bieži vien apgādes mašīnas izbrauca cauri nodrošinātam rajonam tikai tādēļ, lai uzskrietu gaisā ceļa turpinājumā. Bet lai arī pārdomas atrada dažādas varbūtības, galvenais tomēr bija tas, ka vācu armijai nepietika vienību, lai nodrošinātu visus apgādes ceļus. Tikai tad, kad kāds ceļa posms bija kļuvis sevišķi bīstams, turp nosūtīja apsargus, bet starplaikā bandīti jau paspēja pārcelties citā vietā, kur vismaz kādu laiciņu netraucēti strādāja savus posta darbus.

Pašreiz Aivars nedomāja par vispārējo stāvokli un uzdevumiem, bet gan ļāva domām steidzināt soļus turp, kur viņu gaidīja sen neredzētais draugs Edžus un, varbūt, arī Ausma . . .

(Turpinājums sekos)

L. Ceriņš

Bezpavalstnieku sūtnis

„NANSENA PASES" IEVEDĒJA UN NOBEĻA MIERA PRĒMIJAS SAŅĒMĒJA FRIDTJOFA NANSENA 100 GADU DZIMŠANAS DIENAS ATCEREI.

Tā varbūt ir mūsdienu trūcīgas vēstures mācīšanas sekas, kad kādreiz minēju Nansena vārdu dažiem saviem, labi izglītotiem, draugiem zem 40 gadiem, — tas viņiem nekā nenozīmēja.

Tikai pirms vienas paaudzes Fridtjofs Nansens bija pasaules slavens. Viņa lielie sasniegumi kā polārpētniekam, zinātniekam un valstsvīram atbalsojās visā plašajā pasaulē.

Nansens ar savu lielo personību, dobjo balsi un urbjoši pelēki - zilām acīm tika bieži salīdzināts ar Renesanses laika ģenijiem. 17 gadu vecumā ieguvis Norvēģijas garagabala slidošanas meistara titulu, bet gadu vēlāk pārsniedzis pasaules rekordu 1 jūdzes (1,6 km) sacīkstēs. Nacionālo slēpošanas meistartitulu ieguvis 19 gadu vecumā, un to atkārtoti paturējis 11 reizes pēc kārtas.

Būdams vēl students, viņš pieteicās un devās pirmajā Arktisko joslu braucienā ar roņu zvejas kuģi. Nansena pirmais patstāvīgais darbs bija Bergenas zooloģiskā mūzeja vadībā ar dažādiem amatiem — pienākumiem zooloģijā un okeanogrāfijā, kas veidoja viņa karjēras sākumu.

1889. g. Nansens šķērsoja Grenlandi virzienā no austrumiem uz rietumiem, samulsinot piedzīvojušus zemju pētniekus, kuri pirms tam bija teikuši, ka tas neiespējams — varoņdarbs, kas viņu noveda ciešos sakaros ar Angliju un it sevišķi ar Karalisko ģeogrāfijas biedrību, jau pirms viņš bija nolēmis sasniegt Ziemeļpolu.

1884. g. no laikrakstiem uzzina, ka pāris apģērba gabalu ar citiem piederumiem no amerikāņu kuģa Jeanette, ledus kalnu salauzts 1881. g., atrasti 2.000 jūdžu attālumā pie Grenlandes krastiem. Domāja, ka šie priekšmeti atnesti uz kāda peldoša ledus gabala pāri Polārai jūrai. Nansens domāja, ja ledus gabali pārpeld Ziemeļpolu, kāpēc gan kuģis, kas iesalis ledū, nebūtu varējis to darīt?

8 gadus viņš loloja šo ideju, izstrādājot plānus. Tad ar tiem Nansens iepazīstināja Karalisko ģeogrāfijas biedrību 1892. gadā Londonā. Biedrība nepiekrita, bet tomēr, nepaklausot dotajiem padomiem, kuģis Fram devās ceļā, un beigās uzņemtos riskus arī pārdzīvoja. Kad kuģis iesala, Nansens nolēma Ziemeļpolam tuvoties ar kamaniņām un slēpēm, ar vienīgo ceļa biedru Fredriku Johansenu. Nesasniedzot sprausto mērķi, kaut gan bija par 160 jūdzēm tuvāk Ziemeļpolam kā jebkurš cits polārpētnieks pirms tam, tie bija spiesti doties atpakaļ.

Nansenam no ekspedīcijas atgriežoties, Karaliskās ģeogrāfijas biedrības uzdevumā to apsveica tās prezidents sērs Klements Markhams, bet vēlāk Londonā Velsas princis pasniedza polārpētniekam īpašu zelta medaļu.

No 1905.—1908. g. Nansens bija pirmais sūtnis Anglijā. Karalis Edvards VII viņu iecēla bruņinieku kārtā, piešķirot G.C.V.O. (karaliskā Viktorijas ordeņa Bruņinieka lielkrustu). Būdams augstā dienestā, Nansens arvien vēl loloja cerības doties jūrā ar Fram, bet 1907. g. piekrita to aizdot kādam jaunam censonim vārdā Amundsens, labi apzinoties, ka ar šo lēmumu noslēgsies viens posms viņa dzīvē.

Liktenis bija tomēr paredzējis Nansenam citus plānus. Uz Krievijas valdības aicinājumu, 1913. g. viņš pētīja iespējas atvērt tirdzniecības ceļu starp Sibiriju un Rietumeiropu.

1914.—1918. g. kara beigās viņš bija kādas misijas vadītājs, kas devās uz Sav. Valstīm, kur noslēdza līgumu, tā nodrošinot Norvēģijai pārtikas piegādi, reizē pasargājot savu zemi no bada.

Pēc kara Nansenu iecēla par Norvēģijas galveno delegātu Tautu Savienībā, kur iestājās par cilvēcības un patiesības sargu, kas vainagoja viņa dzīvi.

1920. g. Nansenu aicināja vadīt kara gūstekņu repatriāciju, jo ap ½ miljona kara gūstekņu vēl atradās izkaisīti visās pasaules malās. Krievijā vien atradās ap 300.000. Vācijā un Francijā bija ap 200.00 krievu. Daudzi bija miruši ar lipīgām slimībām, vai arī gājuši bojā, uz savu roku dodoties mājup.

Sākumā Nansens atteicās. Bet Tautu Savienība 1922. gadā viņa lielo veikumu raksturoja šādi:

„Tajā laikā nebija kuģu, un transporta krīze sasniedza kalngalus, — bet Nansens kuģus atrada. Padomju Savienības neuzticība bija jāpārvar, un to Nansens veica, nodrošinot tās labvēlību. Starptautiskā palīdzības aizdevumu komiteja varēja dot tikai ierobežotu summu līdzekļu aizdevumu veidā — nepilnu £1-0-0 uz personu, kurām bija jāpalīdz. Nansens tomēr nodrošināja tik daudz atbalsta un līdzdarbības, ka naudas trūkums viņu nekavēja uzdevumu veikt."

Ar 1922. gadu 427.000 26 tautību kara gūstekņus nogādāja savās dzimtenēs. „Nav nevienas valsts Eiropas kontinentā, kur sievas un mātes nav raudājušas pateicībā Nansenam par viņa darbu," teica viņa palīgs Filips Noels - Bekers (Philip Noel - Baker).

Pirms šī darba nobeigšanas, Nansenu vēl aicināja izcīnīt vienu no grūtākiem uzdevumiem — izvietot 1 miljonu krievu bēgļu. Kā Augstais bēgļu komisārs, šīs problēmas sākuma nokārtojumam, ieveda Nansena pases „Nansen Passport", kuras atzina 52 valstu valdības.

1922. g. Nansenam piešķīra Nobeļa miera prēmiju, naudu ziedojot izmēģinājumu un paraugsaimniecību iekārtošanai Saratovā un Ekaterinoslavā Krievijā. Vēlāk divdesmitos gados viņam laimējās izvietot 60.000 armēņu Sīrijā.

Īsi pirms viņa nāves 1930. g., grupa Vaita salas (Isle of Wight pie Anglijas krastiem) Bembridžas skolas skolēnu izgatavoja Arktisko joslu atveidu, uz kura parādīja Fram jūras ceļu, ko pasniedza Nansenam mājās Norvēģijā. Vecais polārpētnieks, kurš priecājās būt jauno ļaužu vidū, visos sīkumos atcerējās šo notikumu un pareizā angļu valodā deva lielisku paskaidrojumu par slaveno braucienu.

GRĀMATU APSKATS

GODALGOTS KANADIEŠU ROMĀNS „THE GOVERNOR'S LADY", by Thomas H. Raddall, Doubleday Publishers izdevums, 474 lpp., cena — $4.95.

Tas ir Jaunskotijas kādreizējā ģenerālgubernātora sievas biogrāfisks - vēsturisks romāns, kas attēlo laikmetu bangainos Amerikas revolūcijas gados un romāna varoni uz šī vēsturiskā fona. Romāna galvenā varone, Jaunskotijas gubernātora sieva ir godkārīga, nežēlīga un cietsirdīga sieviete, kas tiecas tikai pēc varas un naudas, kā arī prestiža, ko tai varētu sagādāt tituls. Gubernātors gan var savaldīt augošo kolonistu rūgšanu un pretestību Lielbritanijas pārvaldes sistēmai, bet nespēj tikt galā un savaldīt pats savu sievu, kas ir jauna un nemierīga. Tad revolūcija izvēršas pūļa vardarbībā, un rupjie mežu lauksaimnieki un pilsētas tirgoņi piespiež gubernātoru aizvākties atpakaļ uz Angliju.

Londonas modes dzīves virpulī, ar galma intrigām un politiskiem laimes meklētājiem, visiem, izņemot pašu bijušo gubernātoru, kļūst skaidrs, ka viņa sieva spēlējās ar tā nākotni savas pašas nolūku dēļ. Tikai tad, kad to nosūta uz kādu mazāku posteni, atklājās viņa sievas īstie nolūki. Jaunajā vietā tā izmanto visus savus sievišķīgos pavešanas līdzekļus, lai gūtu īpatnējās sieviešu uzvaras. Uz vēsturisko notikumu fona ir tēlota īsti cilvēcīga personīgās dzīves traģēdija.

Par šo savu grāmatu, kas ir 15. pēc skaita, autors ieguvis $10.000 lielo Dobledeja Kanadas noveļu godalgu.

A. Kalns

Modris LORBERGS

RUDENS

NO CIKLA „GADA LAIKI"

Sīks saules stars, izlauzies cauri miglas plīvurim, sašūpojas un tad pēkšņi lielā pārsteigumā saraujas pavisam mazs un niecīgs.

Vakar, jā, tas bija vakar, viņš, no mīkstās mākoņu gultas izrausies, arī iekarājās šī paša bērza galotnē, bet tad tas izskatījās pavisam savādāks. Vakar lapa, uz kuras viņš laiski uz brīdi atpūtināja garajā skrējienā nogurušās kājas, bija zaļa, bet šorīt — tavu brīnumu — tā pārvērtusies koši dzeltena.

Mazais stariņš ziņkārīgs apskrien gar lapas malām, aplūko to no vienas, no otras puses, izspīdina tai cauri savu gaismu, un tad nesaprašanā pakrata galvu. Brīnumi lieli: ir un nav, nav un ir. Tas pats koks, tas pats zars, tāpati lapa, un tomēr nav tā pati. Dziļā nesaprašanā mazais stariņš saraujas vēl mazāks un tad lielā ātrumā aizslīd atpakaļ caur miglas plīvuri pavēstīt pārējiem brāļiem un māsām lielo brīnumu.

Dzeltenā lapa, saules stariņa no miega iztraucēta, lēnām ver savas miglas piesūkušās acis un žēli nopūšas:

„Bija un nav. Laikam nobijās mana skata un vecuma."

Biezs miglas vāls pārslīd bērzam un ietin to uz brīdi kā baltā villainē. Daži miglas pavedieni ilgi paliek karājoties bērza lokanajos zaros un nevar no tiem atraisīties. Tad kokā iekrīt viegla vēsma, pavisam viegla, tikko manāma.

„Labrīt, labrīt visapkārt! Mostieties, ceļieties, saule jau ceļā! Vēl pāris mirkļu un mazie stariņi būs klāt," tā aizkusušā balsī klusi skaita. „Šorīt nokavējos, tos miglas ķēmus pa zariem un pazarēm dzenādama un klaiņādama. Ar katru dienu kļūst nekaunīgāki. Ar labu vairs nemaz neklausa. Tik vien zina, kā tūļāties pa zariem. Kā izdzen no turienes, tā pazarēs iekšā. Dažs labs pat saknēs ieķeras. — Nu, nu, vai iesiet, vai zudīsiet," tā baras, „Nudien saukšu vēju palīgā. Tas saārdīs jūs un saplūksnīs sīkumos."

Vēsma baras un gaiņā plūksnainos pavedienus no viena zara otrā, tad pārlec uz nākošo koku blakus bērzam, kuplo kļavu.

Tajā brīdī pāri baltajam bērza stāvam pārlist spožs staru kūlis. Mazais stariņš atvedis sev līdz visu savu lielo brāļu un māsu saimi. Tie lēkā no zara zarā, no lapas lapā, un uztraukti sarunājas:

„Brīnumi, brīnumi! Tas pats koks, tie paši zari, tās pašas lapas, bet, skaties, pavisam citā krāsā. Vakar visas bija zaļas, bet šodien, raugi, cita dzeltena, cita tāda kā apsarkusi, bet daža svaigi zaļa kā pavasara plaukumā. Brīnumi, brīnumi!"

„Nokoda," kaut kur dziļi stumbrā nopūšas baltais bērzs, „nokoda tā aukstā glodene salna. Kurai lapai klāt, knakš, zobus iekšā, un lapa dzeltena. Gan lūdzos, gan sargāju, bet kur tādu baru aizstāvēt. Apvija manu stāvu kā aukstu roku te vienā, te otrā pusē un tikai knakš, knakš. — Kāds nu izskatos: raibs un sakropļots kā tā pelēkā dzeņa vēders. Ak bēda, ak, liela bēda!"

Bet lielais staru kūlis neklausās bērza vaimanas. Uztraukts tas lēkā pa zariem un lapām, un tad ar lielu lēcienu pārlec kuplajā kļavā.

„Au!" noskan daudzbalsīgs kliedziens. „Prom no šejienes, prom no šejienes, ka neapdedzināmies! Tā visa vienās ugunīs!"

Staru kūlis ātri pazūd baltajā miglas plīvurī.

Baltais bērzs pagriež galvu pret savu kaimiņieni. Visu rītu, pats ar savām bēdām kaudamies, nebija iespējis pat labrītu pateikt.

Pārsteigumā tas labu brīdi nevar izteikt neviena vārda. Lepnā kļava, šejienes koku valdniece, vienā naktī piekritusi pilna uguns sarkanuma. Tikai viena vienīga pazarīte saglabājusi savu vasarīgo zaļumu.

Kļava, juzdama bērza lielo pārsteigumu, jūtas mazliet neērti un piesarkst vēl vairāk.

„Neskaties uz mani tā", viņa mazliet aizvainotā balsī saka. „Pats jau arī neizskaties labāks. Nosirmojis, paplucis un nokrāsojies pavisam jocīgs. — Es jau gan sevi sargāju kā pratu, bet kur nu šajā laikā to iespēsi. Tik vien varēju, kā pašu jaunāko atvasīti vēl paturēt zaļumā."

Bērzs noskata kaimiņieni, bet nekā nesaka. Iekšēji viņam apmierinājums, ka arī kļavai pagājušās nakts salnā nav labāk klājies. Atklāti sakot, jaunajā tērpā viņam kaimiņiene patīk visai labi. Ja nebūtu palicis tas zaļais zars, izskatītos vēl labāk. Savu domu viņš tomēr patur pie sevis.

„Žēl, kaimiņien, žēl gan, ka arī tev tā gadījies", viņš liekuļoti saldā balsī saka. „Bet neuztraucies, neesam jau vairs nekādi jaunie."

Pēdējais teiciens kļavai nepavisam nav pa prātam.

„Manus gadus gan tu neskaitīsi. Tiec galā pats ar saviem. Un par to izgadīšanos — to paturi pats savai zināšanai. Atver acis un apskaties visapkārt: visi tāpat izķēmoti kā tu. Cits šāds, cits tāds, cits raibs kā dzeņa vēders."

Bērzs aizvainots novēršas. Kļava ir skaista, jo sevišķi rudens sarkanajā tērpā, bet viņai ir asa mēle, tādēļ labāk klusēt.

Baltais plīvuris virs koku galotnēm paveras un pāri plašajam parkam nolaižas balta, koša gaisma. Tā iekrīt koku galotnēs, zaru galos un iekrīt arī vēl vietumis miglainajās pazarēs. Staru kūļi uzsāk draisku rotaļu. Tie iesēžas vienā zarā, otrā, paslīd tumšajās pazarēs, un tad ar lielu lēcienu uzlec pašā koka galotnē. Un katru reizi tie priecājas par savas krāsas maiņu. Reizēm tie atspīd dzelteni, tad iesārtojas laša sārtumā, lai kļavu lapās iedegtos ugunīgā sārtumā, bet turpat blakus esošo egļu zaļumā pārvērstos vakara nokrēslas pelēkumā.

No trokšņainās ielas, pāri vēl zaļajai zālei, parkā iegriežas sirmgalvis ar divām baltgalvainām, sīkām radībiņām pie rokas. Brīdī, kad baltā gaisma pārlīst pāri koku galotnēm, mazās radībiņas kā vienā balsī iesaucās:

„Veco tēv, skaties! Mežs deg!"

Lielais cilvēks sirmo galvu, no savām domām iztraucēts, satrūkstas, acīm meklēdams degšanas vietu. Lai arī kā viņš nepūlētos, viņš nevar to ieraudzīt.

„Kur, kur?" viņš, mazliet uztraucies jautā.

„Nu, skaties, tur, tajā sarkanajā kokā!" sauc bikšelēs tērptais un varēm raujas prom no vectēva rokas.

Nu arī sirmgalvis ierauga skatāmo.

„Jānīt, tas nav ugunsgrēks. Rudens pagājušo nakti ienācis mežā un ietērpis kokus jaunās drēbēs."

Trijotne lēnām pienāk dzelteni raibajam bērzam un sarkanajai kļavai. Kā lielā brīnumā tie veras lapu košajās krāsās, gaismas brīnišķīgajā spēlē un lielajā klusumā, kas ienācis parkā viņiem līdz.

No bērza galotnes ar vieglu nopūtu atraisās dzeltena lapa, tā pati, kurā rīta agrumā bija iemeties sīkais pirmais saules stariņš. Lēni griezdamās, kā pēdējās ardievas savām māsām kokā mādama, tā laižas lejup un viegli iegulas zaļajā zālē. Arī no sarkanās kļavas atdalās viena, un, kā likteņa biedreni meklēdama, nogulstas blakus bērza lapai.

Sirmgalvis noliecas, paceļ abas pirmās rudens vēstneses un ilgi, ilgi tās aplūko.

„Rudens," viņš klusi saka, „rudens . . . Un tad nāks ziema."

Mazās rociņas nepacietīgi rausta sirmgalvja svārku stūrus.

„Dod man, dod man, vectēv! Es arī gribu apskatīt."

Sirmgalvis iedod katrai radībiņai pa lapai, bet pats gurdu, dīvaini aizmiglotu skatu veras kaut kur tālumā. Acu priekšā viņam iznirst rudens lapu zeltā apvītu māju sarkanie jumti, lapām piebirusi gatve un maza taciņa, kas cauri nopļautajām pļavām un mežmalēm aizvijas uz krustiem piesētu pakalni. Pakalne nāk tuvāk un tuvāk, un sirmgalvis redz tās rudens lapu greznojumā pašā vidū iegulamies lielu gaismas krustu. Tas ir tik spožs, ka sirmgalvim uz brīdi jāaizver acis. Pēkšņi viņš jūtas tik noguris, ka varēm gribētos atsēsties pie baltā bērza stumbra un uz brīdi atpūtināt nogurušās kājas. Viņš atspiežas pret koka stumbru un, kā sevi mierinādams, klusi saka:

„Vēl nē, vēl nē. Vēl mazie jāaizvada mājā."

Tad viņš sasparojas, paņem abas mazās radībiņas katru pie savas rokas un iet lēnām atpakaļ uz lielās, trokšņainās ielas pusi.

Aiz viņiem paliek bērzs, sarkanumā iedegusies kļava, krāšņā gaismas rotaļa koku zaros un kaut kur augstu galotnē noguruši lapa, kas gaida tikai mazāko vēsmu, lai atraisītos no pēdējā dzīvības pavediena un pievienotos zemei.

VAI LAIKRAKSTU SAŅEMAT KĀRTĪGI? Vai esat nokārtojuši abonementu?

TRADICION...
MĀRTIŅU...
š. g. 4. novembrī, plkst. 8 vakarā, P A...
1 Lakeshore Rd., Ontario ...
Laba deju mūzika ar ...
BUFETE. ROZES.
Ieeja $ 2.00 (ieskait...
VISUS LAIPNI IELŪDZ: DV...

TAUTIEŠI, IZMANTOJIET PĒDĒJO...
SAVUS PIEDERĪGOS, RA...
ZIEMSVĒ...
Nosūtiet dāvanu saiņus ar DV grāmat...
cenrāžus nekavējoties, jo ir beidzama...
pirms svētkiem. Tuvākai informācija...
vai arī raks...
DAUGAVAS VANAGU...
123 HURON ST., TORON...

AMERIKAS LATVIEŠU...
TEĀTRA
VAŠINGTONAS ANSAMBĻA
VIESIZRĀDE TORONTO
sestdien, 25. novembrī, plkst. 8.00 va...
Komercskolas auditorijā, 570 Shaw S...
ANŠLĀVA EGLĪŠA komēdija astoņā...
OMARTIJA KUND...
Tēlotāji: MILDA ZILAVA, HILDA ..., MARGARITA FREIVALDE, O..., URŠTEINS, OĻĢERTS PAR..., KĀRLIS ĢERMANIS un ..., NEIMANIS.
Režisors: OSVALDS URŠTEIN...
Skatuves gleznotājs: HARIJS GRĪG...
BIĻETES: $ 3.-; $ 2.50; $ 2.- iepriekšpārdošan... puķu veikalā, 802 Bathurst St. Izrādes dienā, ... brī, tikai pie ieejas no plkst. 7.00 vakar...
Skolēniem puscenas.

JAUNĀKĀS GRĀMAT...
piedāvā DV Grāmatnīca
A. P. Mierkalns — MILAS UNIVERSS — dzejo...
A. Dziļuma — NOKALTIS ZARS — romāns
J. Ziemeļnieks — KOPOTI STĀSTI
Z. Teltiņa — DRUPU REPUBLIKA — romāns
KALEVALA — Somu tautas eps
V. Toma — MOŽIGA SPĒLE — dzejas
Māc. A. Ozols STĀSTI PAR JĒZU
Māc. A. Ozols TICĪBAS MĀCĪBA, 3.—4. kl.
MAZAIS KATECHISMS
J. Ezergailis — ANDRIEVS NIEDRA
L. Pērļupe — ZAĻOJOŠAIS ZARS — romāns
T. Vesošs MELNIE ZIRGI — romāns
K. Zariņš — KAUGURIEŠI — romāns
Anšl. Eglītis — MALACHITA DIEVS, romāns
A. Simsone — ATMIŅAS, atmiņas
Klāra Zāle — MĒNESS KOKLE — dzejoļi
Velta Sniķere — NEMITAS MINAMAIS — dzej...
TEODORS REITERS UN VIŅA KORI —
J. Rudzīša redakcijā
Prof. P. Jurevičs — KULTŪRAS SEJAS — ese...
S. Lazdiņš — SADEGUŠIE SPĀRNI — romāns
H. Kreicers — CEĻI UN GĀJĒJI — atmiņas
M. Zeberiņš — ZELTA LIELCEĻI — romāns
T. Zeltiņš — SKUMJĀ PASE — dzejoļi
Z. Mauriņa — DZELZS AIZBIDŅI LŪST
Z. Mauriņa — DIVAS KULTŪRAS SAKNES
Dr. T. Dūlija — DEGOŠAIS KALNS — romāns
Kristīne Arnoti — DIEVS IR AIZKAVĒJIES
Aleksandrs — ZILĀ APLOKSNE — spiegu gal...
Ed. Freimanus — KVĒLOŠĀ LOKĀ — romāns
A. Brigadere — DAIGAS RŪTA — romāns
... — PASAULES DZIESMA — romāns
F. E. Sillanpē — VIRA CEĻŠ — romāns
K. Hamsuns — SIEVAS PIE AKAS — romāns
J. Cīrulis — MŪZIKANTA PIEZĪMES — atmi...
123 Huron Street, Toronto 2-B, O...

…PASI SAVUS ĪPASUMUS!

…DADVIEW: 6 istabu du… apkure. Kopīgā cena — …. Atlikums uz jaunām iz… …cijām.

…EM UZ 3 GADIEM UZ …VĒLĒ VISĀ PILSĒTĀ.

…nis

…DTJOFA NANSENA

…Sākumā Nansens atteicās. Bet …Tautu Savienība 1922. gadā viņa …lielo veikumu raksturoja šādi: „Tajā laikā nebija kuģu, un …transporta krīze sasniedza kaln…galus, — bet Nansens kuģus at…rada. Padomju Savienības neuz…ticība bija jāpārvar, un to Nan…sens veica, nodrošinot tās labvē…lību. Starptautiskā palīdzības …izdevumu komiteja varēja dot …tikai ierobežotu summu līdzekļu …aizdevumu veidā — nepilnu …1-0-0 uz personu, kurām bija jā…palīdz. Nansens tomēr nodrošinā…ja tik daudz atbalsta un līdzdar…bības, ka naudas trūkums viņu …nekavēja uzdevumu veikt."

…Ar 1922. gadu 427.000 26 tautī…bu kaļa gūstekņus nogādāja sa…vās dzimtenēs. „Nav nevienas …valsts Eiropas kontinentā, kur …sievas un mātes nav raudājušas …pateicībā Nansenam par viņa …darbu," teica viņa palīgs Filips …Noels - Bekers (Philip Noel - …Baker).

…Pirms šī darba nobeigšanas, …Nansenu vēl aicināja izcīnīt vie…nu no grūtākiem uzdevumiem — …izvietot 1 miljonu krievu bēgļu. …Kā Augstais bēgļu komisārs, …šīs problēmas sākuma nokārtoju…mam, ieveda Nansena pases „Nansen Passport", kuras atzina …52 valstu valdības.

…1922. g. Nansenam piešķīra No…beļa miera prēmiju, naudu zie…dojot izmēģinājumu un paraug…saimniecību iekārtošanai Sarāto…vā un Ekaterinoslavā Krievijā. …Vēlāk divdesmitos gados viņam …laimējās izvietot 60.000 armēņu …Sīrijā.

…Īsi pirms viņa nāves 1930. g., …grupa Vaita salas (Isle of Wight …pie Anglijas krastiem) Bem…bridžas skolas skolēnu izgatavo…ja Arktisko joslu atveidu, uz ku…ra parādīja Fram jūras ceļu, ko …pasniedza Nansenam mājās Nor…vēģijā. Vecais polārpētnieks, kurš …priecājās būt jauno ļaužu vidū, …visos sīkumos atcerējās šo noti…kumu un pareizā angļu valodā …deva lielisku paskaidrojumu par …slaveno braucienu.

…n, kā likteņa biedreni meklēda…ma, nogulstas blakus bērza lapai. …Sirmgalvis noliecas, paceļ abas …pirmās rudens vēstneses un ilgi, …ilgi tās aplūko.

„Rudens," viņš klusi saka, „ru…dens . . . Un tad nāks ziema."

…Mazās roķeles nepacietīgi raus…ta sirmgalvja svārku stūrus.

„Dod man, dod man, vectēv! …Es arī gribu apskatīt."

…Sirmgalvis iedod katrai radī…biņai pa lapai, bet pats gurdu, dī…vaini aizmiglotu skatu vēras kaut …kur tālumā. Acu priekšā viņam …iznirst rudens lapu zeltā apvītu …māju sarkanie jumti, lapām pie…birusi gatve un maza taciņa, kas …cauri nopļautajām pļavām un …nežmalēm aizvijas uz krustiem …piesētu pakalni. Pakalne nāk tu…vāk un tuvāk, un sirmgalvis …redz tās rudens lapu greznojumā …pašā vidū ieguļamies lielu gais…mas krustu. Tas ir tik spožs, ka …sirmgalvim uz brīdi jāaizver …acis. Pēkšņi viņš jūtas tik nogu…ris, ka varēm gribētos atsēsties …pie baltā bērza stumbra un uz …brīdi atpūtināt nogurušās kājas. …Viņš atspiežas pret koka stum…bru un, kā sevi mierinādams, …klusi saka:

„Vēl nē, vēl nē. Vēl mazie jā…aizvada mājā."

…Tad viņš sasparojas, paņem …abas mazās radībiņas katru pie …savas rokas un iet lēnām atpa…kaļ uz lielās, trokšņainās ielas …pusi.

…Aiz viņiem paliek bērzs, sarka…numā iedegusies kļava, krāšņā …gaismas rotaļa koku zaros un …kaut kur augstu galotnē noguru…si lapa, kas gaida tikai mazāko …vēsmu, lai atraisītos no pēdējā …dzīvības pavediena un pievieno…tos zemei.

VAI LAIKRAKSTU SAŅEMAT KĀRTĪGI?
Vai esat nokārtojuši abonementu?

TRADICIONĀLĀ

MĀRTIŅU BALLE

s. g. 4. novembrī, plkst. 8 vakarā, PALACE PIER deju zālē, 1 Lakeshore Rd., Ontario ezera krastā, Toronto.

Laba deju mūzika ar eiropejisku noskaņu.

BUFETE. ROZES. MĀRTIŅU ZOSS

Ieeja $ 2.00 (ieskaitot galdiņu).

VISUS LAIPNI IELŪDZ: DV TORONTO NODAĻA.

TAUTIEŠI, IZMANTOJIET PĒDĒJO IZDEVĪBU, IEPRIECINOT SAVUS PIEDERĪGOS, RADUS UN DRAUGUS

ZIEMSVĒTKOS

Nosūtiet dāvanu saiņus ar DV grāmatnīcas starpniecību. Pieprasiet cenrāžus nekavējoties, jo ir beidzamais laiks nosūtīt, lai vēl saņemtu pirms svētkiem. Tuvākai informācijai zvaniet — EM 8-0792, vai arī rakstiet

DAUGAVAS VANAGU GRĀMATNĪCAI,
123 HURON ST., TORONTO, 2-B, ONTARIO.

AMERIKAS LATVIEŠU TEĀTRA

VAŠINGTONAS ANSAMBĻA VIESIZRĀDE TORONTO

sestdien, 25. novembrī, plkst. 8.00 vakarā, Komercskolas auditorijā, 570 Shaw Street,

ANŠLĀVA EGLĪŠA komēdija astoņās ainās

OMARTIJA KUNDZE

Tēlotāji: *MILDA ZILAVA, HILDA PRINCE, MARGARITA FREIVALDE, OSVALDS URŠTEINS, OĻGERTS PARNICKIS, KĀRLIS ĢERMANIS un JĀNISF NEIMANIS.*

Režisors: OSVALDS URŠTEINS.

Skatuves gleznotājs: HARIJS GRICĒVIČS.

BIĻETES: $ 3.-; $ 2.50; $ 2.- iepriekšpārdošanā LOTUS puķu veikalā, 802 Bathurst St. Izrādes dienā, 25. novembrī, tikai pie ieejas no plkst. 7.00 vakarā.

Skolēniem puscenas.

JAUNĀKĀS GRĀMATAS
piedāvā DV Grāmatnīca

A. P. Mierkalns — MĪLAS UNIVERSS ...dzejoļi	$3.50
A. Dziļuma — NOKALTIS ZARS — romāns	$3.20
J. Ziemeļnieka — KOPOTI STĀSTI	$4.50
T. Zeltiņa — DRUPU REPUBLIKA — romāns	$5.20
KALEVALA — Somu tautas eps	$8.40
V. Toma — MŪŽĪGĀ SPĒLE — dzejas	$2.95
Māc. A. Ozols STĀSTI PAR JĒZU	0.90
Māc. A. Ozols TICĪBAS MĀCĪBA, 3.—4. kl.	1.50
MAZAIS KATECHISMS	$0.50
J. Ezergailis — ANDRIEVS NIEDRA	$4.80
L. Pērļupe — ZAĻOJOŠAIS ZARS — romāns	$3.60
T. Vesoss MELNIE ZIRGI — romāns	$3.60
K. Zariņš — KAUGURIEŠI — romāns	$4.00
Anšl. Eglīts — MALACHITA DIEVS, romāns	$4.50
A. Simsone — ATMIŅAS, atmiņas	$4.00
Klāra Zāle — MĒNESS KOKLE — dzejoļi	$2.80
Velta Sniķere — NEMITAS MINAMAIS — dzejoļi	$2.80
TEODORS REITERS UN VIŅA KORI — J. Rudzīša redakcijā	$6.00
Prof. P. Jurēvičs — KULTŪRAS SEJAS — esejas	$5.75
S. Lazdiņš — SADEGUŠIE SPĀRNI — romāns	$3.90
H. Kreicers — CEĻI UN GĀJĒJI — atmiņas	$5.50
M. Zeberiņš — ZELTA LIELCEĻI — romāns	$5.50
T. Zeltiņš — SKUMJĀ PASE — dzejoļi	$3.00
Z. Mauriņa — DZELZS AIZBIDŅI LŪST	$5.00
Z. Mauriņa — DIVAS KULTŪRAS SAKNES	$2.40
Dr. T. Dūlija — DEGOŠAIS KALNS — romāns	$4.50
Kristīne Arnoti — DIEVS IR AIZKAVĒJIES — romāns	$2.95
Aleksandrs — ZILĀ APLOKSNE — spiegu gaitas	$3.75
Ed. Freimanis — DAIGĀS ROTAĻAS, stāsti un noveles	$3.20
A. Brigadere — KVĒLOŠĀ LOKĀ — romāns I-II	$6.00
Ž. Žono — PASAULES DZIESMA — romāns	$3.80
F. E. Sillanpē — VĪRA CEĻŠ — romāns	$3.20
K. Hamsuns — SIEVAS PIE AKAS — romāns	$3.80
J. Cīrulis — MŪZIKANTA PIEZĪMES — atmiņas	$3.60

123 Huron Street, Toronto 2-B, Ontario.

NOTĀRS
OSKARS PERRO
pieņem klientus katrā laikā, iepriekš pieteicoties pa tālr. LE 5-5555, Toronto.

ARTURS ZUTIS, B. A.
ADVOKĀTS & NOTĀRS
133 RICHMOND ST., W., TORONTO 1, ONTARIO.
EM 6-8996 (darbā), RO 6-8354 (mājā).

JAUNUMS! NEDZIRDĒTS!

45 RPM MŪZIKAS SKAŅU KARTES

☆ Dažādas vācu melodijas.
☆ Skaisti vēsturisku vietu un citi skati.
☆ Ļoti labā apdarē.
☆ Dāvanām un pašu priekam.

Cena: 3 kartes $ 1.00.

DV GRĀMATNĪCA, 123 HURON STREET, TORONTO 2-B, ONT.

JĀNIS CĪRULIS
SKAŅO KLAVIERES
LE 4-7066, Toronto.

Milda's FLOWERS

Piedāvā:
- Grieztus ziedus un ziedu sakārtojumus dažādām vajadzībām.
- Podu puķes un tropiskos stādus.
- Keramiku, ādas un sudraba izstrādājumus un audumus.

765 THE QUEENSWAY — TORONTO 18, Ont.
Tel. CL 5-7233.
Ērta parkošana. Piegādā mājās katrā laikā Toronto pilsētā.
M. M. Bērtulsoni.

Kur pēkšņi izgaisa tavas skumjas?
Kas tevi iepriecināja?
Es ziedu uzlūkoju . . .

SVEICIET AR ZIEDIEM!

802 Bathurst ielā, pie Bloor ielas, tel.: LE 3-3884, Toronto.

KANADAS DAIĻAMATNIEKU SAVIENĪBAS SALONS.

LOTUS

- Nekustamu īpašumu aģentūra
- Reģistrēts obligāciju birojs.

Alfrēds STIKUTS
Toronto Real Estate Board biedrs.
Pakalpojam visā Metro Toronto pilsētā un tās apkārtnē.

Alberts UZĀNS	HO 5-2892
Ralph LUCCETTA	RU 7-9947
Lita STIKUTS	HU 1-7103
BIROJS	HU 1-0431

189 Balliol St., Toronto 7.

DRĒBNIEKS
A. SILAVS
128 CLAIRTON CR. pie Scarlet Rd.
Tel. RO 2-1370, Toronto.

REALTOR

BĒRZIŅŠ
Realty Limited

REAL ESTATE
INSURANCE
MORTGAGE BROKERS
NOTARY PUBLIC

NEKUSTAMI ĪPAŠUMI — pārdošanā: mājas, veikali, farmas u. c.
APDROŠINĀŠANA — apdrošina auto, mājas, mēbeles, zādzības, nelaimes, slimības u. c.
OBLIGĀCIJAS — obligāciju un aizdevumu sagāde u. c.
NOTĀRS — līgumi, tulkojumi, notāriāli apstiprinājumi u. c.

LE 4-8447
316 Harboard St., TORONTO

J. KREIĻA
FOTO STUDIJA

izdara uzņēmumus iekš- un ārpus studijas, izgatavo bildes pasēm, apliecībām, kā arī pārfotografē un palielina dokumentus un bildes. Amatieru filmas attīsta un kopē. Uzņēmumus lūdz iepriekš pieteikt.

HO 6-3800, 445 Pape Ave.

AUSTRA ŠMITS
DĀMU FRIZIERSALONS
737 Bloor St., W., pie Grace, Toronto. LE 5-6792.

Iznākušas
GRĀMATAS UN NOTIS

1.	Ed. Freimanis — DAIGĀS ROTAĻAS, stāsti un noveles	$3.20
2.	V. Sniķere — NEMITAS MINAMAIS, dzejoļi	$2.80
3.	H. Kreicers — CEĻI UN GĀJĒJI, atmiņu stāsti	$5.50
4.	K. Ķezbers — MAINAS HERCOGISTE, romāns	$3.60
5.	ZINTIS — žurnāls angļu valodā par latviešu kultūru Nr. 1 līdz 4 — ā 75 ¢, gada abonements	$2.00

SAGATAVOŠANĀ

1.	SOLO DZIESMU KRĀJUMS ar klav., 8 latviešu komponistu ap. 27 dz., ALA's un A. Kalnāja apg. izdevums	$7.50
2.	Dr. D. Bīskaps — DZĪVES VĒJOS, atmiņas	$6.00
3.	Dr. D. Bīskaps — ĀRSTNIECĪBAS KALENDĀRS 1962. g.	$1.50

Maksājot apgādā, 25% atlaide.

ALFRĒDA KALNĀJA APGĀDS,
719 W. WILLOW ST., CHICAGO 14, ILL., USA.

LATVIEŠU PUĶU VEIKALS
CALLA
727 Danforth Ave., Toronto.
HO 6-9911.

BAGĀTĪGAS ZIEDU VELTES UN ZIEDU SAKĀRTOJUMI KATRAM GADĪJUMAM. ZAĻUMU UN TROPISKIE STĀDI.

TAUTISKIE IZSTRĀDĀJUMI.

PIEGĀDE MĀJĀS.

KLĀJ VIESĪBU GALDUS,
piegādā mājās.
E. JIRGENS,
tel. RO 7-6044, Toronto.

DEJU STUDIJA
N. SCHWANEBACHS,
985 BROADVIEW AVENUE, Mortimer stūrī.
HO 1-4110 — TORONTO.

Jūs iemācāties ātri un lēti

☆ *FOKSTROTU*
☆ *LĒNO VALSI*
☆ *VALSI*
☆ *TANGO*

JIVE, MAMBO, SAMBA, RUMBA CHA-CHA-CHA.

PRIVĀTSTUNDAS

PIETEIKŠANĀS un IZZIŅA KATRĀ LAIKĀ.

A. EGLĪTIS—
RADIO un TELEVĪZIJAS veikals - darbnīca
Ierīko TV antenas. Atvērts līdz pl. 8 v., sestdienās līdz pl. 6 v.
• IZĪRĒ TV par $8,- MĒNESĪ. •
161A Roncesvalles Ave., Toronto. Tel LE 7-1401

VALUPE

Zeltkalis A. ĶIVLENIEKS
Gatavo un labo visu, kam sakars ar rotām.
19 Pretoria Ave., Toronto 6, Ont.
HO 3-1008.
PIEPRASIET KATALOGU.

SWISS CANADIAN MEAT & SAUSAGE VEIKALS,
1622 un 1148 Bloor St., W., Toronto.
Piedāvā jums visāda veida gaļas izstrādājumus, kā žāvētu gaļu, dažādu šķirņu desas, uzkožamos, delikateses. Tāpat liela saldumu izvēle. Laipna apkalpošana. Runājam vāciski.

LATVIJAS AMERIKĀ

MODERNĀ SPIESTUVE TORONTO

PIEŅEM VISĀDA VEIDA IESPIEDUMDARBU PASŪTINĀJUMUS:

- LAULĪBU un IESVĒTĪBU IELŪGUMU KARTES,
- VIZĪTKARTES,
- DOKUMENTUS BIEDRĪBU VAJADZĪBAM,
- KONCERTU PROGRAMMAS,
- SARĪKOJUMU BIĻETES,
- PLAKATUS, DZIESMU LAPIŅAS,
- GRĀMATAS un ŽURNĀLUS,
- VĒSTUĻU VEIDLAPAS, APLOKSNES u. c.

PASŪTINĀJUMUS PIEŅEM:

LA BIROJĀ, 123 HURON IELĀ, TORONTO, 2-B, ONT., CANADA. TEL.: EM 8-0792.

• *Pasūtinājumus lūdzam nodot laikus.*

Pārdodams
JAUNĀS RAŽAS MEDUS
no pašu dravas ar un bez šūnām.
Lūdzu zvanīt pēc plkst. 5 vakarā.
RO 9-7127, Toronto.

IZDARU
APMETUMA DARBUS,
kā arī
lieku
GRIESTU PLĀKSNES (TILES).
MĒRENAS CENAS
Zvanīt pēc plkst. 2 p. p.
766-5825, Toronto.

Pape - Mortimer rajonā
IZĪRĒJAMS
dzīvoklis — 2 istabas un virtuve ar elektrisko plīti.
Zvanīt HO 6-7521, Toronto.

Yonge - Eglinton rajonā
IZĪRĒJAMA
MĒBELĒTA ISTABA.
Zvanīt vakaros un sestdienās visu dienu.
HU 8-8640, Toronto.

Danforth- Broadview raj.
IZDODAMA
mēbelēta istaba, uz vēlēšanos arī panzija.
HO 6-8369, Toronto.

H. Rosar
FUNERAL DIRECTOR
APBEDĪŠANAS BIROJS,
467 Sherbourne St., Toronto.
Tel. WA 4-1408.
★
Rūpīga un smalkjūtīga apbedīšanas ceremoniju izkārtošana.

Laikrakstam LATVIJA AMERIKĀ,
123 Huron St., Toronto, Ont., Canada

Lūdzu izsūtiet man laikrakstu LATVIJA AMERIKA

līdz .... uz .... mēnešiem uz šādu adresi:

Adrese: ....

Mr., Mrs., Miss ....

Pievienoju Money Orderi, čeku vai skaidrā naudā $ ....

.... abonementa uzsākšanai — pagarināšanai
(Nevajadzīgo svītrot).

Paraksts ....

Abonēšanas maksa: $1.50 par 1 mēn., $4.50 par 3 mēn. $8.50 par 6 mēn., $ 16.00 par gadu.

Visi mūsu laikraksta abonenti un pārstāvji lūgti kārtot savus maksājumus tieši ar apgādu Daugavas Vanagi, 123 Huron St., Toronto, Ont., Canada, vai ar galveno pārstāvi ASV — A. Lād, 101 Brightwater Court, Brooklyn 35. N.Y., U.S.A.

A. E. LE PAGE
LIMITED REALTORS
MEMBER TORONTO REAL ESTATE BOARD
Pārstāvis Konst. KĀRKLIŅŠ
982 DANFORTH AVE., TORONTO.
Birojā: HO 5-7527. Mājās: HO 6-5024.

ĪPAŠUMI UN VEIKALI VISOS PILSĒTAS RAJONOS.

DANFORTH - CARLAW: Ziemeļos no Danforth — 8 istabu dubultķieģeļu māja ar iebraucamo ceļu un 2 garāžām, eļļas apkure, 2 modernas virtuves, 2 vannas istabas. Māja labi uzturēta, iemaksa $ 3.000,- un atlikumā viena ilgtermiņa obligācija.

LAWRENCE - MARKHAM: Četri gadi vecs — 6 istabu atsevišķs dubultķieģeļu bungalovs ar privātu iebraucamo ceļu un pajumti auto novietošanai, eļļas apkure, moderna virtuve, vannas istaba. Cena — $ 2.500,-, iemaksa $ 3.500,- un atlikumā viena obligācija. (Izdevīgs pirkums).

ST. CLAIR - SCARLETT: Jauna 2-dzīvokļu māja (duplex) ar privātu iebraucamo ceļu un vietu dubultgarāžai, eļļas apkure, 2 modernas virtuves ar visu iekārtu, 2 vannas istabas. Iespēja izbūvēt pagrabā dzīvokli. Iemaksa $ 3.000,-.

Sagādājam iztrūkstošo naudu iemaksām par zemiem procentiem.

TREJDEVIŅĀS ZEMĒS

⊛ Gānas prezidenta Nkrumas spēlēšanās ar komūnistiem tā norūpējusi Sav. Valstis, ka prezidents Kenedijs izraudzījis ārvalstu palīdzības lietpratēju, republikāni Randalu, lai pēdējais visos sīkumos iepazīstas ar Gānas politiskām tendencēm. Randala ziņojums prezidentam būs noteicošais faktors, vai Gāna saņems desmitiem miljonu dolaru palīdzību no Sav. Valstīm spēkstacijas būvei Voltas upē. Prezidents Kenedijs baidās, ka Nkrumas draud pārvērst Gānu komūnistiskā diktatūrā. Šādām aizdomām pietiekamus pamatus licis pats Gānas prezidents. Vispirms, pēdējais uzsācis plašu politisko oponentu vajāšanu. Otrkārt, viņš ne tikai ka saņem palīdzību no Padomju Savienības, četrām padomju satelitvalstīm Austrumeiropā un komūnistu Ķīnas, bet, kas zem neitrālitātes zīmes ledama, katrā iespējamā gadījumā aizstāv komūnistu pasaules intereses. Vašingtona sagaida, ka Randala ziņojums būs negatīvs, un, ka Gānai, vismaz tuvākā nākotnē būs jāmācās izdzīvot bez amerikāņu dolariem.

⊛ Katangas provinces prezidents Čombe informējis Apvienotās Nācijas, ka Kongo centrālās valdības karaspēks uzsācis ofensīvu pret viņa provinci, divās vietās pārejot provinces robežu. Centrālās valdības vienības Katangas robežu pārgājušas provinces ziemeļu daļā pie Kapangas un Kaniamas, sākot virzīties uz galvaspilsētu Elizabetvilli.

⊛ No vizītes Vācijā Indijas galvaspilsētā Jaundeli nule kā atgriezies „Hindustan Times" redaktors Mulgaokars. Par saviem pieredzējumiem un vāciešu noskaņu Berlīnes krizes gadījumā pēdējais paskaidro sekojošo: „Austrumvācieši ir daudz niknāki uz Rietumiem par to, ka tie nav sagrāvuši žogu, kas atdala Austrumberlīni no Rietumberlīnes, nekā tie dusmojas uz komūnistiem par žoga uzcelšanu.

⊛ Šā gada 24. oktobrī, pēc nesaskaņām ar komūnistu varas vīriem pārtikas devu jautājumā, ap tūkstoš ķīniešu zemnieku masveidīgā izlaušanās mēģinājumā bezcerīgi centās sasniegt brīvību Hongkongas tuvumā. No tūkstoš cilvēku lielā pūļa angļu Hongkongas robežai pāri tika vienīgi 41 bēglis. Daudzi desmiti krita komūnistu robežsargu ieroču uguni, daudzus citus saplosīja robežsargu suņi. Lielākais bēgšanas mēģinājums izvērtās traģēdijā.

⊛ Padomju Savienības komūnistu partijas divdesmit otrā kongresā runātāji nepārtraukti turpina uzbrukumus pret anti - partijas grupas piederīgiem, pēdējo grēku atbalstīšanā, kā piemēram Molotova gadījumā, aizejot atpakaļ pat līdz 1936. gadam! Visasākos pārmetumus saņem padzītās grupas galvgala — Molotovs, Kaganovičs un Maļenkovs. Pēc prezidija biedra Svernika uzbrukumiem 25. oktobrī Maskavā paredzēts, ka augšminētie trīs būs pirmie anti - partijas grupas piederīgie, kurus izslēgs no Padomju Savienības komūnistu partijas.

⊛ Pieaugošo komūnistu uzbrukumu priekšā viņā Dienvidvietnamā izsludināts kara stāvoklis. Saigonā paskaidro, ka tas tomēr darīts vairāk politisku nekā militāru apsvērumu dēļ. Un proti, izsludinot kara stāvokli, Dienvidvietnamas valdība likusi legālus pamatus palielinātas palīdzības pieprasīšanai no Sav. Valstīm.

HAMILTONĀ
O. ANDERSONA pārtikas preču veikalā, 26 MARKET St., dabūjami atsevišķi LATVIJAS AMERIKĀ numuri.

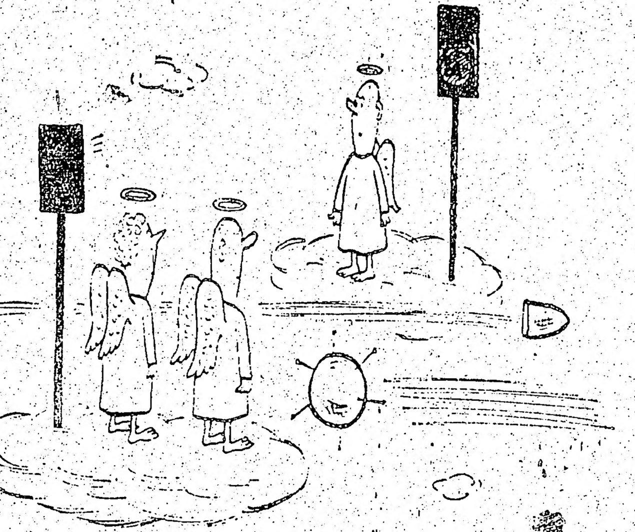

Ielu šķērsot šodien bez briesmām nevar pat debesīs.

LATIŅAMERIKA - UZ KURIENI?

ASV ārlietu ministrijas apakšsekretārs Čester Bouls publicējis interesantu rakstu Dienvidamerikas žurnāla „Combate" augusta numurā par Latiņamerikas problēmām. Sniedzam mūsu līdzstrādnieka Hugo Atoma augšminētā ministra raksta tulkojumu no spāņu valodas, nedaudz sasinātā veidā.

Šodienas Latiņamerikas zemes iet cauri metamorfozas procesam kā sociālā, politiskā, tā arī ekonomiskā laukā. Šajā dekādē pārmaiņas atnesušas negaidītas revolūcijas Bolivijā, Argentīnā, Kolumbijā Haiti, Venecuēlā, Kubā, un nav izslēgts, nesīs satricinājumus un pārmaiņas arī citur.

Šo valstu vadītāji, vairākumā nacionālisti un stipri komūnisti, rauga iznīdēt nabadzību, analfabētismu un dot savām tautām iespēju piedalīties savu valstu attīstībā. Šis darbs nav vieglais, jo līdz šim šo zemju bagātības piederējušas tikai mazai iedzīvotāju saujiņai, tāpēc, neizbēgami, viens no spēcīgākiem ieročiem augšminēto trūkumu novēršanai būs agrārreforma. Zemes sadalīšana tiem, kas to kultivē ir svarīgs faktors Latiņamerikas stabilitātē. Paliek tikai jautājums, kā to panāks — demokratiskā ceļā vai ar varu. Zemes reforma ir neizbēgama problēma un brīvības nesējs lauciniekiem, tāpēc arī Dienvidamerikas komūnisti mēģina sevi identificēt ar šo kustību Latiņamerikas tautās.

Kā, piemēram, lai raugāmies uz Dr. Fidela Kastro izdarībām Kubā — kā uz patriotu vai avantūristu? — Vēl nav iespējams precīzi pateikt, bet viens skaidri saskatāms solis ir: viņa agrārā reforma — kas nosaka zemes īpašuma platību uz 1000 hektāriem un ierobežo cita veida darījumus — ir kaut kas tuvs latiņamerikāņu sentimentam.

Daudzi Ziemeļamerikas politiķi un vadītāji uztraucas par saviem ieguldījumiem valstīs, kas viņiem uzbrūk; visu zemes konfiscēšanas vainu uzgrūduši komūnistiem. Viņi neredz tos spēcīgos spēkus, kas visam devuši dzinuli. Viņu nesaprašanās ar saviem kaimiņiem dienvidos var nest jaunas krizes. Kas ir šie spēles elementi? Vai iespējams atrisināt problēmas demokratiskā ceļā? —

Šo zemju sociālā struktūra un tās netaisnības, kas tajās pastrādātas, cēlušās spāņu iekarošanas un koloniju laikos. Iekarotāji piesavinājās šīs zemes platības 16. un 17. gadsimtā un ieveda savus feodālos iestādījumus. Kad 19. gadsimta sākumā kolonijas važas tika pārcirstas, tās skāra arī lielos zemes īpašniekus.

Pašreiz (1960. g.) 1,5 proc. no iedzīvotājiem ir tādi, kam pieder 15.000 vai vairāk akru zemes un viņu īpašumu kopplatība sastāda pusi no visas kultivējamās zemes Latiņamerikā. Venecuēlā deviņu desmitdaļu visas valsts zemes īpašnieki kopā sastāda tikai 3 proc. no visiem iedzīvotājiem. Tāpēc Latiņamerikā ir tik augsts procents nabadzīgu laukstrādnieku un rentnieku — aplikti ar augstām īrēm un nomām.

Ja šī antīkā agrārā sistēma ražotu virkni nepieciešamu uztura un apģērba produktu par samērā mērenām cenām, tad šīs sociālās netaisnības būtu mazāk jūtamas un redzamas. Bet tā kā lielākā daļa no zemes tiek izmantota cukurniedru un kafijas plantāciju kultivēšanai (produkti, kas palīdz tikai dažiem) un tiek apstrādāta ar rudimentārām metodēm, tad vairums latiņamerikāņu turpina iztikt ar nepietiekošu dietu. Bez tam ar katru gadu rodas 2,5 proc. liels iedzīvotāju pieaugums, tā pastiprinot akūto iztikas problēmu.

Tās sociālās, politiskās un ekonomiskās vētras, kas brāžas pāri kontinentam un tiek bez pārtraukuma komūnistu atbalstītas, Latiņamerikā rada eksplozīvu situāciju ar tendenci vēl pasliktināties.

Laimīgā kārtā ir pretkomūnistiskas balsis, kas arvien stingrāk iestājas par demokratisku zemes reformu. Viena no šīm spēcīgajām balsīm ir Romas katoļu baznīca. 1957. gada aprīlī Santiago, Čīlē, sanāca Ceturtais starptautiskais katoļu kongress, kas nodarbojās ar lauksaimniecības problēmām. Tas atzina, ka stabilitātes un progresa atslēga Latiņamerikā un neattīstītās zemēs vispār, ir mazu farmu un neatkarīgu īpašumu radīšana.

„Katram cilvēkam ir tiesības dzīvot cilvēcīgu dzīvi," atzina augšminētais kongress, un citur kādā rezolūcijā saka: „Tā nav Dieva vēlēšanās, ka daži bauda ekstravagantas bagātības, kamēr citiem . . . trūkst pat visnepieciešamākā." Šis kongress arī atzina, ka vairs nevar paļauties uz pašplūsmu, ka valstij pašai jāiejaucas un jāizved reforma.

Liberālie un patiesi demokratiskie elementi visā Latiņamerikā atzīst zemes īpašuma apsaimniekošanas maiņas nepieciešamību, lai šādi uzturētu mieru un stabilitāti. Bet, turpretim, plašo zemes īpašumu saimnieki izliekas nesaprotam šo akūto problēmu. Jo tradicionālā ziņā zeme ir varas un prestiža simbols, tāpēc tās īpašnieki noraida jebkuru maiņu varbūtību.

Vairākās republikās miljoniem akru zemes pieder valstij vai federālajai valdībai. Šīs zemes platības, pa lielākai daļai, netiek kultivētas. Ja to sadalītu starp laukstrādniekiem — un tai pašā laikā tiem sniegtu nepieciešamo palīdzību — kreditus — sēklu un darba rīku iegādei, tos apmācītu zemes kultivēšanā, tad tā būtu labākā metode, kā īstenot reformu.

(Nobeigums sekos)

AUSTRUMVĀCIJAS PROBLĒMAS

Iedzīvotāju skaits samazinās, bet veco ļaužu skaits strauji pieaug

(mo) Nerimstošā bēgļu sraume no Austrumvācijas, komūnistu valdību novedusi stāvoklī, kas ne tik vien ir vienreizējs visā pasaulē, bet arī nopietni apdraud zonas sociālo un saimniecisko attīstību.

Kopš 1950. gada Austrumvācijas iedzīvotāju skaits samazinājies no 18,4 milj uz 17,3 milj. 1960. gadā. Šīs sarukšanas sekās ievērojami pārveidojies iedzīvotāju sastāvs dažādās vecuma grupās, pilnīgi sakropļojot sociologijā t. s. vecuma piramidu.

No pēdējām statistiskām ziņām izlobāms, ka apdzīvotība Austrumvācijā, laikā no 1950. — 1960. gadam, samazinājusies no 171 uz 160 personām uz kvadrātkilometru, tajā pašā laikā Rietumvācijā sabiezinoties no 194 uz 213 personām.

Kopš 1949. g. Austrumvāciju atstājušas 2,5 milj. personas. 1959. g. dzimstības pārsvars tur bija 3,6 personas uz 1000, Rietumvācija tajā pašā laikā uzrādīja 6,8 uz 1000 dabisko pieaugumu.

Šī attīstība pilnīgi sašķēlusi vecuma piramidu. 1950. g. 23 procenti no Austrumvācijas iedzīvotājiem bija bērni, vecumā līdz 15 gadiem. Pēc 10 gadiem šādu bērnu ir tikai 20,8 proc. Tajā pašā laikā sprīdī vīriešu, vecāku par 65, un sieviešu, vecāku par 60 gadiem, skaits palielinājās no 13,8 uz 17,3 proc. jeb par 460.000 personām.

Šīs pārmaiņas iedzīvotāju sastāvā, kaut arī acumirklī daļēji apturētas, var izsaukt nopietnu saimniecisko un sociālo saspringdzinājumu. Jau tagad Austrumvācijas komūnistu funkcionāri rūpniecības plānošanas daļās ir samazinājuši izstrādes un arī normas, tādējādi atpaliekot tālu aiz izbazūnētiem un cerētiem sociālistiskajiem sasniegumiem.

Nav brīnums, ka, apzinoties stāvokļa nopietnību, komūnistu vara jaunāko gadu gājumu bēgšanu mēģina aizkavēt visiem līdzekļiem — dzeloņdrāšu žogus, mūra vaļņus un redzamības atstarpēs nostādīto dzīvo sargu līniju ieskaitot. Nākotnes izredzes Austrumvācijas Maskavas ieliktenu valdībai bēdīgas. Kādam par to Kremlī būs jānes atbildība.

PAREDZĒTS DAINAS KOŖA KONCERTS

Dainas koŗa pilnsapulcē pag. pirmdien piedalījās 41 korists. Ziņojumu par koŗa darbību un veikumiem sniedza koŗa priekšnieks A. Jankovskis. Koris gatavojis programmu jaundarbu koncertam un piedalījies Marisa Vētras jubilejas koncerta programmā. Korī pašreiz 60 dziedātāju. Kasieris E. Skujevskis informēja par kases stāvokli, norādot, ka no kases pašreiz rīcībā esošiem $440,-, nelaiķes dir. E. Freimanes bēŗu fondā ir $200,-. Pārrunājot fonda līdzekļu jautājumu, atzina, ka līdzšinējais nelaiķes diriģentes bēŗu fonds pārveidojams par piemiņas fondu, kuŗā ieskaitītu līdzšinējā bēŗu fonda līdzekļus, un fondu pēc vēlēšanās papildinātu ar līdzekļiem koristi, koŗa un bij. diriģentes labvēļi, tā iemūžinot lielās aizgājējas piemiņu. Sapulce uzdeva valdei izstrādāt piemiņas fonda noteikumus un nodot nākošai koŗa pilnsapulcei apstiprināšanai. Koŗa iniciātīvā Ērikas Freimanes kapam uzlikta plāksne no bēŗu fonda līdzekļiem. Koris pieteicis arī savu līdzdalību Klīvlendas dziesmu svētkos 1963. g. vasarā. Patstāvīgais koŗa koncerts iecerēts 11. maijā, piedaloties arī solistei Maigai Dežardenai. Diriģents komp. J. Cīrulis iepazīstināja ar paredzēto koncerta programmu. 18. novembrī koris piedalās valstsvētku un dziesmu svētku atskaņu sarīkojumā Hamiltonā. Savu 12 gadu darbības jubileju koris atcerēsies internā koristu vakarā, 2. decembrī.

Jaunajā koŗa valdē no 3 kandidātiem ar lielu balsu vairākumu ievēlēja līdzšinējo A. Jankovski. Valdē ievēlēja E. Skujevski (līdzšin.), bet no jauna Emmu Dzeguzi, Ingrīdu Būlmani un A. Purvu. Revīzijas komisijā: E. Zūli, E. Krastiņu un Zigrīdu Birni. Sapulci veiksmīgi vadīja Imanta Spēlīte, protokolēja Anna Vītola.

DRUMSTALAS SMAIDAM

„Vai zaglis atrodas šajās telpās?" nopietni jautāja izmeklēšanas tiesnesis četriem lieciniekiem tiesas prāvā, mazajā Rosario pilsētiņā, Argentīnā.

Visi četri jautājumu apstiprināja.

„Parādiet man viņu," pavēlēja tiesnesis.

Četras rokas reizē pacēlās pret tiesnesi pašu.

Prāvu uzsāka no jauna, bet šoreiz lomas bija ievērojami mainījušās.

★

Kādā politisko sanāksmju vietā Ferencē, Itālijā, pie sienas karājas uzraksts:

„Bioloģiski ir pierādīts, ka tomātu sula iedarbojas atjaunojoši uz ādu. Neapmētājiet savus politiskos pretiniekus tomātiem, jo jūs viņus padarāt tikai skaistākus un jaunākus."

★

Kāds kurpnieks Melburnā pazaudēja savu naudas maku ar lielāku summu naudas. Pēc neilga laika viņš maku atkal atrada, protams, tukšu. Zagli nebija interesējusi makā atrodošās loterijas dalības zīme. Nākošā izlozē tā laimēja 10.000 dolaru.

★

Port Huronā kādam dārzkopim ir liels ķirbju lauks. Lai pasargātu to no zagļiem, viņš izlika lielu uzrakstu:

„Uzmanību! Viens ķirbis ir saindēts."

Kd policija kļuva uzmanīga un sāka interesēties par minētā uzraksta patiesību, dārzsaimnieks atzinās, ka tas domāts tikai iebiedēšanai.

Pēc neilga laika nezināmas rokas rakstīts, zem iepriekšējā teksta parādījās papildinājums:

„Uzmanību! Tagad šeit ir divi saindēti ķirbji!"

Dārzsaimnieks tagad ir neziņā, vai lauka labo ražu iznīcināt, vai riskēt pārdot.

★

Pēc 29 gadu kopdzīves šķīra Alises Džonsones laulību. Tiesnesis pilnībā atzina Alises problēmu:

„Kad mēs kopīgi gājām uz kino, viņš man arvien nopirka biļeti lētākajā vietā, bet pats sēdēja ložā."

★

Anglijas karaliene Viktorija kādā dienā saņēma sava mazdēla vēstuli, kuŗā viņš lūdza uzdāvināt vienu angļu mārciņu.

Audzināšanas jautājumos stingrā un personīgā dzīvē ļoti taupīgā karaliene naudas vietā mazdēlam veltīja gaŗu, derīgiem padomiem un aizrādījumiem pildītu vēstuli.

Pēc neilga laika karaliene bija ļoti pārsteigta, saņemot mazdēla pateicības pilno vēstuli:

„Mīļā vecāmāt! Nedomā, ka esmu dusmīgs, nesaņemot lūgto naudu. Tev ir taisnība, ka nauda jātaupa. Es tavu vēstuli pārdevu par 10 mārciņām. Sirsnīgs paldies. Lūdzu, raksti atkal!"

★

Barselonā satiekas divi vērši.

„Kā klājas? jautā pirmais.

„Brīnišķīgi," atbild otrs. „Tagad esmu bezdarbnieks, jo pagājušā mēnesī pēkšņi kļuvu krāsu akls."

MĀJU ĪPAŠNIEKI, SAGĀDĀJU
1-ās un 2-ās
OBLIGĀCIJAS
Visizdevīgākie maksāšanas noteikumi.
Nesaistoša informācija, ME 3-8305, Toronto.
V. LIEPIŅŠ,
PIRMAIS LATVIEŠU OBLIGĀCIJU BIROJS TORONTO.

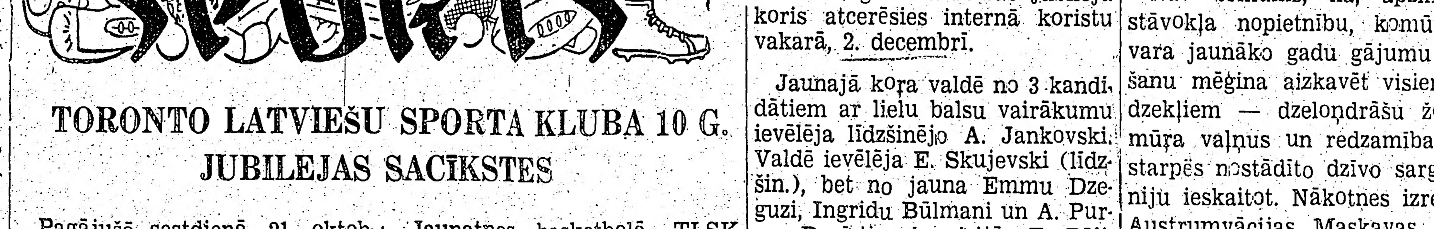

TORONTO LATVIEŠU SPORTA KLUBA 10 G. JUBILEJAS SACĪKSTES

Pagājušā sestdienā, 21. oktobrī, TLSK atzīmēja savu 10 gadu pastāvēšanu, sarīkojot volejbola un basketbola sacīkstes. TLSK uzvarēja sieviešu volejbolā un jaunatnes basketbolā, bet zaudēja sieviešu basketbolā, vīriešu volejbolā un vīriešu basketbolā.

Sieviešu basketbolā TLSK vienība sacentās ar kanadiešu „Orphans" vienību. Drāmatiskā spēlē līdz pēdējai sekundei Orphani izcīnīja uzvaru ar 24:23 (14:3). Latviešu meitenēm, sevišķi pirmajā puslaikā, bumba bija visai „nepaklausīga" un tās spēja gūt tikai 3 punktus. Pēdējā ceturksnī TLSK meičas uzsāka beigu ofensīvu, un minūti pirms spēles beigām punktu starpība bija samazināta uz vienu punktu.

Sieviešu volejbolā TLSK vienība vienlīdzīgā spēlē uzvarēja Hamiltonas „Spartu" 3:2, ar setu rezultātiem: 15:7, 8:15, 15:9, 11:15, un 12:8. Abas vienības savās spējās ir stipri līdzvērtīgas, un satiekoties, katrreiz līdz pēdējai minūtei ir gandrīz neiespējami zīlēt spēles uzvarētāju. „Sparta" savā sniegumā liekas viengabalaināka. TLSK rindās labākā spēlētāja bija vienības kapteine M. Kirša. TLSK meitenes izcīnīja J. Ādmiņa (bij. TLSK prka) balvu. Vienībā spēlēja: I. Banga, V. Ādmine, M. Kirša, V. Viškere, R. Alberta un Z. Griķe. Hamiltonas „Spartā": E. Leja, D. Žulpa, L. Moruse, A. Kraukle, V. Tētiņa un H. Richtere.

Vīriešu volejbolā TLSK vienība bija vājš pretinieks Kanadas meistarvienībai Hamiltonas Spartai, kaut pēdējā spēlēja ar vairākiem rezerves spēlētājiem. Sparta uzvarēja 3:0, ar setu rezultātiem: 15:3, 15:8, 15:7, izcīnot Z. Griķes, A. Alberta un J. Krūmiņa balvu.

Jaunatnes basketbolā TLSK vienība sacentās ar Toronto DV vienību. Pēc sekmīgi iesākta pirmā puslaika, spēles turpinājumā TLSK spēja apturēt tikai dažu punktu starpību gandrīz līdz pašām spēles beigām. Pēdējās minūtēs, galvenā kārtā ar G. Ozoliņa metieniem, TLSK punktu starpību ievērojami palielināja, izcīnot uzvaru ar 48:33 (22:15). TLSK vienībā spēlēja: V. Ozoliņš — 25, G. Ozoliņš — 10, G. Ātrens — 8, I. Hausmanis — 4, J. Jurševskis — 1, G. Rinks, I. Alders, A. Mazītis un J. Hausmanis — 0. Toronto DV vienības izcilākais spēlētājs bija J. Brāmanis ar iegūtiem 27 punktiem, P. Priverts — 3, V. Innus — 2, J. Silars — 1. T. Ozoliņš un A. Loze — 0. TLSK zēni izcīnīja E. Skujiņa balvu, bet M. Kazāka dāvāto balvu — lielu šokolādes kasti jaunākajam sacensību dalībniekam — ieguva tikai 12 gadu vecais Jānis Hausmanis. TLSK jaunatnes vienībā talantīgs spēlētājs ir V. Ozoliņš, kuŗš sekmīgi cīnījās arī vēlāk vīriešu basketbolā pret YMCA's vienību.

Vīriešu basketbolā latv. YMCA uzvarēja TLSK vienību ar 71:63 (34:37), izcīnot G. Pļavnieka un A. Masīša balvu. YMCA's vienībā spēlēja: A. Litaunieks — 21. E. Soste — 20, J. Krasovskis — 16, M. Ozoliņš — 6, V. Priedītis — 5, A. Griķis — 3, V. Kauliņš — 0. TLSK vienībā: V. Ozoliņš — 17, J. Priedītis — 13, J. Zvanītājs — 13, V. Zvanītājs — 9, J. Roce — 5, J. Grinbergs — 2, V. Damanis — 2, E. Skujiņš — 2, G. Ātrens — 0. TLSK vienībā par izciliem spēlētājiem var izveidoties gados vēl jaunie V. Ozoliņš, J. Priedītis un brāļi Valdemars un Juris Zvanītāji.

E. S.

UZ JAUNU DZĪVI

(Pārnesums no 5. lpp.)

deva jaunu ietērpu, jaunu dzīvību. No tautas nākusi, tā, krāšņi rotāta, gāja atkal tautā" 164. lpp.). Āmen.

Ļoti plašā nodaļa par prof. Jāzepu Vītolu jaunākiem lasītājiem atvērs piedzīvojumiem un norisēm bagātu tēlojumu par mūsu visievērojamāko skaņu meistaru. Daudz gan te jau dzir[illegible] un lasīta, bet klāt nāk arī [illegible] ziņas par Vītola bērnību, tāpat par viņa dzīvi un tās noslēgumu Vācijā.

Īsts šedevrs ir a[illegible] par Rīgas pilsētas galvu Alfr. Andersonu (literārā pseudonimā Andrass) — „romantiķi no Dieva žēlastības." Lielāku mūzikas mīlnieku būtu grūti atrast. Ja Cīrulis „piektās rindas" nodaļā raksta, ka sācis mūziku klausīties vairāk ar prātu, tad Andersons gan tā nekad nedarītu, bet lietotu tikai divus galējus spriedumus: „Cik lab'!" vai „Ak nelaim', ak kauns." Blakus minot, šo rakstu lasot, izjutīsim lielu apetītu un slāpes.

Zināms lūzums iestājas grāmatas pēdējā nodaļā, kur autors apraksta savu ceļojumu uz Getingenu acu operācijai. Tas ir diezgan apdilis temats par cigaretēm, kafiju, tuviem un tāliem kungiem un dāmām. Ar t. s. „trimdas atmiņām" un „apstākļiem" nevajadzētu daudz jokoties, jo kā gan lai tad rodam salīdzinājumu ar mūsu visīstākiem un patiesākiem trimdiniekiem - mocekļiem, piem., J. Medeni, V. Cedriņu. Ko izjuta K. Zariņš Talsu čekā? Atskaitot drāmatisko vietu par čekista purnu, cits viss ir tikai maiga čalošana par D. P. laikiem, kuŗu aprakstīšanu varētu mierīgi atstāt vēlākiem laikiem, kad būs vairāk perspektīvas. Šīs nodaļas vietā labāk iederētos atmiņas piem., par Jozuusu, Vanadziņu, Šaļāpina viesizrādēm, Skaņražu kopu vai arī par vienu otru autora kompoziciju — Zelta lapa, Pēdējais lotofags, Aizsaules vārtos u. c.

Kopsavilkumā grāmatas sižets veidojas visai spraigi un, nevienu netiesājot un neattaisnojot, [illegible] kā mudina vēl šodien uz „jaunu, jauku dzīvi." Kā tāda viņa neapšaubāmi pozitīvi apsveicama un būs vērtīgs avots daudzām referencēm latviešu mūzikas vēsturē gan tālākā, gan tuvākā pagātnē. Nākotnē, turpretim, gaidīsim „Mūzikanta piezīmju" tālākās un papildinošākās daļas.

Uz jaunu, jauku dzīvi!

KANADAS BAZNĪCĀS

TORONTO

Māc. A. Cops, 70 Scarboro Rd., Toronto, Ont., tel. OX 9-3331. Toronto Sv. Andreja baznīcā, Carlton un Jarvis ielu stūrī. Tel. WA 4-1563.

Svētdien, 29. oktobrī, plkst. 3.00 p. p. Ticības atjaunošanas dievkalpojums.

Māc. A. Lūsis, 50 Dewson St., Toronto, Ont., tel. LE 6-2510.

Sv. Jāņa draudze Toronto.

29. oktobrī, plkst. 2 p.p. Trīsvienības baznīcā Ticības atjaunošanas svētku dievkalpojums. Svētdienas skola. Dievkalpojumā dziedās draudzes koris.

5. novembrī, plkst 2 p.p Jāņa baznīcā, dievkalpojums un svētdienas skola. Pēc dievkalpojuma iesvētes mācība.

12. novembrī, plkst. 2 p.p. Jāņa baznīcā dievkalpojums un svētdienas skola.

Lūdzam iegaumēt, ka novembra un decembra mēnešos visi Sv. Jāņa draudzes dievkalpojumi notiks tikai Jāņa baznīcā.

Māc. A. Briedis, 191 Ferris Rd., Toronto, tel. PL 7-2739.

Toronto Austrumu ev. - lut. latviešu draudzes dievkalpojumi notiek Sv. Barnaba baznīcā, 361 Danforth Ave.

29. oktobrī, plkst. 2.30 p.p. Reformācijas svētku dievkalpojums. Pēc dievkalpojuma, plkst. 4.00 p. p. draudzes bazārs baznīcas apakšējās telpās.

Otavas latv. ev. - lut. Miera draudzē, Sv. Pētera ev. - lut. baznīcā, 400 Sparks St.

29. oktobrī Ticības atjaunošanas svētku dievkalpojums baznīcā, plkst. 5 p.p. Dievkalpojumā piedalīties aicināti arī bērni un jaunatne.

Hamiltonā, Latviešu ev. - lut. Kristus draudzē, 18 Victoria Ave., South.

Svētdien, 29. oktobrī, plkst. 4 p.p. garīgs koncerts. Piedalās Pēteris Lielzuika no Kalamazū, Mič., (tenors) un Imants Sakss (ērģeles). Pie ieejas lūgts ziedot, sākot ar $1,-

Piektdien, 3. novembrī, plkst. 7.00 vakarā jaunatnes vecākās grupas stunda.

TORONTO BAPTISTU

draudzes dievkalpojumi svētdienās pl. 3 p.p. un trešdienās pl. 8 Bībeles vakari Walmer Road baznīcas telpās.

Toronto latviešu misiones kārtējie dievkalpojumi notiek sestdienās, plkst. 8 vakarā — 14 Park Rd., Bloor pazemes pieturas tuvumā. Svētdienu rītos plkst. 10.45 —11.00 garīgs radio raidījums — Brīdis ar Dievu. Viļņu gaŗums 1350 — Ošavas raidītājs. Tel.

Māc. J. Prauliņš, 22 Academy St., Apt. 3, St. Catharines, Ont. Tel. MU 5-5098.

Mirušo piemiņas dievkalpojums ar dievgaldu Niagaras latviešu ev. - lut. draudzes anglikāņu Sv. Jāņa baznīcā, 580 Portage Rd., 1961. g. 5. novembrī, pl. 2.00 p. p. Dziesmu grāmatas. Māc. J. Prauliņš.

21. novembrī, plkst. 1.30 p.p. Latvijas valsts svētku dievkalpojums Londonas ev.-lut. draudzē. Dziesmu lapiņas. Māc. J. Prauliņš.

Sv. Katarīnes latv. ev. - lut. draudzē, Kristus lut. baznīcā, 140 Russel Ave.

Latvijas valsts proklamēšanas atceres dievkalpojums 19. novembrī, plkst. 3.30 p. p. Dziesmu lapiņas. Māc. J. Prauliņš.

Pēc dievkalpojuma baznīcas apakšējā zālē notiks svētku laicīgais sarīkojums.

MONTREĀLĀ

Māc. Arturs Voitkus, 343 Rosedale Ave., Montreal 28, P. Q., tel. HU 93224. Trīsvienības ev.-lut. latviešu draudzes Montreālā dievkalpojumi notiek Jāņa ev.-lut. baznīcā, 4345 Marcil Ave.

29. oktobrī, plkst. 1.30 p.p. Ticības atjaunošanas dienas dievkalpojums un svētdienas skola.

5. novembrī, plkst. 1.30 p.p. dievkalpojums un iesvētes mācību stunda.

Māc Viesturs Šēfers, 4571 Coolbrook Ave., Montreal 29, P. Q. Telef. 484-8394.

Sv. Pāvila ev.-lut. latviešu draudzes Montreālā dievkalpojumi notiek Presbiteriāņu baznīcā, Hutchison un Viateur ielu stūrī.

5. novembrī, plkst. 2 p.p. dievkalpojums.

12. novembrī, plkst. 2 p.p. Jaunatnes dievkalpojums.

Iesvētes mācība š. g. 5. un 26. novembrī, plkst. 10 no rīta pie draudzes mācītāja.

Jaunieši, kas vēlas 1962. gada pavasarī iesvētīties, lūgti pieteikties pie draudzes mācītāja.

HAMILTONAS LATVIEŠU BAPTISTU MISIONĀRU

dievkalpojumi notiek Stanley Ave. baptistu baznīcā. Sniedz visus garīgos paskaidrojumus.

Bībeles studēšana un lūgšanas stundas katru nedēļu. JA9-1097.

Latvijas Amerikā pārstāvis Hamiltonā, J. GAILĪTIS.
12 Green Meadow Rd., Hamilton, Ont.